

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

నంపుటము ౧౬ } చెన్న పట్టణము 1928-వ సం॥ జూన్ నెల 19-వ తేది మంగళవారము } No. 67
Vol 16 } శ్రీ విభవనామ సంవత్సర ఆషాఢమాస శుద్ధ ద్విత్వీయ } సంచిక ౩౭

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచే వేలవేలు
యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది
తునొప్పుల మాన్పును వాయువు జ్వరము
బాపును పార్శ్వపునొప్పు బారదోలును
పోట్ల బోగొట్టును బొటకుల భేదించును
వాపుల రూపుమాపును దగ్గును తగ్గించును
దురదను తొలగించును
ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును నొప్పులు తగ్గించును విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నార

అమృతాంజనము అన్నివిధములగు
నొప్పులకు సంజీవివంటిది
పంచభావ చీకీ చూచి కొని
మోసము గలుగదు
చక్కని డబ్బితో నహా నీసా 1-కి 0-10-0
రజన్ 1-కి రు 6-4-0 లు
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది
అమృతాంజనం డిపో
6, 7 తంబు శైలిపిథి, మద్రాసు
శీక
249, ఫేరిరోడ్డు, భోర్లు, బొంబాయి

ది జనరల్ అసూరెన్సు సొసైటీ లిమిటెడ్. (అజ్మిరు)

THE GENERAL ASSURANCE SOCIETY LTD. AJMER.

ఇండియన్ భీమా కంపెనీలో కెల్ల యింతవరకు యెక్కువ బోనస్ యివ్వగలిగిన దిదియే.

1926 సంవత్సరములో సంపూర్ణముగా రు 22,80,000	పాలసీల మొత్తం రు 1,80,00,000 సంవత్సర ఆదాయము 7,00,000 1927 సం॥లో వ్యాపారము 88,00,000	(కిం॥టి సంవత్సరముకంటె రెంటింతలుగా అభివృద్ధి గాబడెను.
--	---	---

మీరు భీమాచేయుట కనుకూలమైనదియు, ఉన్నత స్థాన మాత్రమించిన దిదియే.

ఇండియా, బర్మా సిలోనునం దంతటను ఏజెన్సీలు ప్రాంతీయ సొసైటీలవి.

నివారములకు వ్రాయుడు: V Rama Rao. B Com, Chief Agent for Ganjam & Vizag Dts. Tun

శతకమంజరి - భక్తిసంపుటము

సృష్టాధిప, సర్వేశ్వర, దేవకీనందన, ఒంటిమిట్టరఘువీర, నారాయణ, శ్రీకాళహస్తీశ్వర,
దాశరథి, రంగశాయి, శ్రీరామతారక, రామచంద్రశతకములు వది యిందు గలవు. ఒక్కొక్క
శతకమునను పెక్కు మాతృకలతో సరిచూచి చేర్చిన పాఠభేదములును, ఆయా శతకకర్తల
చరిత్రమును, రచనమును, విషయమును విమర్శించు విపులమగు పీఠికయునుగలవు. ముచ్చటలు
గూర్చునట్లు మేలి క్యాలిగోబైండు చేసిన సంపుటము వెల రు. ౧ ౮ ౦ మాత్రమే.

శతకములు విడిగను దొరకును.

ఆంధ్రగ్రంథమాల, తపాలుపెట్టె నెం 212 రు, చెన్నపురి.

నిజాంరాష్ట్రప్రతినిధి:—

నామవల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండు కో.,

566, రెసిడెన్సీబజార్, హైదరాబాద్, దక్కన్.

మూలము 'కో' శ వ్యాధులు = ఒక కొత్త చికిత్స

URESOL (యూరిసోల్)

అగు ఔషధమును వాడుటచే తప్పుక నిజముగా కుదురును

9 మొదలు 12 కాప్సూలు రోగయోగించిన చాలును

అన్ని దుందుల హపులండ్లు, యితర దుకాణములందు విక్రయమునకు దొరకును.

ప్రాప్తికము కావలసినవారు ఈ విశిష్ట విహీనునకు వ్రాయవలెను.

C. T. RHAI & Co. BROADWAY MADRAS.

WANTED

Candidates for Telegraph and Station Master's Classes. Full particulars and Railway tare Certificate on 2 annas stamp. Apply For:—Central Telegraph College, Nai Sarak Delhi.

"ఏజంటు కావలయును"

రాజధానియం దన్ని జిల్లాలలోను కిరసిక్ ఆంధ్ర
అమృతమునకై ఏజంటుగ పనిచేయు చలువబడిగల ఘరానా
మనుష్యులు కావలసియున్నారు.

నెం 1286 రు పొమ్మబాత్తుకు దరఖాస్తుల సంపుట,
చెన్న పట్టణము. (4793)

ప్రకటన

ఎలిమెంటరీ బాలికల పాఠశాలలో ఉపాధ్యాయుని ఉద్యోగమునకుగాను ప్రయినింగు అయిన హిందూకులస్థులైన ఆడవారు కావలసియున్నారు. కాబట్టి దరఖాస్తులు వారివారి యోగ్యతలు వగైరాలవిషయమై తెలుపుతూ యీక్రింద చేవాలు చేసినవారికి పంపుకొనవలెను. 4879

రాజంపేటతాలూకా } పి. పట్టాభిరామరెడ్డి,
భోర్లు ఆఫీసు. } (చెసిడెంటు.)

3351 ఘనసారచందిని 2

తెగకోగములకును, శ్రీలక్ష్మణకునువ్యాధులకును శ్రేష్ఠ మయినది. ఎరువు, పిల్లపు, పనుపు, మొదలగు అంబు కోగకోగ ములను, శ్రీలక్ష్మణసంభవించు కుసుమకోగములను నిర్మూలము గావించును. నీసా రు 1-8-0

దీనికి అనుపానముకై చందిని ఆత్మర నుభవోగించుట ముఖ్యము. చందినిఆత్మర నీసా 1-కి రు 1-4-0 పి. పి. బిచ్చులు ప్రత్యేకము.

పి. పి. అండుకో, అయ్యశ్వేదనమాజం-పెరిచేపి, (నెల్లూరుజిల్లా)

సమకాలి కాభిప్రాయములు

మదరాసు శాసనసభ - నామినేటెడు మెంబర్లు

VI

గతమార్చి 26 వ తేదీ శాసనసభలో మెడికలు అఫీసర్ల పతనము దిమాంతుగ్రాంటు రు 1,96,500 లు మంజూరు పంద ర్భములో జేరెను. వైద్యపద్ధతిని ప్రోత్సహించుటకై గవర్నమెంటువారిని హెచ్చరించుచు నూతనరూపాయల కట్టున ప్రపాజిషేయును కర్నూలుజిల్లా సభ్యులు శ్రీయుత గాడిచర్ల వారినశ్యా త్తమరావుగారి కిటుల చెప్పిరి:-

ఈ రాజధానిలో ఆయుర్వేద, యూనాని మొదలైన వేదముల వైద్యవిధానములయొడ పాలకుల యశ్రవణ, స్పష్టపరచుటకును గ్రామదీప్యనీలకు పద్ధతులచేయుటకు మూలికలు చాలి నంతగ పద్ధతులచేయుటకును వా రేదాయను విషయమును బట్టియుంటే నే నీకోతను ప్రతిపాదించుచున్నాను. నేను ఆయుర్వేద యూనాని మొదలైన వేదముల వైద్యపద్ధతులనుగూర్చి మచ్చటించుట అరణ్యలోదనములై యున్నవి. ఇండియన్ న్యూస్ ఆఫ్ మెడిసను యొందెనలెనని వాంఛించుచుంటిమి. ప్రభుత్వమువారి ద్వారాని స్థాపించి, అంతటితో తృప్తిచెందలెనని పాలకు లనుచున్నారు. ఈ రాజధానిలో వైద్యపద్ధతులలో పముగానున్నదని యాసభలో పలుసార్లు చెప్పింపబడినది. ఐ. యస్. యస్. అఫీసర్లు తమ మున యొసంగబడిన జవాబులందు ప్రభుత్వోద్యోగియులు ప్రయత్నముగ ప్రాక్టీసుచేసుకొన వీలు న్నుచో తప్ప ప్రజలనులయు వైద్యపద్ధతుల ముఖ్యతరదని ను చుపబడినది. కాని దేశీయులకు వాతీయపద్ధతుల ననుసరించి గా విలపించు తగిన వైద్యపద్ధతులను యభివృద్ధిచేయుటకును ప్రభుత్వమువారిచేసినో ఆయుర్వేద, యూనాని లేక యితరదేశీయ వైద్యవిధానముల పెంపొందించుటకు ప్రభుత్వమువారిచేసినో వైద్యాలయములపై వెచ్చించబడుటకై స్థానికసంస్థలకు యొసంగబడిన గ్రాంటులనుగూర్చి యాసభలో పెక్కుప్రశ్నలడుగబడినది. ఇండియన్ న్యూస్ ఆఫ్ మెడిసను పరిశోధనలకులు నిరీక్షింపబడుచున్నవనియు, మెడికలు గ్రాంటులయే కాదు. ఆ డియ్యు కర్కాటయైననుకాదు. కేసులు పాకాలయే. విద్యార్థులు కృతార్థులై వచ్చువరకే స్థానికసంస్థలకు మెడికలుగ్రాంటుల నీ యుమ్మిశాయను విషయము పరిష్కరింపబడునని శాత్రుత్వ జవాబుసంగబడినది. దేశీయ వైద్యసమస్యను చేపట్టుకొని యభ్యుదయమొనెట్టుకొని. స్థానికసంస్థలు ఆయుర్వేదవైద్యుల నియమించి ఆయుర్వేద బోధనలు లోపంగబడుచున్నవి. ఈ రాష్ట్రీయ ప్రజలకు వాతీయ వైద్యపద్ధతులను చేయుటకు స్థానికసంస్థల విశేషముగ యుపకరింపవలెననియు, తర్కితగతని దేశీయ ఓషధుల ప్రయోజనమును ప్రజలలో వ్యాపింపజేయగలవనియు దేశీయవైద్యవిధానమున లోకలబోధలు విశేషశ్రద్ధ జూపగలవనియు ప్రభుత్వమువారి కెంగియున్నందున, ఐ. యం. యస్. అఫీసర్లు విశేషాభిమానముగల ప్రభుత్వమువారి దృష్టికి విశ్వాసుకాదు. దేశీయ ఓషధులయెడల చాగా పరిచేయగల్గి వాటి మర్మము నెరుంగగల్గిన మాతరపు వైద్యులందునంతవరకు వాతీయ వైద్యాలయములకు సహాయముసంకుటకై లోకలబోధలకు గ్రాంటుల నీయజాలమని సాకుచెప్పుచున్నారు. ఆయుర్వేద యూనాని పద్ధతుల వ్యాపింపజేయుటకై ప్రభుత్వమువారి చేసిన శ్రేణిలో తగిన మెడికలు రెజిస్ట్రేషనులపట్ల నోకదానిని నియమించి ఆయుర్వేద, యూనాని దేశీయ వైద్యుల నెల్లర రిజిస్ట్రేషను చేయుటకు ప్రభుత్వమువారి చేసిన ప్రయత్నించినారో? దేశీయుల పైతెల్లిన దేశీయ వైద్యపద్ధతులు అనాదివై ప్రజలను వెలకొలదిగా కలక్షలకొలది ఆకర్షింపజాలియున్నవి. కాని ఐ. యం. యస్. కిబ్బంది యన్యుతులనుచున్నది. ప్రపంచమున కంతటికిని ఐ. యం. యస్. వారేకాప్రత్యేకతలెయ్యన్నారు. వైద్యులకు వారే ప్రమాణము. అంగ్లేయ వైద్యపద్ధతివలెనే దేశీయవైద్యవిధానముగూడ సామ్రాజ్యవాదకమైనది. కాని దేశీయవిధాన మొక్కభారత సంసాధానికంటే ప్రాత్యహించుటకుమంతులే కంటికినిగల భేదము. కొన్ని మార్గములందు అంగ్లేయవైద్యులు చాలా యభివృద్ధి మార్గముల ప్రోత్సహించుటకు నేను జంటిల్లను. ఇంకను విశేషాభివృద్ధి తగిన సౌకర్యము లొసంగబడవలసినదే. కాని దేశీయవైద్య ఆయుర్వేద, యూనాని సిద్ధవైద్యుల నెల్లర నోకట్టికాచేర్చి, సమర్థులగువారిని పాశ్చాత్యదేశీయులతోవలె రిజిస్టర్లు మెడికలు ప్రాక్టీషనర్లతోపాటు సమానప్రతిపత్తి నొసంగ యెట్టిప్రయత్నము చేయబడలేదు. దీనికి కారణమేమి వైద్యమునల గడించు ఆచారమునకేమి. ఐ. యం. యస్. అఫీసర్లువారి పదములను ప్రమే రిజిస్ట్రేషను ఫలము ననుభవించవలెను. దేశీయవైద్యుల రిజిస్ట్రేషను విషయమున ప్రభుత్వమువారి సభిముఖులగ జేసినదిదేయే కారణమని నేను నమ్ముచున్నాను. ఆయుర్వేద యూనాని మున్నగు దేశీయవైద్యములను వ్యాపింపజేయుటకై మద్రాసులోని ఇండియన్ న్యూస్ ఆఫ్ మెడిసనుగాక ప్రభుత్వమువారు చేసినదేమి? ఆయుర్వేద వైద్యాలయములకు ప్రభుత్వమువారిసంగిన గ్రాంట్లమొనగలవా? లోకలబోధలు తమ యెచ్చువచ్చిన వద్దని వైద్యాలయముల నెలకొల్ప

వచ్చును. దేశీయపద్ధతులనెల్ల కేంద్రీకరించి యొకవైద్య విద్యావిధానమును నిర్ణయించి తగినప్రయత్న మేమియు జరుపబడలేదు. సంయుక్తపరగణాలలో అంగ్లేయ ప్రభుత్వమువారు ఆయుర్వేద వైద్యమునెట్లు పోషించి యభివృద్ధిలోనికి గొనివచ్చుచున్నారో పరిశీలించ మద్రాసు ఇండియన్ న్యూస్ ఆఫ్ మెడిసను క్రింది పాటలగురు పంపబడుచురని చెప్పబడినది. తుదకు యాసభలో పెక్కు ప్రశ్నలడుగబడినవి. సంయుక్తపరగణాలకు ఆవుద్యోగి పరిశీలనకై పంపబడినది మాత్రము తెలుపబడినది. అంతమించిన మరేమియు తెలియరాదు. దేశీయవైద్యపరిశోధనమున ప్రభుత్వమువారు చేసినదేమి? దేశీయ ఓషధుల విషయమున దాక్టరు కోమలగురు తగిన ఉద్యోగి యేర్పాటుజరిగెను కాని తరువాతయేమిజరిగెనో యెవరికెరుక? దేశీయ ఓషధులు యెగు మరచేయబడినది. భారతదేశీయ ఓషధులు ప్రయోగము వాటి ప్రయోజనముగూర్చి అంగ్లేయ బోధనలకు గురిదీపింపబడు విశేషముగ చేర్చబడియున్నది. దేశీయ బోధనలను తయారు చేయుట కిక్కడ యేమి ప్రయత్నములు గానింపబడుచున్నవి? దేశీయబోధనలు మంచిగావనియు, శుద్ధిచేయబడినవి గావనియు వాదించబడునెడల వాటిని పరిశీలించి శుద్ధిచేయుటకై మన ప్రయత్నము చేయబడినదా? ప్రభుత్వమువారిచేన పరిశోధనలయందును స్థాపిత నుద్యేంద్రించి లేక అట్టిపరిశోధనలకై స్క్రిము చేసిన యనుమతినిగి గొనివచ్చురా? ఏదైన మార్గ ములందింపబడదా? ఏమియుచేయబడలేదని చెప్పుచున్నారో? దేశీయ పద్ధతులకు ప్రజలలో విశేషముగ వ్యాపింపజేయు విషయమును జరిగిన ప్రయత్న మేమి? యెటుజూచినను దాక్టరు ఉపన్యసింపబడు మ్యాజీ లాంతరు ప్రదర్శనములు, మ్యాజీకు లాంతరు ఉపన్యాసములు చూడవలెను. ఆరోగ్యవారములలో ను తగితర సమయములందును ఉపన్యాసములొసంగబడుచున్నవి. ఆమాజీకులాంతరుప్రదర్శనమున ఉపన్యాసములు వేటిని గూర్చి. అవిఅన్నియు పాశ్చాత్య బోధనలు పాశ్చాత్య ఆచారములు, పాశ్చాత్య ప్రకటనలు గూర్చియే దేశీయ వైద్యమున దాక్టరు లక్ష్యపథిగాదు దేశీయ వైద్యులకణముల వ్యక్తికరించుచు పెక్కువైద్యులను తయారుజేసెను. అన్నెములు తుదకు పాశ్చాత్యపద్ధతి నవలంబించెదేవార నువారిచే నుపయోగింపబడలేదు. భారతీయులచే తయారు చేయబడినది నిరాకరింపబడుచున్నది. పాశ్చాత్య వైద్యులగుడ వీలైనంతవరకు దేశీయ ఓషధులనే ప్రయోగించుటలు వెంటనే ప్రభుత్వమువారు యేర్పాటుచేయవలెను. అల్లము లేక కొంజుండింపపాండింపబడినవాని నుపయోగించునపుడు కొంతినే యేల వాడగూడదో తెలియకున్నది. విదేశీయులనుండి శిగుమతియైన లవ:గంపమునాదుమన్నుత్తుడు దానికెబడుట దేశీయ లవంగముల నేల వాడరాదు? దేశీయ ఓషధులనుండి యాదేశీయున తయారుచేయబడగలదే దియో పరిశీలించ గవర్నమెంటువారిచేసినో? ప్రభుత్వమువారు తీటిల్ల చేపట్టగలిగిన చాలా ద్రవ్యమును వెచ్చించబడవలసియున్నది. ఇది ఆర్థికవిషయమనియు ఆర్థికసభ్యుడు వెంటనే జోక్యము కలగజేసుకొనునని నేనెరుంగును. ఉన్న చిక్కుద్రవ్యమును గూర్చియే బ్రెజిలీ బెంచీలపై గూర్చినీ శుభముగా నున్నామనిగూను మంత్రులు యా విషయమునుగూర్చి సమగ్రముగ శాలోచించవలెనని గోరుచున్నాను. వైద్యాలయముల నెడివాటిపై వెచ్చించబడుచున్న ద్రవ్యమున చాలాభాగము అవాచేయవలెను. వైద్యవిధానమును నిలబెట్టుటకై వెచ్చించబడుచున్న ద్రవ్యమును అంతకంటే ప్రయోజనకరమైన, పనులకు వినియోగించి గ్రామములందు హెచ్చువైద్య సహాయమును కల్పించవచ్చును. దేశీయవైద్యుల నెల్లర రిజిస్ట్రేషనుచేసి పరిశోధనకై కొంత అధికారము సౌకర్యము లొసంగి దేశీయవైద్యపద్ధతులనెట్లు యభివృద్ధిలోనికి గొనివచ్చుచున్నది ప్రకటించుట యవసరము. గవర్నమెంటువారి రెండులకు గడంగిన పది సంవత్సరములలో వైద్యసహాయలోపము బానిసాగిలదు.

ఈ ప్రపోజలను శ్రీయుతులు పి. ఆంజనేయులు, ఎ. కాళేశ్వరరావు, కల్లికోటరాజు, బిర్లీ అనామదే సయ్యదు సాహెబు, దాక్టరు మల్లయ్యగార్లు ఆమోదించుచు మాట్లాడి యుండిరి. ప్రభుత్వమునకు ద్వితీయమంత్రి ముత్తయ్య మొదలయినవారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి:-

ప్రభుత్వమువారు యూనాని, ఆయుర్వేద వైద్యముల ప్రోత్సహించవలెనని గాని సభ్యులు చెప్పిన భావములయొడ శాకు సంపూర్ణసానుభూతి గలదు. కాని ప్రభుత్వమువారి దేశీయ వైద్యపద్ధతుల ప్రోత్సహించ యెట్టి ప్రయత్నములు సల్పుచుండుటలేదను యూరోపియన్ మాత్రము ప్రతిఫలించుట శాధియని దోచుచున్నది. ఈ సమస్య ప్రభుత్వమువారి దృష్టిని దాచావు 7,9 సంవత్సరములనుండి యాకర్షించుచున్నది. ప్రభుత్వమువారి రెండు రకముల దేశీయవైద్యపద్ధతులను యంగీకరించి, ఇండియన్ న్యూస్ ఆఫ్ మెడిసన్ (వైద్యవిద్యాలయము) నెలకొల్పియున్నారు. వైద్యవిద్యాలయమున 400 మంది విద్యార్థులు వైద్యశాస్త్రమున శిక్షింపబడుచున్నారు. విద్యాలయమున శాస్త్రమును పూర్తిచేసి యాక రి లేక 4 నెలలలో కృతార్థులగు మొదటిజట్టు ఇయటికివచ్చువరకే ఉద్యోగములు లభింప

బడలేదు. విషయము ప్రభుత్వమువారిచే యూరోచింపబడును. ప్రస్తుత మా సమస్య విచారింపబడుచున్నది. ఇకముందు యేటెట ఉన్నత తరగతినుండి కృతార్థులైవచ్చు విద్యార్థులకు తగిన ఉద్యోగముల సమకూర్చువలయు మెదుర్కొనుచుండును. ప్రభుత్వమువారి విషయమును యనుకూలముగ పరిష్కరించు యందు రని నమ్మెదను. వీలన, గవర్నమెంటువారి ఆ పాతకాలను నెలకొల్పి, యువకుల పెక్కుండను తరిగివేయుచున్నారని, వైరెండు దేశీయపద్ధతులు సమర్థతగలవని యేప్రభుత్వమువారు తలంచుచున్నారు? నే నీషధులను యితరవైద్యపద్ధతులతో పరిపూర్ణి చెప్పుటలేదు. గవర్నమెంటువారి దేశీయపద్ధతుల సమర్థను గూర్చి అజ్ఞేయింపబడలేదు.

గాని సభ్యుడు దేశీయ ఓషధులలో పరిశోధన జరుపుటలేదని చెప్పియుండెను. నే నెరిగియుండవలెనది పరిశోధన యారాష్ట్రమునగాక కలకత్తాలో గవర్నమెంటు ఉద్యోగుల వల్లను ప్రయత్నముల వైద్యులచేతను గానింపబడుచున్న పరిశోధన వలన లాభము యాప్రభుత్వమువారు గూడ పొందవచ్చును. ఈ రాష్ట్రమునుండి కలకత్తా రిసెర్చ్ ఇన్స్టిట్యూటులో వని నేర్చుకొనుటకై యితరుల వుద్యోగియులు యా రాష్ట్రమునుండి వంపబడిరి. ఆయితరుల కలకత్తానుండి రాగానే వారుగడించు శాస్త్రజ్ఞానము యా గవర్నమెంటువారికి లాభద్రవము కాగలదు. అంతేగాని ప్రతిరాష్ట్రములోన రిసెర్చ్ ఇన్స్టిట్యూటులు నెలకొల్ప సాధ్యముకాదు. హిందూదేశమున యితరరాష్ట్రములలోనేగాక ప్రపంచమున యితర భాగములలో గానింపబడుచున్న పరిశోధనల లాభమునుగూడ యాశించవలసి యున్నది. ఆకారణమున కలకత్తాలోజరుగు పరిశోధనల లాభమును మన మేల పొందగూడదో తెలియకున్నది. ప్రభుత్వమువారి రిజిస్ట్రేషను దేశీయ వైద్యవిద్యాలయమును స్థాపించియున్నందునను అందుండి తరిగివేయండి కృతార్థులై బయటికి వచ్చుయువకులు పరిశోధనపనికి సమర్థతపూర్వకముగా కొలదిసంవత్సరములలోనే పరిశోధనకు సమర్థులయ్యెదరని తలంచెదను. పరిశోధనావిషయ ముప్పుడు యూరోచింపబడును. వైద్యవిద్యాలయములన్నియు మంత్రిగారి యాధీనమందు గలవు. వైద్యవిద్యాలయములు ప్రపాద్యతై కాఖులలోనివై యున్నవి. ప్రభుత్వమువారి పర్యవేక్షణ ఉద్యోగుల సహాయమున మంత్రిగారిచే యది పాలింపబడుచున్నది.

ఇక గ్రామ వైద్యాలయముల విషయమున అక్కడి యారలు మెడికలు ప్రాక్టీషనర్లకు సాలు 1కి రు 600ల చొప్పున అలవెన్సు యివ్వబడుచున్నది. నూతన సంవత్సర బడ్జెటునందు 480 గ్రామ వైద్యులకు సలయ ద్రవ్యము ప్రత్యేకింపబడినది. గాని కొంచెంతైనా సభ్యులు యాగ్రామ వైద్యులకు ప్రోత్సాహ మొసంగవలెనని కోరియున్నారు. గాని కల్లికోట రాజాగారు చెప్పినట్లు, తాలూకాబోర్డు రిజిస్ట్రేషను ఓషధులను ఖరీదుచేయుటకై రు 860లు యొసంగబడినది. ఈ రు 860 సగటున నెలకు రు 80 ల చొలి గిట్టెననియు, గ్రామ వైద్యాలయములో యింకా అధికసంఖ్యాకులగ (తమలు చికిత్సనొంది ఆసుపత్రులు సంతృప్తికరముగ పనిచేయుచో హెచ్చుమొత్తము కావలసియున్నది) యెడలను యింకా హెచ్చుమొత్తము లొసంగబడునని తెలియుచున్నది. దీని నేడియు నివారించబాలదు. వ్యూహింపం ఆసుపత్రుల కొసంగబడు ద్రవ్యమున కంటె గ్రామదీప్యనీల కొసంగబడునదే హెచ్చునీతలంచెనను.

గవర్నమెంటున్యూస్ ఆఫ్ ఇండియన్ మెడిసనులోని ఉపాధ్యాయుల సంఖ్యను 11 వరకు హెచ్చుచేయ ప్రభుత్వము వారు తల పెట్టెరని గాని సభ్యుల కెంగించుచున్నారు. నిబ్బంది సంఖ్యను హెచ్చుచేయవలయు ద్రవ్యము బడ్జెటులో ప్రత్యేకింపబడినది.

గాని బిర్లీ అనామదేగారు మూలికాశాఖ సంతృప్తికరముగా లేదని చెప్పెను. ఆశాఖకు రు 100 లేక 120 వేలవలెపై యొక సమర్థుడైన నూపర్మెంటు నియమించబడినది. మూలికలను పెంచి, తయారుజేయు ఇట్టిమూలికపన నాను నిర్వహించుట లేలికయైనవనికాదని సభ్యులెరుంగుదురు. కొలదిసంవత్సరములలో యామూలికాపనము ఖాయముగ నుండగలదు. దేశీయ యూనాని బోధనలను తయారుచేయుటకు వలయు ఓషధులు మూలికలు యిందుండి పద్ధతులకలవు. యూనాని ఆయుర్వేద వైద్యపద్ధతుల సభివృద్ధిచేయ గాని సభ్యుల కోర్కెయొడ శాసనసభలోని మరెయ్యకసారి కల్గింపబడును. దేశీయ వైద్యపద్ధతుల పెంపొందింప నేనుగాని, ప్రభుత్వమువారుగాని చేయగలదానినెల్ల జేసెదమని సభ్యులు నమ్ముచున్నను.

సభ్యులకోరిన సంస్కరణములకు మంత్రిగారిచ్చినజవాబు, నూచించిన విధానలక్షణములు ఎంతమాత్రము తృప్తికరముగ లేవు. లోకలోబోధలు నిర్వహించుచున్న రూరల్ డిస్పెన్సరీలు అంత ప్రోత్సాహకరముగ అంత యువయుక్తముగ లేవు. ఇంగ్లీషు మందులకంటె ఆయుర్వేద యూనానిమందులు చాల వాచయనియు, ప్రశస్తములనియు గవర్నమెంటుకును తెలియకపోలేదు. పానుగలు రాజాగారు ప్రభుత్వమంత్రి నున్నకాలములో దేశీయవైద్యవిద్యాలయ మొకదానిని ఎంతోకష్టముతో నెలకొల్పగలిగిరి.

ఈవిద్యాలయములో నుత్తీర్ణులైన భిక్షువులకు తన ప్రాత్యహనము జూపించుటనైన ధర్మము పాలనలపై యున్నది. పల్లెటి గ్రామములలో వైద్యసహాయము లేక బాధపడు ప్రజలు వేసకువలయును. చెన్నై రాష్ట్రమున గవర్నరు మొట్టమొదట జేయుచున్న మెడికల్ రిలీఫు చాల తక్కువయిన నేరుగ జేవనకర్త లేదు. దేశీయ వైద్యవిధానమును పరిశీలించుటకు ఉన్నాట్ కమిటీవారు గూర్చించిన నూపనలను పునర్విమర్శించి వాటిని యింతవఱకు కార్యవిధానమునందు మద్రాసు గవర్నరు మొట్టమొదట కట్టకపోవుట శోచనీయము.

ఇంగ్లీషువైద్యముకంటె దేశీయవైద్యమునందే దేశీయులకు విశేషమమృత్యు కలదనట నిర్ణయించినది. దేశీయ వైద్య విధానమును ప్రోత్సహించినచో నుభయముగ ప్రతి గ్రామమునను ప్రజలకు వైద్యసహాయము అందుబాటులో నుండగలదు. అదియుగాక నీరసించి మటుమాయమగుచున్న ఓషధులు తిరిగి సంరక్షింపబడగలవు. దేశీయోష్ధసిర్థి, ప్రజల దేహతత్వమునకు ఆయాదేశ స్వాభావిక వైద్యవిధానమే విజృంభణగా ఆనుకూలించును. ఇందుకే పలువురు పర్యటన నివేదయమై యున్న బెండియందేరి ఆనాడు పరలోక 84 గురు పర్యటనలో అనుకూలముగ 27 ను ప్రతికూలమున 37 ను ఓట్లు నిచ్చియున్నందున మోక్షకావోయినది. నామినేటెడ్ మెంబర్లలో మేముక్కుర మే అనుకూలముగ వోటునిచ్చియుంటిమి. విగతావార ప్రతి కూలముగ నుండిరి. తలములు ఏటకొరకు లేన. ఇతిగౌర్య విశేషమే. ఎల్లకల మెంబర్లు దేశీయ వైద్యవిధానమును ప్రోత్సహించు విషయముపట్ల వ్యతిరేకముగ వోటునిచ్చుటకు కారణములు దురూహ్యములు. వ్యతిరేకముగ వోటునిచ్చిన 37 గురు పర్యటనలో మంతులతో కలసి 14 గురు ప్రభుత్వపర్యటన 11 గురు నామినేటెడ్ మెంబర్లు విగతావార ఎల్లకలపర్యటనల క్రత్యేకించి చెప్పనక్కరలేదు.

నిమ్మబాతులకు ఆపలే వైద్యసహాయపూకర్యములు లేవు. వైద్యసహాయము లేక వేసకువల మృతులయిన్న విషయము నిమ్మబాతిప్రతినిధి పర్యటన గుర్తెరిగినదే. వైద్యకాలము చొక పదలిని నెలకొల్పబడి నిమ్మబాతి సంఘములు పరిపాలనలో నుంచబడినగాని నిమ్మబాతులకు మేముచేకరబాలరు ఈజమ యట్లు నిమ్మబాతిప్రతినిధులు తాబడ్డభావము వహించి న్యతిరేకముగ వోటునిచ్చుట విచారణీయము. నిమ్మబాతి సంఘ ప్రతినిధులు కడపజిల్లా వాస్తవ్యులు. ఎం. వి. గంగాధర శివ గారు నేటిపుడార్ధరయ్యా. దేశీయవైద్యము మోక్షకావై వ్యతిరేకముగ వోటునిచ్చుటకు ప్రత్యేక కారణము లేమియుండునో తమ నియోజకవర్గ ప్రేమను నీ సరియందుండునని స్వయంప్రకటన చేశాభ్యుదయమునకు వోటునిచ్చుట నామినేటెడ్ ఎల్లకల మెంబర్ల పర్యటన యుండవలయును. (దీనబంధు)

ప్రభుత్వ ఆచ్యుతద్యోగుల సంఘము

అధ్యక్షుని ప్రకటన

సి. వసుదేవగారు మదరాసు ప్రభుత్వ ఆచ్యుతద్యోగుల సంఘాధ్యక్షులు ఇట్లు ప్రకటించుచున్నారు. నేనీ సంఘమున కధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడుటకు పూర్వము ననంతరము మాడ నీసంఘసభ్యులను బెడరింపులు, శిక్షలు, జీతములు తగ్గించుట తదితర మార్గముల చేరెను ఈ సంఘసభ్యులమునగోరి మా ప్రెస్ నూపరింపెండెంటుగాడను పబ్లికేషను అసిస్టెంటుగాడు ను బాధపెట్టుచుండిరి. ఈవిషయమై ప్రభుత్వమువారికి విన్నవించుకొన్న ను వారేమియు చర్య దీనికొనలేదు. ఈయన సీసంఘసభ్యులను యేర్పాలుచేయుచున్నంతలకు ఈసంఘకార్యదర్శిని దిస్సిగుచేసిరి. నేను వెంటనే ఉదకమండలమునకుపోయి యగ్గుట ప్రభుత్వమువారితో నీవిషయమై మనవిచేసికొంటిని. ప్రభుత్వము వారు న్యాయముగ ప్రవర్తించెదరని నే నాశించితిని. కాని తిరిగి మదరాసునప్పునికి మరెయొక డిస్సిగ్గో ఆర్డయీయబడెనని తెలిసెను. ఈసారి యీసంఘకోశాధికారి పనినుండితొలగించిరి. ఈసంఘసభ్యులయం దాశ్రోము దిక్షాభివృద్ధి గాంచుచున్నది. ఇప్పటికయినను ప్రభుత్వమువారు న్యాయమునకవరని ఆశించుచున్నాను. ఇటువంటి ప్రకటనమును గావించవలసివచ్చినందులకు కడుంగడు చింతిల్లుచున్నాను

కళావంతుల సేవాసంఘము-అమలాపురము

పై సంఘముతరపున కళావంతులసంఘసంస్కారకారమై సేవాసంఘ ప్రెసిడెంటును-రా. కాశీచారన్న గారును, రాష్ట్రీయ సభకు మెంబరును, పై సంఘపు కేకటరీ అయిన మ. రాష్ట్రీ. నూకరాజుగారును పై సంఘపు మెంబరు మ. రాష్ట్రీయండమూరి సత్తిరాజుగారును ఈ కలుకు, భీమవరంతాలాకాలలో ప్రచారమునకై బయలుదేరిరి. కాన తాలూకాలలో సంఘాభిమానులెల్లరును వారికి సర్వవిధములతోడ్పడి ప్రోత్సాహ మొసగి సంఘసంస్కరణమునకు చేయూత నొసగెడు గారి.

ఘంటసాల రామమూర్తి

ఖాదీ గైదు

ఖాదీ గైదు

1920 సంవత్సరములో కలకత్తాలో జరిగిన ప్రత్యేక కాంగ్రెసులో ఖాదీ గైదులైనని తీర్మానించిరి. త్యాగభూషుని నిర్ధారణ చేసిరి 1921 సం. మార్చిలో బెజవాడలో జరిగిన అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘసభలో 20 అక్షర రాటములు పెట్టుమనిరి. అప్పటినుండి వివిధ కాంగ్రెసు సంఘములు ఖాదీ పనిచేయుచుండెను. ఈపనిపై తిరిగి నిమిత్తము 1922లో అఖిలభారత ఖాదీ గైదు సర్వరిచిరి. 1923 లో కాశీవాడలో జరిగిన కాంగ్రెసులో అఖిల భారత ఖాదీగైదు తీర్మానము చేసిరి. కాంగ్రెసు సంఘములనుండి ఖాదీపనిని విడదీసి, వివిధ ఖాదీగైదులకు న్యాయపరచిరి ఇట్లు జరుగుచురాగా 1925 సం. సెప్టెంబరులో మహాత్మా గాంధీగారు అఖిల భారతవర్తా సంఘమును స్థాపించిరి.

ఇందులో ఖాదీగైదులు చేరిరి. కాంగ్రెసు రాజకీయ ములపట్ల దీనికి మార్పులేకండ చేరిరి. కాంగ్రెసు సంఘములో ఖాదీగైదు నియోగమునకు సమస్తద్రవ్యమును దీరి కిచ్చిరి. ఖాదీని అభివృద్ధి పరచుటయే, కాంగ్రెసుకు రాదగిన నూలుచందా వనూలు పరచుటయే, దీని ముఖ్యవిధులు. ఇందులో రెండు రకముల పర్యటనలుండవచ్చును. 18 సంవత్సరముల దాటి మా మూలుగా ఖర్చుకు ధరించుచు, స్వయముగా వడికిన పురివాపుగల 1000 గజాలునూలు ప్రతినెల ఇచ్చువారు మొదటి తరగతి పర్యటన. ఇట్లు 12000 ఇచ్చులేక సాల్కు 2 వేలగజాల నూలునిచ్చువారు రెండవ తరగతి పర్యటన. ఉద్యోగులు ఖాదీ

రాష్ట్రము	ప్రతినిధి
1 ఆజమీరు	నేలు జమ్నాలాల్ బజాజీగారు
2 ఆంధ్ర	కొండ వెంకటప్పయ్య
3 బీహారు	బాబు రాజేంద్ర ప్రసాద్
4 బెంగాలు	సతీశ చంద్ర దాసుగుప్త
5 బర్మా	నానాలాల్ కాళిదాసు
6 కర్నాటక	గంగాధరరావు దేశ్పాండ్య
7 మహారాష్ట్ర	వి. జి. దత్తాని
8 పంజాబు	నోషిచందా భార్గవ
9 ఆరవి	.....
10. సంయుక్త ప్రాంత	జవహర్లాల్ నెహ్రూ
11 ఉత్తరప్రదేశ్	.....

మొత్తమువిడ 165 ఖాదీ ఉత్పత్తిస్థానములను 245 కార్యకాలముగలవు. 1500 గ్రామములలో నీవని వ్యాపించియున్నది. 1-10-25 మొదలు 30-9-27 వరకు జరిగిన ఖాదీ పరి వివరముల మానుడు.

రాష్ట్రము	ఉత్పత్తి రూపాయలు	అమ్మకము రూపాయలు
ఆజమీరు	1,80,989.	1,27,865.
ఆంధ్ర	8,70,292.	3,89,716.
బీహారు	1,85,214.	2,67,291.
బెంగాలు	2,81,519.	8,79,719.
బంజాయి	.....	2,86,848.
బర్మా	.....	25,438.
బీహారు	14,641.	19,894.
గుజరాత్	52,250.	89,490.
కర్నాటక	49,877.	80,015.
మహారాష్ట్ర	17,255.	1,66,857.
పంజాబు	73,519.	1,08,974.
ఆరవి	10,45,297.	10,45,027.
సంయుక్త ప్రాంత	98,769.	1,62,037.
ఉత్తరప్రదేశ్	52,320.	83,750.

మరిసి 23,22,922. 81,85,731. ఈసంఘమున కొక ప్రత్యేకకాస్త్రముగలదు. దానికి కీర్తిశేషులైన మగకొలాలాంధిగాడు అధికారిగా నుండిరి. అక్కడ చేయుపనలు.

1. ఖాదీ వేసుకు విద్యార్థులను తయారుచేయుట.
  2. పనిముట్లలో అభివృద్ధి పరచుట, క్రొత్తవి కనిపెట్టుట.
  3. నూలును బట్టను పరిశీలించుట.
  4. చందానూలు ఎక్కువచేయుట.
  5. ఆయాపనులను పనిముట్లను ప్రచిన్తనశీలు.
- మరియు ఏడుటను, నడుగుటను, నేయుటను, మెదిలను పనుల కవసరమునకు పనిముట్లను చేయించి, నిజమయించుచున్నార.

గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి. రేపల్లె, త్యేన్దుల 12 గురువారిం.

కొరకు ప్రచారము చేయవలెను. 5 ఏండు గడచినతరువాత 5 లునుబట్టి పేరు యీ చట్టమును మార్చవచ్చును. మొదటి తరగతి పర్యటననుండి కార్యవర్గమునకు పర్యటనెన్నుకొనవచ్చును. ఏ ప్రదేశములో నైనను 50 మంది పర్యటనలున్నయెడల, వారిలో మొదటి తరగతిలోనుండి 5 గురిని పలమా సంఘముగా నెన్నుకొని కార్యవర్గమునకు సాయపడవచ్చును. మామూలుగా ఖాదీ గట్టుచు ఏటేట 12 ఇచ్చువారు సహాయకులగుదురు. మామూలు ఖాదీధాతులై ఒకేమారు 500 ఇచ్చువారు యావత్తీన సహాయకు లగుదురు.

ఈ సంఘమున కొకకార్యవర్గముగలదు. అందులో 12 మంది పర్యటనలుండవచ్చును. ఇత్యునున్న పర్యటన.

1. మహాత్మా గాంధీగారు అధ్యక్షులు
2. నేలు జమ్నాలాల్ బజాజ్ " కోశాధికారి
3. కేంకరలాల్ బాంకరు " కార్యదర్శి.
4. మాలానా మోహతలి " "
5. సతీశ చంద్రదాసుగుప్త " "
6. బాబు రాజేంద్ర ప్రసాద్ " "
7. సి.రాజగోపాలాచార్యులు " "
8. కొండ వెంకటప్పయ్య " "
9. గంగాధరరావు దేశ్పాండ్య " "
10. లక్ష్మీదాసు పురమోక్షం " "

ఈ సంఘముతరపున ప్రతి రాజధానిలోను ప్రతినిధులను కార్యవర్గములను నియమించిరి. రాష్ట్రములవారిగా అధికారిలపేర్లు తెలిపెదము.

కార్యదర్శి.	ప్రతినిధి
వి. యస్. దేశ్పాండీగారు	నేలు జమ్నాలాల్ బజాజీగారు
సీతారామశాస్త్రి	కొండ వెంకటప్పయ్య
లక్ష్మీనారాయణ	బాబు రాజేంద్ర ప్రసాద్
.....	సతీశ చంద్ర దాసుగుప్త
.....	నానాలాల్ కాళిదాసు
సోమక	గంగాధరరావు దేశ్పాండ్య
.....	వి. జి. దత్తాని
శివకచంద్ర భటియ	నోషిచందా భార్గవ
రామశాస్త్రి	.....
జిట్ట వహయ	జవహర్లాల్ నెహ్రూ
నిరంజన్ పట్నాయక్	.....

శినాదీ జ్ఞాపక చిహ్నము

ఈ కోశ బహిరంగపదపబడిన శినాదీ శిలావిగ్రహము భారతదేశములోనున్న విగ్రహభారతదేశములో నున్నది. గ్రహములన్నిటిలోను పెద్దది ఇట్టి గొప్ప పనిని భారత చిత్రకావల కిచ్చుట ప్రమాదకరమని కార్యనిర్వాహకులకు తోచిన ను శినాదీవంటి బాతీయ నాయకునినటి విగ్రహము అన్ని విధముల బాతీయముగా నుండవలెనను తలంపున వారు నుప్రసిద్ధ శిల్పకారుడగు కార్నెల్ కె. గాడి యిచ్చబడిన. ఈ విగ్రహము శినాదీ స్వాతంత్ర్యచిహ్నమున కొనభాగమే. ఈశిలమునకొక చరిత్ర గ్రంథభాండగాగము చిత్రవస్త్రప్రదర్శనకాలయంతును. మహారాష్ట్ర చరిత్రనుగురించి గ్రంథములనుగూడ నిచ్చుట ప్రాయించుటకు సావకాశములు కల్పించబడును. ఈ శిలావిగ్రహముచుట్టు గొప్ప కట్టకములు సంవత్సరములోపలనే తయారగును. కొంచువులును మహావ్యక్తియలును వర్ణ భేదము లేక నీ ప్రతి స్థాపనకు సాయముచేయుట సంహితకరము. కాస్త్రపరిశోధనకు పుష్కలముగా దెబ్బువిగునని తలచబడుచున్నది.

లిజరుకలము

సుమారు 100 రకములలో
తయారు చేయబడుచున్నది
మీకు తెలిసినది
ఒకటి గలదు
మామూలు 10 ఆర్. సేప్ర 100 పి.
వెల్పు-ఫ్లేటెం 40 సెట్.

H. P. CO LONDON

Agents: P. HOLT & Co., Ltd.

P. O. BOX 237 3434

ప్రళయాగ్ని

పోలవరం తగులబడిపోవుట

కదిమంది మనుష్యులు పశువులు మున్నగునవి
తెక్కలేని జీవరాసులు మడియుట.

ఆరగంట కాలములో 5,6 లక్షల అస్త్రీ దగ్ధమునర్చి ఆర
గంటకాలములో షోడశకాలని భిక్షాధికారిని జేయుట.

లోహిణికార్తి ప్రారంభమైనది. మూడురోజులనుండి
వడగాడ్చు ఎంతపెచ్చుగ నున్నదో చెప్పదరము గాదు. క్రతి
నారను ఈగాడ్చు ఇండ్లలో నుండినను, ఎచ్చటనున్న వార
చ్చటనే చచ్చిపోవుదురేమో అన్నంత భయము వేయనట్లుగా
గాడ్చులు మొదలైనవి.

జ. 27-5-28 వలేదీ తెలవారగట్లకూడా ఏమాత్రం
వేడి తగ్గలేదు. ఆగాలికి అడ్డులేదు. గాలి ఏడవనండి వేయను
న్నదో తెలిసికొనుట చాలకష్టముగా నున్నది. శిశికాల
ములో నైదు కొండ గాలి కూడ ప్రారంభమైనది. ముందు రా
నున్న ఆపద నూనగా కలివారి వృద్ధులను ననుభవించి పోవు
మొదలైనవి.

గాడ్చుకు జడిసి పెండలకడనే చంటులజేసికొని భుజించి
కొంతమంది తలుపులు కిక్కిరియి మూసిపరుండిరి. కొందరు తలు
పులుబంధించి లోన భోజనముచేయుచున్నారు. బజారుకొట్ట
లద్దరవృత్తిరంతయు రాత్రి రెండుజాములవలె మాటుచుగినది.

ఇంతలో ఉదయం 11గంటలకు పెద్దగోల నివచ్చినది.
పోగ మంట అగ్నిమాడక మునుపే ఎచ్చటనున్న వారచ్చటనే
తెచ్చన ఆరచిరి. కొందరు ధైర్యముతో తలుపులు తెరచిరి.
చూరుమర్దనను తాటాకులయింటిలోనున్న ఒకపూటకూళ్ళ
యింటికి నిర్భయ అంటుకొన్నది. జనము అన్నపునకు పరుగునవోయి
చుట్టుప్రక్కల నున్న ఇండ్ల చూతులు లాగుటకు ఉన్న నీళ్ళతో
నుంట నాగుటకును తమప్రాణముల నైనతెక్కగొనక, అచ్చ
టచ్చటచిన్న కాయలు కాలినను వాటిని పరకుగొనక అతిధైర్య
సాహసములతో పనిచేసిరి.

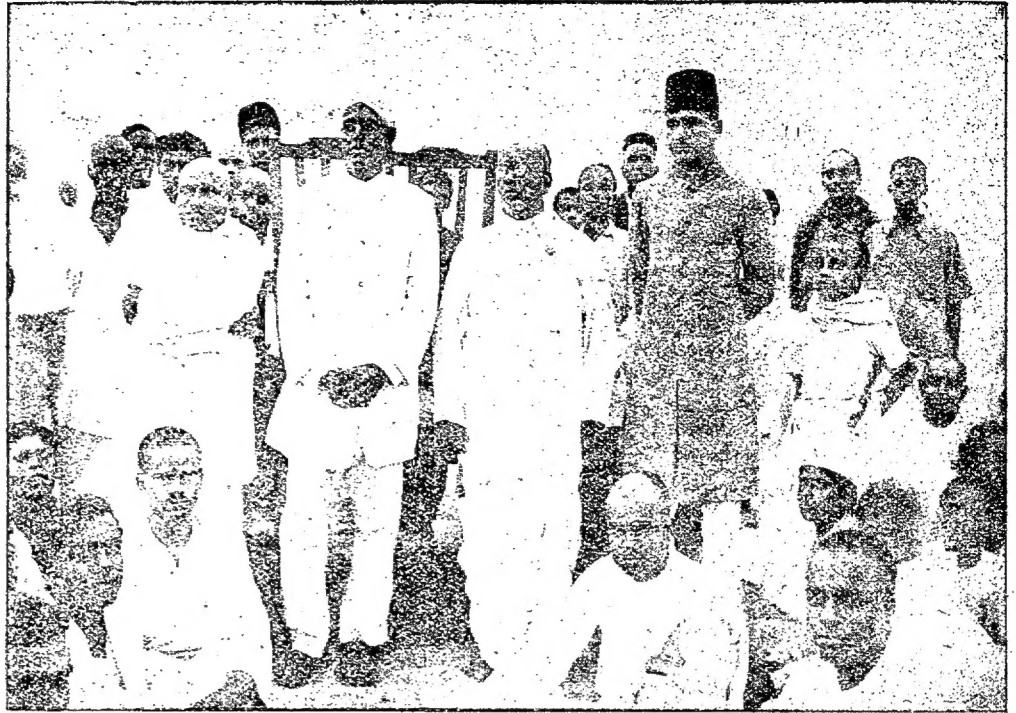
భగవంతుడు అగ్నిద్యారా సర్వకాశము చేయదలచు
కొన్నపుడు మానవప్రయత్నము లేమి సాగును. వారిప్రయత్న
ములు చేయుచుండగనే 15 నిమిషముల కాలములో కనురెప్ప
మూసి కనురెప్ప తెరచింత సమయములో వ్యరాజ్యాశ్రయం,
రామాయణం, పత్రం, పాప్టాఫోను, బుడవొడ్డి, మేడలు, చి
ట్టెలు, కావాల, పెండ్లికప్పు, తాటిచూపు కొంపలు, గుడె
పెం, పోకలు, పండ్ల పుష్పములు, చొప్పవాములు, ధాన్య
పుష్పము, గొప్పగోదలు, చెట్టుచేయు ఇదిఅతి అనశేల ఒక
మేలు చుట్టుకొలతలో ఉన్న సమస్తము అగ్నిహోత్రుడు తన
ములో నిష్క్రియము చేసినాడు.

నూతనసూర్యుడు, కృష్ణారావుపేట, బంగారమ్మపేట

నడున్న గుడ్డపేటలకుండి అగ్ని సార్వభౌమ పేటకుజేల
జనం నచ్చినారు. ఉల్కావృత్తి కలెక్టరు, తహశీల్దారు, పో
లవరంకొట్టలు, చున్నగువారు అగ్ని అగ్నిటకు బ్రహ్మాండ
మైన ప్రయత్న మొనర్చిరిగాని, అప్రకృత్యాగ్ని సార్వ ఎవరి
తరము! అందరూ చేరువప్పటికే సర్వము నాశనమైనది అది
యేమి భగవద్దామయగాని, రోజులకు రోజులు తగులబడ
వలసినమొదల కలససాచును తనములో యక్షిణినితన శిశియి
పోయింది. సుమారు 100 పెండ్లిండ్లు, 4, 5 లక్షల పురి,
తాటిచూపుల కొంపలను తగులబడినను సుమారు 5, 6 లక్షల
మూ! అగ్ని నవ్వుచు అయినది. ఇండ్లలోనుంచి తప్పించుకొనుటకు
పిలువక 10 మంది చనిపోయినారు. ఆనాటిలో సుమారు
10 మందియున్నారు. పోగక ప్రయియింటిలోను చేయిచూ
రాలలో, ముగ్గె, బిళ్ళి, కాలినచూపు ఒక్కొక్కరు
న్నారు. తెక్కలేనన్ని పశువులు, కుక్కలు, పందులు, పిల్లలు,
చొట్టె, మున్నగు జీవరాశి: కొంచినవి క్రతివారి ఇంటుఉన్న
వెండి, బంగారములు, రూపాయల నోట్లు, దస్తావేజులు, ప్రాం
తరినోట్లు, ప్లాపు జెడలగారి ప్లాంపులు, ఇత్తడి సామానులు, కట్ట
సామానులు, సాలీనా ఉంచుకొన్న ధాన్యం కందులు, పెపెలు,
మిర్చి, కారగాయలు, కట్టుగుడ్డలు, అలుకు గుడ్డజేభిలుసమస్తము
నాశనమైనది. సామాకార్లు నిల్వచేసిన ధాన్యం, ఆపరములు,
సాగాకు, సుమారు 50 వేలరూపాయలు విలువగల సరకు నష్ట
మైనదని తెలియవచ్చినది.

తలదాచుకొనుటకు నీడ లేదు, కట్టుటకు గడ్డలేదు,
త్రాగుటకు చింబు, పరుండుటకు చాపలేదు, చేతిలో ద
మ్మిడి లేదు.

ఈఅవస్థ అనభివృక్షవేద్యమేకాని నాడూ దరముగాదు.
ప్రజలలో గల్గినభీతికి లంతులేదు. ఇండ్లకాలిన వారును, కా
లినవారును, అస్త్రులు పోయినవారును, పోవనివారును, ఒక్క
రిలిగ బయోభ్రేతయన మునిగి యున్నారు. రాత్రింబసలు నిద్ర
లేదు. శిశిష్టములు తెక్కచేయుటలేదు. సనాజముగ భగవం
తుడిచ్చిన సర్వమేమై పోయినదో కానరాదు. క్రొత్తవారిని
బాదుట తోడనే కండ్లవెంటడి నీటిబొట్టు కార్చినవారు లేరు.

దేశబంధుస్థారకదినసభ

మదరాసు బీచిలో శనివారమునాడు దాసుగారి మూడవవార్షిక సభ జరిగెను. గోవిందరాజులు
మొదల్యారు సి. ఎ. ముత్తురంగ మొదల్యారు బహు అహమ్మదుగార్లు మధ్య నిలచి యున్నారు.
(పె. భో. బి)

మదరాసు ప్రాథమిక విద్యాభివృద్ధికి కృషిచేయుచున్న కార్పొరేషను ఉద్యోగులు: కార్పొరే
షను విద్యాశాఖోద్యోగి గాలివందనంగారు ది. బి. టి. వరదరాజులు నాయుడు ది. బి. గో. నారా
యణస్వామిచెట్టి, ఎ. రామస్వామి మొదల్యారు, జె. వెం. నారాయణనాయుడు (కమిషనరు) మిను స్వా
మికణ్ణు బి. ఏ. ఎల్. టి. బాలికాపారశాలల సూపరెంటు వరుసగ కూర్చుని యున్నారు. (పె. భో. బి.)

చిన్నప్పటినుంచి ఉతికిపడనివారు లేరు. రాత్రులు కునుకువట్టు
టలేరు. ఒకతరి కునుకువట్టిన కలుషించినవారండరా. ఆ
త్రాళగోపాలను భీతికొంది యున్నారు రెండోరోజుల త
ర్వాత వరల జగన్నాధరావుపేట వట్టుకు అంటుకొని వంద,
రెండువందల యిండ్లు కాలిపోయినవి దానిలో భీతి మరంత
పెచ్చి ఇండ్లలో నున్నవారకూడా ఇండ్లునిడిచి తనసా
మాను తీసికొని గోదావరి లంకలోను పోతగట్టు అవతల పాల
ములలోను తీర్వప్రజలతో చెట్టునీడైరే లేక మండువేసంగిలో నివ
సించుచున్నారు.

అయ్యో! దైవమా! మాగ్రామవాసుల కెంతవిపత్తు కష్ట
ము సంప్రాప్తంప చేసితివి స్థలసంకోచముచేగాని ఒకపెద్ద
గ్రంథము వ్రాయవచ్చును.

సహాయము

ఇంకవరకు ప్రజలకు జరిగినసహాయ మేమియు లేదు.
ఏదోయొకటి రెండు సంతర్పణలు మాత్రము జరిగినవి. చుట్టు
పట్ల ధర్మాత్ములు పది, పదిపాను బట్టలు పంచిపెట్టినారు
దీనికన్న ఎక్కువ సహాయ మేమియు జరుగలేదు. పదిరో
జులు గడచినను ఒకతాటియాకుకొంపయైనను తిరిగి కట్టలేదు.
తొలగించినది. రైతులవిత్రనము లన్నియు తగులబడినవి. త్రా
గుటకు గండలేదు. నిల్వబుకు నీడలేదు. విత్తులు కొనుటకు జే
తిలో దమ్మికియైన లేదు. రైతుయొక్క బంక, నాగలి, కాడి,
మోకు, వ్యవసాయపు పనిముట్లు కాలిపోయినవి. కొందరియెడ్లు
చచ్చినవట. కొన్ని మంటలభివృద్ధిచూచి పారిపోయినవట.

ఈకష్టమంతయు తలంచి రోమిజేయుటకు తోచక నిర్జీవప్రతి
మలవలె ప్రజ లెల్లలాడుచున్నారు.

ఇట్టి తరుణములో ప్రజలు, జమిందారులు, క్రతుత్వ
మువారు తగుసహాయము వెంటనే జేసినగాని యామహాపద
నండి మాపురవాసులు బయలుపడుటకు ఎంతమాత్రము అవ
కాశములేదు.

1. చలవ్యము గాక వెంటనే కేయలసిన సహాయము
అడవినుండి క అటు, పెరుళ్ళు, తెచ్చుకొనుటకు ఉచితముగా
రవాదారిచీటి నిప్పించుట.

2 చుట్టుపట్ల గ్రామములలో తాటాకు కొట్టించి తక్కువ
కష్టము చేయించుట.

3. వెంటనే పోయినయిండ్ల కిమ్మత్తునుబట్టి కుటుంబ
గౌరవమును బట్టి ధనసహాయము జేయించుట

4. ఒకలక్ష రూపాయలు లాంగ్ టర్మ్ తీర్మానము
నూటికి 6 రూ. వడ్డీవీడ బదులు యిప్పించుట.

5. పెద్దపట్ల ఒకటి పెట్టించి వ్యవసాయమునకు పని
ముట్లు గృహకృత్యమునకు కావలసిన సామానుల సమస్తము
చౌకగా ఒకసంవత్సరమువరకు అమ్ముటకు ఏర్పాటు జేయుట.
విశేషప్రయత్నములు జేసి భునముకు సహాయము జేసినగాని
త్యరలో మాగ్రామము అభివృద్ధిలోనికి రాజాలరు ఈపనియం
తయు మదరాసు గవర్నమెంటుచేత వెంటనే జేయించుటకు
కాసనసభ్యులను ఇతరప్రజలను కోరుచున్నాము.

పునులూరి కోడండరామయ్య.

వృత్తాంత లిఖిలు

గణపవరం

12 తేదీని బాల్గోలీ పత్తాగ్రహ విజయమును గోరుమా భగవత్ ప్రార్థన చేయబడినది. యీ పత్తాగ్రహమును గురించి బాల్గోలీ ప్రజలవై ప్రభుత్వము తీసుకొనుచున్న అక్రమపు చర్యలు గర్హింపబడినవి. బాల్గోలీ సమస్య యావత్తు భారత సమస్యగాన బాల్గోలీ పత్తాగ్రహ నిధికి రూ 20 లక్షల మొత్తము వసూలుచేసి నిధికి పంపబడినది. పత్తాగ్రహమునకు కాలం తీర్చు అవసరమైనయెడల వెల్లుబకు సిద్ధముగనున్నాడు.

ఆంధ్రరత్న

శ్రీ శ్రీ శేషులైన ఆంధ్రరత్న, రామబాను, దుర్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి ఆకాలమరణముచే యావత్తు భారత దేశమునకు విశేష మాండ్రదేశమునకు సాధించిన వివత్తును గురించి చింతిల్లుచూ వారి కుటుంబమునకు సానుభూతిని తెలియజేయుచూ యీ నాయకరత్నమును సాంఘికదృష్టిని, భారతీయుల రాజకీయ బానిసత్వమును తొలగించుటకు సహకరణలు అధిక శక్తిపంపిస్తునిగా భారతీయులకు ప్రసాదించ వలసినదిగా భగవంతునిగూర్చి ప్రార్థనచేయబడినది.

(ఒక విలేఖరి)

కావలి

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఆగ్నిప్రమాదము

జూన్ 18 :—నిన్నటిదినం మధ్యాహ్నం 11 గంటలకు మా యూరిలో మూడు 150 యిండ్లు తగులబడిపోయెను. ఆందులో చాలాభాగం దీదగొల్లలు కాపుల గృహములు. చిక్కు వులకు సంబంధిత గ్రామమునకు వచ్చు పెద్దపెద్ద గడ్డివాములు 60 కాలిపోయెను. కొన్ని యిండ్లలో పాతల్లలో భాగ్యము నత్తు మాయెను. రెండు సంవత్సరములుగా పూర్తియైన పంటలులేక రైతులు పడుబాధకు తోడుగా యిప్పుడు కలిగిన నష్టము అపారమైనది. మూడు రూ 20,000 లు అయివుండును. వుండె యిల్లును పండ పంచమునలేక దిక్కులేక పక్షులవలె దీదరై తులు అల్లాడుచున్నాడు. నిన్నటిదినమే మాయూరి దివ్యూటి కలెక్టరు మొదలగు సర్కారు అధికారులు రైతులకు కలిగిన యిక్కట్టులను విచారించిరి. యీ అవస్థనుచూచున వాడను గ్రామస్థులను తమకు చేతనైనంత ఉపాయముచేయుదురని నమ్ముచున్నాము. పురపాలకసంఘమున వర్తకమును తేలికచేయు ను నిన్నటితోడ దీదల కన్నదిది.

కాలమానము

ఇప్పటికిని యీ యూర తొలకరిచినుములు పడలేదు. పడమటిగాలి రాత్రింబగళ్లు హోయమని వీచుచున్నది. బావుల తోని వీర వీచుకొనిపోవుచున్నది. ఇట్టిపరిస్థితి ఆగ్నిదేవు నికి, వాయుదేవుడు సహాయమై రైతులను దినులనుగా చేసెను.

బాల్గోలీ చందాలు

ఈ నెల 12 తేదీ గాంధీమహాత్ముని శోరిక ననుసరించి కాంగ్రెసువారు బాల్గోలీ పత్తాగ్రహము సహాయార్థమై చం దాలు వసూలుచేసి పంపిరి.

కొత్తపట్టణము (గుంటూరుజిల్లా)

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాలమానము

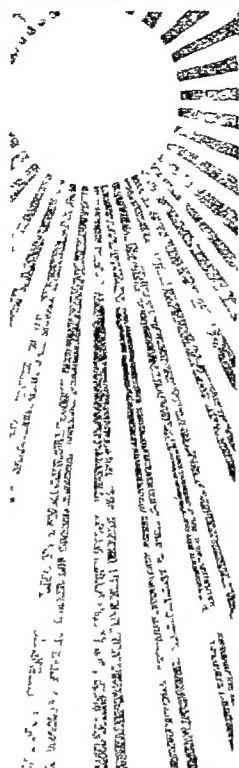
జూన్ 16 :—మాతాల్ కాగ్రామములందల ముగళిర ప్రారంభమయినదియు, మేఘాపృతమై ఆచుటచుట్ట ప్రతిరోజు చినుకులుపడుచు తాల్కాయంతయు చుల్లనిబడినదిగాని సురల రెండురోజులనుండి గాలి తీవ్రమైనది.

శ్రీరామ భర్తృగ్రంథాలయము

ఈ గ్రంథాలయ ద్వితీయ వార్షికోత్సవము గతనెల 16 వ తేదీ వంగీలతాల్కాబోర్డు అధ్యక్షులు, రావుసాహెబు వరదా శ్రీరామలనాయకుగారి అధ్యక్షతక్రింద జరుగనిక్ష్ణ యింపబడినది. అయితే వాటినినము వారు రాజాలనని దెలుపు టచే, ప్రస్తుత మివత్సరము గ్రంథాలయ వార్షికోత్సవము నిలువ బడినది.

ఓంగోలుతాల్కాబోర్డు

ఈ నెల 11 వ తేదీ ఓంగోలుతాల్కాబోర్డు మీ టింగు ముందుడినను అధ్యక్షి గ్రామమునందు ఆగ్రామ ఫిర్కా బోర్డు మొదలచే గుంటూరుజిల్లా బోర్డు అధ్యక్షులంగ యేకగ్రీ పముగ యొన్నుకొనబడినది. శ్రీబాగ్యముది కుప్పుస్వామిచా దరిగారి గొప్ప స్వాగతసభ విందుచేయబడినది.

ఎట్టి పరిస్థితులలోను మార్పు

జేందదు.

FRIGIDAIRE
ELECTRIC REFRIGERATION

ఇండియాలో వికారపు పెండలు కా యుచున్న ప్రజలలో ఎల్లెక్కో క్లిఫ్టికలెటర్ వాటి కేండా ప్రముఖులు కాదు. క్లిఫ్టికలెటర్ భో జనసామగ్రిని మంచి స్థితిలో ఎల్లప్పుడు నుంచగల గు. మంచుగడ్డలను, లెస్సెంబంధమైన వివిధపదార్థములను చేరుచున్నది.

ఎవ్వరు కనిపెట్టకొని యుండవలసినది.

తదు. రాత్రింబగళ్లు తనంతటానే పనిచేయును.

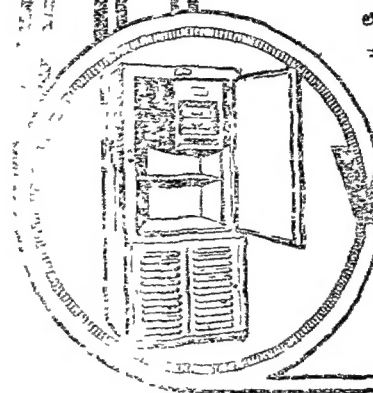
సాధారణముగా ఎల్లెక్కో పని

పైయుచే కనిపెట్టించుచున్న లేకా డి

ల్లెక్కలెటర్ కెట్టో నేర్పాలు చేయ

చగినా.

డెలకచాడలు.

VOLKAR
ENGINEERS

బొంబాయి, మద్రాసు,

లాహోరు, కరాచి.

శ్రీ శ్రీ ఆంధ్రరత్న గోపాలకృష్ణుడు

నిరంతరము దేశసేవకుండు జీవితములయే దారపొసిన ఆంధ్రరత్న గోపాలకృష్ణులగారి అచరణావస్థను కాలములో నీ గ్రామమునకేతెంచి వారి ఉపకారములతో పురవాసులెల్ల అనందాల్లిన నోలూడించిరి. భావురవాడులెల్లరు వారి ఆకాలమరణమునకు చింతించుచు వాడగైతాత్పర్య పరమేశ్వరుడు కాంచినోపంగ ప్రార్థించుచున్నాడు.

కూనూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

సంగీతసభ

కూనూరు, జూన్ 18 :—శ్రీ వీణశేషమ్మగారి కిష్కలులు, మెలపూరు నివాసములను శ్రీవీణ నాట్యమృదాశ్రమ గారితే నిన్నటిసాయంత్రము కాన్యాపాలిటక్లబ్బులో వీణా గానము గావింపబడినది. పురజులు సేక్రరమిచ్చేసి కుమారు రెండుభుంటలపేపు వీణాగానసమయే తనవయాలైరి. శ్రీ పృథంగం రాజమౌళియ్యగారు మృదంగము మిక్కిలి గుఱుముగ వాయించిరి. సభాంతమున 50 రూప్యములు శ్రీకామ్యలవారికి యొసంగబడినది. వీరు దక్షిణాంధ్రులు.

ఇస్లాము మతప్రచారము

చెన్న పురీ ఇస్లాము ప్రతికాఫితులను మాలానా ఆలుక్ మాదాగారు యావద్ద్య నిచ్చట ఇస్లాము మతప్రచారము గా వించిరి. వీరు పుట్టుకచే హిందువులరమ్మ తదనంతరము వరుసగా క్రైస్తవ ఇస్లాముమతముల స్వీకరించిరి. వీరివాగ్దాటి మనోరంజకముగా నున్నను హిందూమతమందలి ఋగ్వేదాదిశేదములను, యితరమతసిద్ధాంతములను వివేకీతార్థముగల్గించుట కోవనీయము. హిందువులలో ప్రస్తుతిమే వ్యాపించియున్న అంతఃకలహములను వీరి యువశ్యాసభిరణి హెచ్చించువచిగానున్నది. కేవలము ఇస్లాముమతమందలి సిద్ధాంతములతోధించి ఆ మతమందు యితరులకున్న గౌరవమును హెచ్చుపరచిన భారతదేశ శ్రేయస్సును పెంపొందించినవారగుదురు. వీరిపథలకు అన్ని మతగులునువచ్చి కాంతస్వభావముతో సంస్కృతీకృతములచే నిండిన వీరి యువశ్యాసమును వినిరి.

శ్రీ పితాపురం మహారాజావారు

వీరు యీ నెల 28 తారీఖునరకు నిచ్చట యుండెదరు.

శీతోష్ణస్థితి

ప్రస్తుతము యెండ బాగుగాకాయుచు యుచ్చటి శీతోష్ణస్థితి యెవ్వటివలె బాగుగానున్నది.

బెజవాడ

(స్వకీయవిలేఖరి)

మ్యునిసిపల్ మిటింగు.

జూన్ 18 :—నిన్న సాయంత్రం బెజవాడ మ్యునిసిపల్ కాన్సిలుమిటింగు జరిగినది. చేరుమేకాగారగు శ్రీయంత ఆయ్య దేవర కాశీకర్తరావుపంతులుగా రధ్యుతి విహించిరి.

ఆ ముతలి

మ్యునిసిపల్ ఆనురతి కీడువలసిన సామ్యువిషయము లో బెజవాడ మ్యునిసిపాలిటీకిన్ని కృష్ణాజిల్లాలోర్లు బెజవాడ తాలూకాబోర్డులను 1928 నుంచి జరుగుచున్న వివాదమును గూర్చి యామిప్పుచే రిమోక్షమునందిన విషయము విచారణ కు వచ్చెను. మ్యునిసిపాలిటీయొక్కయు జిల్లాబోర్డు లెజురా బోర్డులయొక్కయు ప్రతినిధులు నమాజేమై ఎవరెవరు ఎంత ఈయవలయుననిడి తియయును పరిష్కారమునుచేసిరి. ఆపరిష్కారమునుగూర్చి అభిప్రాయమునిచ్చుటకు డియక్ మిటివారిని కోరెరు తీర్మానించబడినది.

మరియు గవర్న మెంటువారు ఆరువత్తులలో పోషణను తమపై పెట్టుకొన్నార గనక ఆరువత్తులలో నున్న నాకర్లకు మ్యునిసిపాలిటీవారి రిచ్చే తీరములే గవర్న మెంటువారు కూడ కోసంగవలయునని తీర్మానించబడినది.

మోటారుబసులు నిలుచుస్థలము

బెజవాడనుండి మోటారుబసులు ఎక్కడు బడులుదేర నలయును? బెజవాడలో నెచట మోటారుబసులు ఆగవలయును?

అను ఈ రెండు విషయములను కాన్సిలువారు ఆలోచించి తెలుపవలసినదిగా కోరెరు జిల్లాబోర్డు యంజనీరుగారు జాబువ్రాసిరి.

ఎవ్వడు బడులుదేరవలయుననిడి విషయమును ఇంజనీరుగారి యిష్టానుసారముగ నిర్ణయింపవచ్చునని కాన్సిలువారిభిప్రాయపడిరి.

ఎచట ఆగవలెననిడిదానినిగూర్చి బెజవాడలో మోటారుబసులు కాలవలను తెనలమీద పోవునప్పుడు చాలాప్రమాదకరముగ నుండుచున్నదనియు, దుమ్ముతాధ హెచ్చుననియు, ఈదుమ్ములను ఆబ్బునపువ్వులు వచ్చుననియు, అందువలన తగు పడుపాయము నాలోచించవలయునని తుమ్ములపల్లి జగన్నాథముగారిని. వారుచెప్పినదేమనగా ఏలూరు, బండల పోవు బసులు మ్యూజియంకోడ్డు, ఏలూరు, బందరు కోడ్డన ఎచటకలియునో అచట అవి ఆగిపోవలయుననిరి. హైదరాబాద్ కారోడ్డుమీద పోయేబసులు ప్రావల్య జంగాలొవద్దనుం పోవలయు ననిరి.

6

అయితే ప్రభుత్వం ప్రజలకు ఇచ్చేదిగా ఉండవలసి కాళందరెడ్డిగారి కృత్యాలు పరిశీలించి. కాబట్టి ఇందుకు, యేలాగు లోడ్మీద పోవుచున్న బండ్లను తీసుకువచ్చి పంపించుటకు అనుమతిని ఇచ్చి. అందుచేత బండ్లను తీసుకువచ్చి పంపించుటకు అనుమతిని ఇచ్చి. అందుచేత బండ్లను తీసుకువచ్చి పంపించుటకు అనుమతిని ఇచ్చి.

గడిచిన రోజులలో కర్మము కొలుములు బాధ్యులైన వారు తమ కర్మములను తీసికొని పంపించుటకు అనుమతిని ఇచ్చి. అందుచేత బండ్లను తీసుకువచ్చి పంపించుటకు అనుమతిని ఇచ్చి.

గత రోజులలో కర్మము కొలుములు బాధ్యులైన వారు తమ కర్మములను తీసికొని పంపించుటకు అనుమతిని ఇచ్చి. అందుచేత బండ్లను తీసుకువచ్చి పంపించుటకు అనుమతిని ఇచ్చి.

గత రోజులలో కర్మము కొలుములు బాధ్యులైన వారు తమ కర్మములను తీసికొని పంపించుటకు అనుమతిని ఇచ్చి. అందుచేత బండ్లను తీసుకువచ్చి పంపించుటకు అనుమతిని ఇచ్చి.

గత రోజులలో కర్మము కొలుములు బాధ్యులైన వారు తమ కర్మములను తీసికొని పంపించుటకు అనుమతిని ఇచ్చి. అందుచేత బండ్లను తీసుకువచ్చి పంపించుటకు అనుమతిని ఇచ్చి.

గత రోజులలో కర్మము కొలుములు బాధ్యులైన వారు తమ కర్మములను తీసికొని పంపించుటకు అనుమతిని ఇచ్చి. అందుచేత బండ్లను తీసుకువచ్చి పంపించుటకు అనుమతిని ఇచ్చి.

గత రోజులలో కర్మము కొలుములు బాధ్యులైన వారు తమ కర్మములను తీసికొని పంపించుటకు అనుమతిని ఇచ్చి. అందుచేత బండ్లను తీసుకువచ్చి పంపించుటకు అనుమతిని ఇచ్చి.

గత రోజులలో కర్మము కొలుములు బాధ్యులైన వారు తమ కర్మములను తీసికొని పంపించుటకు అనుమతిని ఇచ్చి. అందుచేత బండ్లను తీసుకువచ్చి పంపించుటకు అనుమతిని ఇచ్చి.

గత రోజులలో కర్మము కొలుములు బాధ్యులైన వారు తమ కర్మములను తీసికొని పంపించుటకు అనుమతిని ఇచ్చి. అందుచేత బండ్లను తీసుకువచ్చి పంపించుటకు అనుమతిని ఇచ్చి.

గత రోజులలో కర్మము కొలుములు బాధ్యులైన వారు తమ కర్మములను తీసికొని పంపించుటకు అనుమతిని ఇచ్చి. అందుచేత బండ్లను తీసుకువచ్చి పంపించుటకు అనుమతిని ఇచ్చి.

గత రోజులలో కర్మము కొలుములు బాధ్యులైన వారు తమ కర్మములను తీసికొని పంపించుటకు అనుమతిని ఇచ్చి. అందుచేత బండ్లను తీసుకువచ్చి పంపించుటకు అనుమతిని ఇచ్చి.

గత రోజులలో కర్మము కొలుములు బాధ్యులైన వారు తమ కర్మములను తీసికొని పంపించుటకు అనుమతిని ఇచ్చి. అందుచేత బండ్లను తీసుకువచ్చి పంపించుటకు అనుమతిని ఇచ్చి.

రసాయన ఎరువులు వాడునటు వంటి వారికి, వ రకులకున్న

గత సంవత్సరము మొదలగు పొన్నేరి మొదలగు చోట్లలోను ప్రస్తుతము మూలపేట, నెల్లూరు లోనుండు నటువంటి ఏ. వి. రంగస్వామయ్యర్ అనువారికిని దిగువ కనుబటచి యుండు కంపెనీ వారికిని యికమీద యేయొక్క సంబంధము లేదనట తెలియ వలసినది.

రాజధాని రసాయన ఎరువు శాల,

రాణిపేట, ఉత్తరాంధ్రా జిల్లా.

రాజమండ్రి

(స్వకీయవిలేఖరి)

తాలూకాబోర్డు

జూన్ 17-14-6-28 తారీఖున రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డుయొక్క సాధారణ సభ యొక్క రాజమండ్రిలో బోర్డు అధ్యక్షులు సమావేశమయ్యెను. మ. రా. రా. మ. రి. న. న. ర. స. న. న. గ. అధ్యక్షుల పాదాలమున. 1920 లోకలబోర్డు సవరణ చట్టము చర్చకువచ్చెను. సవరణబిల్లు ఎంత మాత్రము సంతృప్తికరముగా లేదని బోర్డువారు అభిప్రాయపడిరి. తాలూకాబోర్డులను ఏర్పరచుటయు ఎన్నికలకు సంబంధించిన విషయములను నిర్ణయించుటయు ఉద్దేశ్యముల పరము గావించుటయు అధికారవేర అవ్యక్తులగు బోర్డులకు ఎక్కికూటివు అట్టి సరకులకు తప్పక వుండవలె ననడి నూచనము బోర్డువారు సవరణ బిల్లులో ముఖ్యమైన పాయింట్లుగా సూచించిరి. ఇప్పుడు కానన ఇథో (ప్రజల పెట్టునన్న సవరణబిల్లుకు రద్దుచేసి ఇంకొక కొత్త బిల్లును తయారు చేయవలసినదిగా పథివారు కోరిరి. ఈ బిల్లులో జిల్లాబోర్డులను ఏర్పరచుట తాలూకాబోర్డులను యూనియనులు నుంచవలసినదిగా దొరతనమువారిని బోర్డువారు కోరిరి. నామినేషనులను తీసికొని, లోన్లు బాధ్యులను ప్రజలను తీసికొని, ఈ సంవత్సరమున పల్నాశాగారి లోకలబోర్డు సవరణ బిల్లును కూడ చర్చించిరి. పల్నాశాగారి బోర్డు సభ్యుల ఆమోదమును బడసెను.

ఎలిమెంటరీ ఎడ్యుకేషను బిల్లు

ప్రారంభ విద్యకొరకు పన్నులను విధించి తాలూకాబోర్డులకు మునిసిపాలిటీలకు ప్రారంభ విద్యాసంస్థలపై అధికారము లేకుండ చేయుట ఆశ్రయముచేరి. జిల్లా ఎడ్యుకేషనుల కమిషన్ ను ఏర్పరచుచు, పీటిసానీ డ్రిక్లినరీ సంఘమును ఏర్పరచుచు, ఈ సంఘములతో తాలూకా బోర్డులను ఏర్పరచుచు ఉద్దేశ్యగోత్ర జిల్లావిద్యాధికారియు సభ్యులుగా నుండవలె ననిరి.

కారదాగారి బిల్లు

బాల్య వివాహములకు సంబంధించిన కారదాగారి బిల్లు కూడ చర్చించబడెను. బాలికలకు 14, బాలరకు 18 సంవత్సరములు వచ్చినవారి వివాహములు చేయరాదని సభవారు అభిప్రాయపడిరి.

సీతానగరంపేట ఎలక్షను

ఈ పేట ఎలక్షను సంవత్సరములో రావుల నూర్యారావు గారు (పిన్సిపల్ డిప్టీ) మునుపటిగా బోర్డులో 16-6-28 తారీఖున ఒక దావాను దాఖలు చేసిరి. తమ నామినేషనుకాగి తమను అక్రమముగా రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులు ప్రోసీక్యూటరు ఇందలి సీనియరులు తేలవరకు 18-6-28 తారీఖున జరగనున్న ఎన్నికను ఆపవలసియు నూర్యారావు గారు కోరిరి. నూర్యారావుగారి పక్షమున ఆర్. వి. రామారావు గారు వాదించిరి. తాలూకాబోర్డు పక్షమున ఎ. వి. క. న. వ్యాలి క్రింద కందుల వీర భానుస్వామిగారు వాదించిరి. మున సలుగారి సంగతు లన్నిటిని విని టెండరరీ ఇంజక్షను యొచ్చుటకు పిలువదనిరి. కేసు 22-6-28 కి వాయిదా వేయబడెను.

చిత్తరంజన్ దాసు వర్గం.

16-6-28 తారీఖున జేరబంధు చిత్తరంజన్ దాసుగారి తృతీయ వార్షికోత్సవ సంవత్సరమున డాక్టరు ఎ. రమణి జగ్గన్న కాన్స్టిగారి అధ్యక్షతక్రింద హిందూ సమాజసభలతో పురజన సభ యొక్క జరిగెను. మ. రా. గా. సెన్సిటివ్ సభ్యులారా యుగ గారును, సోల పాపనయ్యగారు, తదితరులను దాసు గారిని ప్రతినిధులు మాట్లాడిరి.

ఆంధ్రరత్నము

రాజమండ్రిలోని శ్రీమతి 14-6-28 బహిరంగ సభ జోకదానిని జేసి ఆందు ఆంధ్రరత్నముగారి అకాలమరణమునకు సంతకము వాటిల్లిన ఆపారవత్సమును వేరుచెప్పిరి. ఆంధ్రరత్నగారి కుటుంబమునకు పానుధూరి తెలియచేసిరి.

ఈ సభకు శ్రీమతి పెద్దాడ వెంకటసుబ్బయ్యగారు అధ్యక్షుల పాదాలమున. దేశబాంధవి దువ్వూరి శుబ్బయ్యగారును తదితరులు ఉపస్థితులైరి.

కే ద రి న్

గ్రంథకర్త: శ్రీమతి. రామస్వామి చౌదరి రామప్రసాద్ గారు వ్రాసిన హిందీ గ్రంథమున కనుబటము. లోక ప్రసిద్ధము శివమూర్తి చరిత్రము. అందును సదుపయోగము. ఈ గ్రంథమును పాఠకులకు తెలియచేసి. ఉన్నత లక్ష్యకార్యాలకు అనుబంధముగా పీఠిక గలదు. ధర 0.40.

పశ్చిమగోదావరి జిల్లాబోర్డు

నామినేషనులు

ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల సేవా మకము

మంత్రి సుబ్బారాయనుగారి దృక్పథము

సానిక సంస్థలకు ప్రభుత్వ ఉద్యోగులను మెంబర్లుగా నియమించు నూతన కేసు సుబ్బారాయను మంత్రి ప్రారంభించెను. ప్రతి సానిక సంస్థకు ప్రభుత్వ ఉద్యోగులను సంబంధము కలుగజేయుటలో సానిక పాలనామంత్రి వెనదియుటలేదు. వడమటి గోదావరి జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులకు శ్రీయత పెద్ది రాజాగారి పెరము అయిపోయిన వెంటనే జిల్లా కలెక్టరు టాడు దొరగారిని (పెన్సి డెంటు) నియమించిరి. టాడుదొరగారిని తాత్కాలికముగ ప్రెసి డెంటుగ నియమించినది భాషముగ నియమించినది ప్రకటనలై లేకుంలేదు.

జిల్లాబోర్డు మెంబర్ల యొక్క కలెక్షన్లు పూర్తియైనది. ప్రభుత్వమువారు ఎనమండుగురు సభ్యులను నియమించవలసియున్నది. ఈ నియామకములకు జిల్లా ప్రజల టెండరుచూచుచున్నారు.

ఈ సీటిలో ఏలూరు డిప్యూటీ కలెక్టరుగారగు కాజా మాలీ అన్సారీసామెయ్యగారు జిల్లాబోర్డు మెంబరుగ నియమించబడినట్లు గెజెటు ప్రకటన అయినది. 8 నామినేషన్లలో 2 ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల కిన్యూబడినది. వీరి అర్థి మేటి సానిక పాలనా సంస్థలకు ప్రభుత్వ ఉద్యోగులకు మేనల్లుడై మిగిలిన సానికలకు కూడ జిల్లా విద్యాధికారి మెడికలు ఆఫీసరును గు ఉద్యోగులను మంత్రిగారు నియమించు రేఖా బోర్డునం దలి ఎన్నిక సభ్యులు జిల్లా భావనీధిని బోర్డు సభ్యులతో కలసి పాడుటకు చూచుకొని అధికారవల్ల నిర్వహణముగా ప్రవర్తించి బోర్డు సభ్యులతో కలసి పాడవలెను.

శివుడు శివరావు.

ద్వితీయ ఆంధ్ర దేశ గోసంరక్షణ

మహాజనసభ-గుంటూరు

ఈ నెలఖరన గుంటూరులో జరగనున్న యితర మహా సభలతోపాటు ద్వితీయ ఆంధ్రదేశ గోసంరక్షణ మహా సభ జరుపుటకు నిశ్చయించి కారు. అందుకుగాను సానికముగ శ్రీయత తూనుగుట్ట శాగరత్నంగారి యాజమాన్యమున ఆహ్వాన సంఘమేర్పడి, మరుక్షణ పనిచేయుచున్నది. కాన ఈ సభ నిర్వహణకు గొనసాగించుటకు ఆంధ్రదేశమునందున్న గోసంరక్షణ సంఘములవారందరూ తోడ్పడి మహాసభ నిర్వహణమునకు ముచ్చడి రూపాయలకు తక్కువగాని నిరాశముల నిచ్చుటకును, ప్రతి సంఘమువారు యితరే ప్రతినిధుల నెన్నుకొని, వారి పేర్లను వెంటనే యీ క్రిందివిహసమునకు పంపుటకు ప్రార్థించుచున్నాము.

శ్రీయత మానికొండ నత్యనారాయణశాస్త్రిగారు

అహ్వానసంఘ కార్యస్థానము, గుంటూరు.

(ద) నడింపల్లి వేంకటలక్ష్మీనరసింహారావు.

పల్నాశిమిడితాలూకా రహితలసభ

22-6-28 న తుంగతలంపరయందు

సమావేశ మగును

శ్రీయత జి. వి. పున్నయ్యశాస్త్రిగారు కడప (అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘ సభ్యులు) ప్రారంభోత్సవము గావించెదరు.

శ్రీయతలు వి. వి. శోగయ్య వంతులుగారు యం. యల్. ఎ.

వి విశ్వనాథదాసుగారు, యం యల్. సి. వి. కామేశ్వరరావు నాయకులుగారు, యం. యల్. సి. ఉన్నవ రామలింగంగారు సభకు దయచేయుదురు. పల్నాశిమిడి తాలూకా యందలి రహిత సోదరులెల్లరు దయచేచి ప్రార్థులు.

ప్రవా యోజ్యరశాస్త్రి,

అహ్వానసంఘాధ్యక్షులు.

నాగులకొండ వేంకటాచలం,

కార్యదర్శి.

తా మ ర తై ల ము

డబ్బీ 1-కి 0-6-0. 12-కి 3-8-0.

తామర ఒకవిధమైన పురుగులవలన చరముమీదగాని, వెండ్రుకల లోగాని, లోచర్లములోగాని, గోల్లలోగాని పుట్టవచ్చును. ఇప్పుడు తామరను డిప్రో బొంబాయి-మదరాసు

మదరాసువార్తలు

అరుంధతీయ మహాసభ:—వారిపక్షమున ఈసభ ఉపాధ్యక్షులు ఎస్. వెంకటపతిగారు వరిశాంతి పథ్యమును కుంభకోణమున కేసి యచ్చట నొక పథ్యముగావించి సహకారోద్యమము ప్రైమరీ సంఘము ప్రారంభమున వివరములగరించి ముచ్చటించిరి. అచ్చట అరుంధతీయ పథ్యవారి కాళు నొకదాని నేర్పరచిరి.

మొదటగుమాత్య:—చిన్న కంటిగొండకు ఆరు నా తడు విల్లిపురముందు తన పాలములను చాల జాగ్రత్తతో దొంగలనుండి కాపాడుకొనుచుండెను. క్రిందటి కేసివారమునాటిరాత్రి కొందరు దుర్మార్గులు ఇతని పాలమున ప్రవేశించి అచ్చట నిలవజేయబడిన ధాన్యమును దోచుకొనిపోవుచుండ నీగొండకు వారి నటకాయించి ఇతగుపాడుగువారికి వివరములు కేకలు వేయసాగెను. అంతట నీడు ఘోరీశనిని ఉదరమునందు కత్తితో పొడిచి పారిపోయిరి. ఇప్పుడాతడు మదరాసు జనరల్ ఆసుపత్రియందు చాలా క్రమాదకరముగ అస్థిలో నున్నాడు.

రాకపోకలు:—ఎ. రంగనాథమొదలియారు ఎమ్. ఎల్. సి. గారు గతరాత్రి బయటికిగిరి. ఎస్. వి. రామస్వామిమొదలియారు, మేజర్ విలియముస్ మేజరులూ, ఖాన్ బహదూర్ మహమ్మద్ అన్వారాగార్లు బెంగళూరునకు వెడలిరి. ఎస్. ఎన్. మెతుకార్ గారు బొంబాయినుండి నేటిపుడ యమున కివటి కేరెంచిరి. గంటి లక్ష్మన్న పంతులుగారు మామూలునుండి తిరిగివచ్చి నేడు మొయిలై లలో అమలాపురమున కేగిరి.

ఆంధ్రరత్న నిర్మాణము

నర్సారావుపేట పౌరుల సానుభూతి
ఈనెల 12 తేదీన నర్సారావుపేట పౌరు లొకబహిరంగ సభను త్రికన్యకా పరమేశ్వరీ గ్రంథాలయముందు గావించిరి. రాధువరావుగారు రధ్యక్షత వహించిరి. ఈసభ తీర్మానము లామోదింపబడినది. 1. ఆంధ్రరత్న దగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు పరమపదించినందులకు నరసారావుపేట పౌరులు తమ సానుభూతిని దెలుపుచు నీవీరాల కేరాల వీరుని ఆత్మకాంతి బెందుగాక యని కోరుచున్నాడు 2. ఈసభవారు బాల్గోలి ప్రజల కైర్కొన్నాపూరితముగు ధర్మయోధ్యమనకు వారుకొని యాడుచు తగిన ధనసహాయమును సలప ప్రజలను హెచ్చరించుచున్నాడు. ఆర్. చంద్రమౌళి పి. అనంతరావుగార్లు ఈసభ్యులందు చందాలను వసూలుచేయుదురు.

కీ॥ శే॥ చంగల్వరాయ అయ్యరుగారు

హైకోర్టునందు స్మరణ

హైకోర్టునందు చాలాకాలమునుండియు ఆఫీసియల్ రిఫరీగానున్న కే. చంగల్వరాయ అయ్యరుగారు మరణించుట చే నేడు హైకోర్టులో వ్యాయమూర్తి వేషా రామేశ్వంగారి యెదుట కే. నరసింహయ్యరుగారు చంగల్వరాయ అయ్యరుగారి గుణాతిశయములనుగూర్చి ప్రశంసించు పట్టుదెల్పిరి:— చంగల్వరాయ అయ్యరుగారు ప్రథమమున చిత్తూరు జిల్లాలో ఉద్యోగముందు ప్రవేశించిరి. చిత్తూరునందు వీరు కొంతకాలము తిరుమా చేయవారుగ నుండిరి. వెంటనే హైకోర్టుకు బదిలీచేయబడిరి. ఇప్పుట వీరు అనువాదిగనుండి వ్యాయమూర్తుల ప్రస్తుత ప్రశంసకు పాత్రులైరి. వీరప ఆఫీసియలు రిఫరీపదవి నలంకరించిరి. వ్యాయవారులను వీరు చాలమర్యాదతో జూచుచుండిరి. వ్యాయముగను, నివృత్తపాతముగను, జాగ్రత్తగను వీరు తమ విధిని నిర్వహించెడి వారు. భగవద్గీతి గోగి, మరణియములను సక్రమముగ జరుపు నిరాడంబరమైన వ్యక్తి. వీరికి ఒకకుమారుడును ఒకకుమారియుగలరు. వీరికుటుంబమును శుభముక్తుల దుఃఖముద్రమున నుంచి అమరపురికిగల కే మాంచారమును దెలుపుచున్నాము. వ్యాయమూర్తి రామేశ్వంగారిండులకు ప్రత్యేక తరహా పండుగు చంగల్వరాయ అయ్యరుగారితో తమ కంకరచరితము లేకపోయినను వీరు చాలమందివారనియు, నివృత్తపాతులనియు నరసింహయ్యరుగారు తెలిపియుండిరి చంగల్వరాయ అయ్యరుగారి ఆకాలమరణమునకు విక్రీలి వగయచున్నానని చెల్పిరి.

కీ॥ శే॥ మదరాసు లా ఆఫీసుగారు:— కే. చెంగల్వరాయ అయ్యరుగారు కే. తాళమనంగు బంపార మన బడి మరణించిరిని నిన్న ప్రకటించిరి. వారి కేసును తరువాత దొంగిలడి. దహన సంస్కారము జరుపబడెను. కీ॥ శే॥ ఆగు చెంగల్వరాయ అయ్యరుగారు బి. ఏ ప్యాషయి పోలీసు ఇన్స్పెక్టర్ జనరలు ఆఫీసుగారి ఆఫీసులో నొక గదునగా ప్రవేశించి అచ్చట పనిచేయుచు బి. ఏ. ప్యాషయి తరువాత చిత్తూరు జిల్లాలోయుండెను. ప్రవేశించి నేగమగ ట్రాన్స్మిటరు పదవిని పొందిరి. వీరప హైకోర్టునందు ఇంటర్వీయర్ గా నియమింపబడిరి. కొంతకాలము ఓ.గోల్లవకు దీప్తికృష్ణ మన్మథుగానుండిరి అట పిమ్మట హైకోర్టునందు ఫిఫ్ ఇంటర్వీయర్ గాను, సబ్ ఆఫీస్టాంటు రిజిస్ట్రార్ గను ఆఖరిన ఆఫీసియల్ గవర్నరు పనిచేసిరి వీరు విక్రీలి ధర్మార్థులు. వీరు చనిపోవునకి 10 ఏ ద్ద కయన్న గలదు.

మోడల్ ట్యుటోరియల్ కాలేజి

లిటరరీ సంఘ ప్రారంభోద్యమము
మదరాసు మోడల్ ట్యుటోరియల్ కాలేజియొక్క లిటరరీ అండుడిచేటందు సామెటి సంఘప్రారంభోద్యమమును నిన్న సాయంత్రము ఈకాలేజి భవనముందు ఎ. రామస్వామియొ దలియారుగా రొసంగిరి ఎమ్. రత్నస్వామి మొదలియారుగా రి ట్యుటర్ గావించిరి. మనదేశముందు పాశ్చాత్య దేశములందువలె ట్యుటోరియల్ (ఉపాధ్యాయుల) సంఘము విశేషముగ పోషింపబడలేదు చాలమందిరాజకీయతే త్రి స-ఘసంస్కరణనుపశ్చిమ దేశములందు యావంధలగా విద్యబడవన రకే ఈసంఘము పరిక్షలను మాత్రమే ప్యాషరులకు ప్రవేశించుట హక్కుమగు ఉదేశముకాదు. జ్ఞానసంపాదనయే హక్కుమగు తమ్యతాను పరక్షించుకొనక త్రినిపొందువరకు కొందరువిద్యార్థులుపాఠశాలమున తేవోవంతులు కాక పూటయొక్కొక్కరతే సందించుచున్నది. దీనికికారణము అవిద్యార్థులు పరిక్షలు ప్యాషరులకు మాత్రమేచాల శ్రమపడి చదివియున్నాడు కాని వీరికి తగిన జ్ఞానము గలుగలేరను పూర్వ మొకతప్పుజ్ఞానము నీకు అన్నివిషయములందు జ్ఞానముకావలెన లేక అన్నివిషయములందు జ్ఞానము సంపాదించవలెనను అభిలాష కావలెనా అని ప్రశ్నించబడగ నాకుఆఖరుదే కావలెనని ఉద్దేశమున్నది. ఇప్పుడు కడుక్లిష్టముననే విషయమును ప్రశ్నోత్తరమున కొనుకొను పద్ధతి లాభకారికాదు. ఏద్యయినను అభిలాష నేది వృద్ధినిందహాళను, అన్ని ఉద్యోగముల కంటెను ఉపాధ్యాయ యోగము ప్రేక్షకుల మొదలియు, ఎక్కువవిద్య విద్యించుటకు వీలు గలుగలేదు నడయిన నైయున్నది అని చెప్పిరి. అధ్యక్షుని రిమార్కులతో సభ ముగిసెను.

నోటిసు ప్రొద్దుటూరు డి॥ ము॥ కోర్టులో

అ. నెం. 90/1928 రు
వాద్యు:—1 పాతకోట వారిరెడ్డి వగైరాలు
ప్రతివాద్యు:—1 మాలగోన దిండురాచిగారు వగైరాలు.
పాతకోట వారిరెడ్డి వగైరాలు వారిలాగా ప్రొద్దుటూరు మునపరత్ కోర్టులో చిందు వగైరా వాయిద్యములతో నింబులముడుకు తాలూకు దుగ్గపల్లె గ్రామములో పోవు పాతక్కును సీరపరచుటకు గాను కూడ్రుల తరపున వ్యాజ్యము దాఖలచేసి యున్నాడు. ఎవరైనను అందులో ఏదైనాగా చేరవలయునని వుండినయడల 25-6-28 తేదీ లోపల చేరవచ్చునని యందువలన తెలియపరచవలెను. 4884 జి. క్రిష్ణమూర్తిగారు, వాగుల పక్షిలు

బందరు డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 863/26 I. A. 349/28
Between
వాది:—పాలకురి రంగారావు.
ప్రతివాది:—మహమ్మదు జమీనుల్లా అబ్దుల్ సామెలు.
యీ నెంబరులను డిక్రిని ఫయిల్ చేయించవని కోరుతూ వాది దాఖలుచేసిన పిటీషన్ విచారణనియతం 26-6-28 వాయిదా గనుక అందు ఏమయినా ఆక్షేపణలువుండె వాయిదాదాఖన తెలియవచ్చుచున్నది.
వి. వి. కె. సుబ్రహ్మణ్యం వాది తరఫ్ పక్షిలు

నైమను విద్యోపసంఘము

ప్రథమ సమావేశము
సిమ్లా, జూన్ 16:—విద్యావిషయములందు నైమను కమిషనువారికి తోడ్పడ నియమింపబడిన ఉపసంఘము నేడు సమావేశమయ్యెను. సర్ ఫిలిప్ మార్టెన్, అధ్యక్షులు, సర్ నుల్లాను అహమ్మదు, రాజా నరేంద్రబాబు, శ్రీమతి నుద్దు అక్షి రెడ్డిగార్లు సభకువచ్చియుండిరి. సర్ బార్తి ఆడర్సను గారు (ఇంజనీరు విద్యాకాళు డైరెక్టరు) సర్ సెల్వదీగారు ఇంగ్లాండు ఎడ్యుకేషను బోర్డువారు సభకు రాలేరు. మండెట్టి కార్యక్రమము అసఫరింపవలసినదయని చర్చించిరి. ప్రక్కావలి త్వరలో ప్రకటించబడును. సర్ ఫిలిప్ మార్టెన్ గారు జూలయి 7-వ తేదీన ఇంగ్లాండులోను సెప్టెంబరు 12-వ తేదీన సర్ బిర్మి సర్ ఆండర్సనుగార్లతో తిరిగి ఆత్తురు. ఈకాలపుగ మిగిలిన సభ్యులు తమంతియను సమాచారము జమచేయుదురు. కేప్టెనులలో సంఘమువారు బొంబాయిలో సమావేశమయి మదరాసు, బెంగాలు నున్నగు రాష్ట్రములు వాది అక్టోబరునకి తమవని ముగించి దీక్షించుటో రిపార్టు దాఖలు చేయుదురు. (ఆ. ప్రె)

వాతావరణస్థితి

1928 నవంబరు 19-వ తేదీ మంగళవారము

మధ్యాహ్నము	గత 24 గంటలలో అత్యధికము	గత 24 గంటలలో అత్యల్పము	గత 24 గంటలలో వర్షము	జూన్ నెల నీటి నుండి వర్షము	జూన్ నెల నీటి నుండి వర్షము
గోపాలపూర్	98	78	0.8	24	— 0.5
కాళికోట	98	81	...	0.5	— 2.7
కాళిగూడ	99	88	...	0.9	— 1.7
నాచిలపల్లె	101	88	...	0.7	— 2.2
కత్నూరు	96	17	...	4.8	+ 2.7
అల్లూరి	98	75	...	0.8	— 0.5
చానకలపూరు	...	...	...	0.6	— 1.9
కడప	99	80	...	0.9	— 0.9
నెల్లూరు	101	84	...	0.4	— 0.5
మద్రాసు	102	84	...	0.1	— 1.2
చింతూరు	102	81	...	0.1	— 0.6
విజయ	98	75	...	0.7	— 1.4
కోయింబూరు	92	72	...	0.4	— 0.8
కడపనాపల్లి	98	80	...	0.1	— 0.7
కాకతల్లి	102	81	...	0	— 0.7
ముదిర	98	78	...	0	— 0.8
పొలంబ	90	80	...	0	— 0.1
తిరునల్వేలి	...	...	...	0	— 0.5
తిరుచెండ్రుప	84	77	...	18.8	+ 4.2
కొచ్చి	88	77	0.1	16.6	— 2.5
కాళికోట	86	75	0.7	25.5	+ 1.7
నూరిగూరు	88	76	0.1	21.2	— 4.7
తెలంగాణ	89	65	...	1.8	— 0.5
నెల్లూరు	70	68	...	17.4	+ 0.6
కాళికోట	68	51	...	1.9	— 0.8
కూనూరు	74	61	...	0.7	...

సర్కారులు:— గోపాలపురంలో 0.8" వర్షించెను. మేఘములు విస్తారముగ నున్నవి. పగటివేడివి 8 మొదలు 6 డిగ్రీలు ఎక్కువ. మచిలీపట్నములో 101 డిగ్రీలు ఎండగానెను. గోపాలపురంలో రాత్రివేడివి 7 డిగ్రీలు తక్కువ. డక్కా:—రిపోర్ట్ నీటి మామూలుగ నున్నది. కర్నూలు:—నల్లూరులో వర్షము విస్తారముగ నున్నది మద్రాసులో పగటి రాత్రివేడివి 8 డిగ్రీలు ఎక్కువ. ఎడలూరులో 8 డిగ్రీలు పగటివేడివి ఎక్కువ. నిన్న రాష్ట్రములో 3 డిగ్రీలు ఎండగానెను. (ఫీ. ప్రెస్)

బాగోలి సత్యాగ్రహము

గవర్నరుగారికి బహిరంగ లేఖ

బాంబాయి కాపనసభ్యులగు డా. మణి గారు యీ క్రింది బహిరంగ లేఖను బాంబాయి గవర్నరుగారికి వ్రాసి తమ కాపనసభ్యత్వమునకు రాజీనామిచ్చిరి:-

మదియా పురుగు సర్ జ్యోతిగారికి:-

ఈ బాగోలి విషయములో గవర్నరుగారైన మీరు స్వయముగా శ్రద్ధవహించినచో వ్యవహారము కొంతవరకు పరిష్కారము కాగలదని నేను విశ్వసించి మీకు యీయుక్తమును వ్రాయుచున్నాను.

ఈ దేశములో శాస్త్రమువల్లబడ మెయ్యున్న ప్రభుత్వ ధికారమును ఖడగొట్టుటకు యత్నించెడి యే యుద్యమమునందైనను జేరుటకు నేను చాల వెనుదీయదును. కానీ నోల్లంపునము నదిని జేయుటకు గవర్నరుమెంటువారు యత్నించునపుడు ప్రజల కష్టనష్టములను నివారించుటకు నిరాకరింపకూడదు. ప్రజల యొడ కనిపిచ్చుకొనవలెనను తలంపుతో క్షేపరీచరాదు. అట్టి కార్యములకు ప్రజలలోని నిరసరాధులుగూడ కష్టముల పాలగుచున్నారని అధికారులెరుంగవలయును. కట్టినిరంజనభోరణిని గవర్నరుమెంటువారు వహించుచో ఎటువంటి సక్రమందో శాపరూపమైన తానుగూడ అధికారులను ఆతేపింపవలసి వచ్చును.

బాగోలి విషయములో మొట్టమొదటినుండియు గుజరాతీ ప్రతినిధులకాపనసభ్యులందరూ కోరుచుండినదేమనగా, శిస్తు హెచ్చింపులనుగూర్చి అధికారులు పునర్విమర్శచేయుట కొక విచారణాస్థానమును నియమించవలసివచ్చెను. ఇంతకన్నను కనిష్ఠమైన కోరికగాని, స్వల్పమైన విన్నపముగాని యింతకంటె యింకావలెను. ఏ ప్రభుత్వమైనను ఇంతకన్నను మంజూరు చేయదగిన యత్యవసరము మిగిలకటి యుండవలెను. ప్రజలయొక్క యీ చిన్నికోరికనుగూడ గవర్నరుమెంటువారు నిరాకరించుటయే యీ బాగోలితగాదాకు కారణమైనది.

ప్రజలు కోరినట్లుగా శిస్తు హెచ్చింపులనుగూర్చి పునర్విమర్శ చేసినట్లుట సదరు హెచ్చింపులు ప్రస్తుతముగానే యున్నవని యుక్తము కావచ్చును. కాని అట్టి పునర్విమర్శచేయుటకే మీరు యుక్తముకావలెను. సమంజస ప్రభుత్వధర్మముగా లేదు. ఈ పునర్విమర్శచేయవలసినదని బాగోలివిషయమై ప్రపత్తిల ప్రతివాదులు గవర్నరుమెంటువారికి నోటికి చెప్పి

మరి ఆందోళనమును కలుగజేయు తంతివారై లందినవి. ఇటువలె ఎటులైన వికేంద్రులలో దక్షిణ చీవా పరిపాలనను లేకుండ చేయుచున్నందునను. ఆ తరచీవానే కాని వయోలినును ఆరనిసిబ్బందిని నిజీచిబెట్టినగాని మాట ధక్కదన్నట్లు శాస్త్రాంగు ప్రభుత్వమునకు కలుగజేసెను. శాస్త్రాంగు ప్రభుత్వమువారు తలచుకొని బాధిపతి కు త్రవపుజేసే సందర్భములను బట్టి ప్రవర్తించుట నెడనుని ప్రత్యుక్తము నిచ్చిరి

ఈలోపుగ కిడుగుబడినలల చీవా పనులను నకంజను నాయకుడయిన చియంగిజే మేనగారు రాజీనామా నిచ్చిరిని తెలియజేయుచున్నది. తొమ్మిదివందల పూర్తిఅయినదిగాని చీవా పోరాటము ముగిసినది గాన తంజి ఈ విషయము, ఆద్యోగములు ఆక్రమణదీని రాజీనామాను శాస్త్రాంగు ప్రభుత్వమున కంజిజేసిరి. ఇందలి ఆంధ్రరాష్ట్ర మేదియో తెలియదు. చీవాకు ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు ప్రాధాన్యమును జేయువలసియున్నది. అనన్యసము మన రాజీనామానిచ్చుట రాచకీ యధోరీతియే నూపించదేమో యనిపించుచున్నది. కాని దీనికి కారణము యింతకంటె. ఇందలి రరాధ్యమును కాలమే యెవగలను. నేడో లేదో తంతివారై శిస్తు విషయమును దెలుపక బోవని మా యభిప్రాయము. చీవాకుండి విజేతనలన్నిటిని తక్షణము మరలించుట ననుమానము. చీవాలో విజేతయిలున్న ప్రతివాదులను వారిని గావించుట విజేతనలన్నియు వచ్చుచున్నవి. దానివలన పరస్పరము, అపోహములు, అనుమానములు బహులమైనవి. అందుచే తక్షణము విజేతనలన్నియు మరలించుట శాస్త్రాంగు ప్రభుత్వమువారు తెలిసిరి. ఇదియుగాక శ్రాంతిపడెంబడికలపై నీ శ్రాంతిపడెంబడికలను సమాధిధికారముతోను పరస్పర గౌరవముతోను జేసికొనవలెననుచున్నాడు. ఇది విజేతప్రభుత్వములకు కుత్తుకలవచ్చి వెలగకాయపడినట్లుండును. వారేమి ప్రత్యుక్తముజేస్తున్నారో? దీనివలన మరల చిక్కుచున్నదేమో యని భయపడుచున్నది. ఒకజేత విరు అందుల కంగీకరించనిచో బాతిసమితి జోక్యము కలుగజేసికొని శాస్త్రాంగుపథమును ద్రోవట్లు ధర్మము. నానందేమి జరుగనున్నదో జూచెదముగాక!

రి. కాని గవర్నరుమెంటువారు నిరాకరించిరి. గవర్నరుమెంటువారి శిస్తు ఏర్పాట్లను ప్రజామోదపాతములనుగా జేయుటకు ఒకం గలదిన కష్టమైన తరుణమును గవర్నరుమెంటువారు నిరాకరించిన వారైరి. గవర్నరుమెంటువారు పునర్విమర్శకు అంగీకరించినచో బాగోలియందలి ఘోర ప్రతిభుత్వములకు అవకాశముండెడిది కాదు. ప్రజలు కోరిన ఆ త్యల్యాభిప్రాయమును కూడ యీ దేశములోని గవర్నరుమెంటువారు అంగీకరింపక పోవుట ప్రజలయొక్క అసహాయ నితిని చూపుచున్నది. ప్రభుత్వమువారి నిరంజనత్వమును చూచుచున్నది. ఇట్టిప్రతిభుత్వము యీదేశములోనే జరుగటకు సాధ్యమును. బాగోలి తాలూకాలో యీయద్యమమును నడిపించుచున్నవారిని నేను స్వయముగా తాలూకాలోనికి జైళ్ళనుచితిని. ఈసత్యాగ్రహము కేవల రాజకీయ పోరాటముగా విధిలేక మార్గవలసినదగు తప్ప తదితరసందర్భములందు కేవల సత్యాగ్రహప్రయత్నముగానే ప్రజలు ఆదరించుచున్నార. ఇంతవరకు గూడ ఏ తీవ్రపహింసాకరణవాదియూ కోరుచున్న దేమనగా శిస్తు హెచ్చింపులనుగూర్చి గవర్నరుమెంటువారు తయారుచేసిన తక్కువ పునర్విమర్శ చేయవలసినదనియు ప్రజలనిజేడించెడి తక్కువపరములను ఆలోచించవలసినదనియు మాత్రమే ఇట్టిపునర్విమర్శయందు ప్రజాప్రతినిధులు పాల్గొనట కధికారమిచ్చవలయునని కోరుట ప్రభుత్వమువారియెడల విరోధభావము వహించుట కాబలదు కాని, యీవిషయములో గవర్నరుమెంటువారు పట్టికీడ యేమనగా యీ ఆందోళన చేయుచున్న సహాయ నిరాకరణ వాదుల నెవైనను

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు ననియు యిట్లు చేయబానుటవల్ల కొన్ని జేలకులుండువారు నాశనమైనను సర్ జాన్-కొ-అఫరేటర్లను త్రొక్కివేయవలయుననియు సూత్రమేయియున్నది. ఇట్టి ప్రతిభుత్వమువారు అవలంబించుటవల్ల వచ్చిన ఫలితమేమనగా:- భారతదేశమందలి సత్యాగ్రహము కాపనోల్లంపునము పరిపాటి కాజొచ్చినవి. ఈయద్యమమునకు లెంతటి ప్రమాదకరమైనదన్నను విరోధించామంది గొప్ప మేధావంతులును దేశములో గల యీత్యవసరములను చరిత్రులును కలరు. మీరు దేశసేవార్థమే తమ విధులనుగూర్చి మని నిశ్చయించుకొనిన యీ మార్గమును వీడి భావోత్కలగాని తెదరింపులకు గాని లొంగిపోవారు. కాబట్టి యిట్టి మహాపురుషుల నాయకత్వము ననుసరించియున్న ప్రజలు పౌరయములందు ప్రభుత్వమువారియెడల విశ్వాసము గల్గించుటకు ప్రభుత్వధికారులైన మీరు యత్నించుటయే యుక్తము

మహాన్నతాధికారులను చూచుచున్న యధికారధూర్వమును చేలవముగా చేయు వెక్కిరింత నవులకుగాని, దుడుద్రేకులేని వ్యవహారలోపములకుగూడ అత్యంత కఠినమైన శిక్షలను విధించుటచేతగాని; మేధావ్యులను లంబోలు సర్కారు ప్రవలనవలగాని, అధికారుల కటాక్షల వ్యర్థముగా, యీ సత్యాగ్రహద్యమము నాయకులుగానిజను చరులుగాని తెదరుబెట్టినవారుకాదు. ఇదివరలో జాన్-కొ-అఫరేటర్ చెలరేగియుండిన దినములలో సర్కారువారు అవలంబించిన నిరంజనత్వమును నిరసయోగములై యుండినందున గవర్నరుమెంటువారు యిప్పుడైనను విజేతము తెచ్చుకొని లొంగిపోవలసి యిట్టి సందర్భములలో ధానమును వదలి వేసి ప్రజల పౌరయములందు ప్రభుత్వ విశ్వాసములను పాదు కొల్పవలెను.

గవర్నరుమెంటువారు విధించెడి కఠినశిక్షలకు వలించని నిర్మితలు యీ బాగోలి తాలూకాలో గవర్నరుమెంటువారి నిర్ణయధికారములకు లొంగుచున్నార.

బాగోలితాలూకా చాలా పెద్దది. ఈతాలూకాలో 180 గ్రామములుకలవు. 1,25,000 యాకరములు నేవ్యము చేయబడుచున్నవి. మొత్తము 90 వలెలులు కలరు. ఈ 90 మిడిల 60 మిడిల వలెలులు తమగ్రామ సభ్యులకు వారిచే నాణీనామా దాఖలుచేసిరి. 85వ కలాతీలలో (కాంగ్రెస్ మొదలైతే కల్పింబిడి) 11 మిడిల తమవత్తుకీదలిచేసిరి.

80 వలెలందు ప్రభుత్వము స్త్రీలు పిల్లలు యీ సాత్విక నిరోధప్రయత్నము నవలంబించి భీష్మించియున్నారు జప్తుచేయుటకు ఇచ్చినయద్యోగి విషయముజేసికొనిగోరినయెడల మంగలి లభించక కొన్ని మెల్లమూరము లిరుగాడవలయును. మీ ప్రభుత్వ ధికారియొక్క మోటారుకారు ముగ్గులలో దిగబడినయెడల వల్ల భయ పడేటగురి అజ్ఞతేసిదే ఎవడును సాహసపడి దానిని బహులకు లాగడు. జప్తుచేయబడిన భూములను సర్కారు ఏలములో నామమాత్రమున ధరకు తనపేర పొటొట్టికొనుచు కొనిన గర్హగారియొక్క పాతనాడెను నప్పులులేదు. వల్ల భాయపడేటగురి అజ్ఞతేసిదే రైల్వేస్టేషనునందు కత్తురుగారికొక బండియొనను ఎవడను కట్టరు. కాబట్టి నేను స్వయముగా చూచిన యీ గ్రామములన్నిటియందును ప్రతిస్త్రీయును, ప్రతి పురుషుడును గవర్నరుమెంటువారియెడల విశ్వాసము గోల్పించుచున్నార. కాని వల్ల భయ పడేటగురి గ్రామములలో నుండి పోవుచుండగా ప్రజలందరూ ఆయాచితము భక్తివిశ్వాసములను కనబరచుచున్నారు.

పామరులగు పేదకుటుంబములును తీర్థప్రసాదానినైన నవ్యస్త్రీయును యువకులును వల్ల భయపడేటగురి చుట్టునుజేరి తాము కష్టించి గడించిన ఒక్క రూపాయని వారి పాదముల వద్ద నువ్వించి సత్యాగ్రహద్యమము వల్ల భయ పడేటగురికి విజయ నూచక తిలకమును నోసట కిడుచుండుట నేను కండ్లార జూచితిని. గవర్నరుమెంటువారి ప్రాచుర్యము వారు కంఠమెత్తి పాటలు పాడుచుండుటచేరి. ఈ సంగతులను నేను ప్రత్యక్షముగా చూచినట్లుట గవర్నరుమెంటువారు ప్రకటించిన రిపోర్టులు సరియైనవి కాని చెప్పగలను. ప్రజలను తెదరింపుటకై గవర్నరుమెంటు చేయుచున్న పనులనుచూచి ప్రజలు పరిహాసము చేయుచున్నారు. ఇదివరకే ప్రజలు కష్టములనేకములను సహించిరి. ఇంకను భరించి డీకొనుటకు వన్నెదులెయున్నార. బాగోలి తాలూకాలో దున్న పోతులను గేదెలను జప్తుచేయించిన న్యాయదొంగరు కేవలము పెద్ద పులి వంటి పోరనియు వారు గేదెలు మొదలగు పశువుల నెన్నింటి నైనను ఎత్తుకొనిపోయి మింగుచున్నారనియు ప్రజలు ఆయన నుగూర్చి వర్ణించి చెప్పుకొనుచున్నారు.

అట్టిలాగాను ప్రభుత్వమువారి కత్తులకు క్రియమైన ప్రభుత్వచేయవలెనని మితిమీరిన కుతూహలముతో జప్తుకొనవలెను అతి దీక్షతో చేయుచున్నారు. కాని అరకు చేయుచున్న అన్యక్రమైన నులు పెక్కులు. అతనిగూర్చి ప్రజలు పలికెడి అవాచ్యమైన మాటలు పాశ్చాత్యులలోని అత్యంత స్వల్ప విశేషణమునగూడ నేనెవల పేర్కొనవలెను.

అరకు మీ ప్రభుత్వమునకు సహాయకారిగా వ్యవహరించదలంచినను ఆతనికి గల కార్యదీక్షతో సహా నమై యుక్తయుక్త విచక్షణజ్ఞులను మానయుండుట వలెనది. నేని విషయములన్నియు కండ్లార చూచి వ్రాసుటలో గల యీద్రేకమేమనగా నాబోటివారు యొక్క ప్రత్యేక సాత్వికముని విన్నవించినను గవర్నరుగారైన మీరు స్వయముగా నొకసారిబాగోలి తాలూకా పందర్శించెద కేమియని యాలోచింప వ్రాయుచున్నాను.

మీరు యీ తాలూకాలోని 80 వలెలందు స్త్రీలను పురుషులను పూర్తిగా నాశనముచేయవచ్చును. కాని అట్లు చేసియుగూడ మీ అధికార ప్రతిష్ఠ నిలబెట్టుకొన జాలరు. ఈ తాలూకాలో బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమునకు ప్రతిష్ఠ గౌరవము లేలేవు ప్రతిష్ఠ గౌరవములు దెలిరించి రాబట్టగలనదికావు. అవి నీజమైన పార్లమెంటు సందానిని దిగివై యున్నవి.

ఇప్పుడు వ్యవహారము ముడిపడినది. బాగోలితగాదా యొక్క సారాంశము చూచిపోయినది. శిస్తు హెచ్చింపులను గూర్చి విచారణచేయుటకొక విషయమైనను విచారణసంఘమును నియమించెదరా లేదా యని కాదు. సర్కారు వారు తమ అధికారమును చలాయించుటకెట్టి దురగతిమాలైనను వాతముతో చేయుచున్నప్పుడు వారివల్లు చేయవలసినదేమో అనునదియే ప్రజల కట్టుబడునది. (సకేవము)

కొళందెగారి ప్రచారము

తిరుచనాల్లి కులధకోణంలో సభలు

వద్రాసు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శియగు కొళందెగారు నిన్న బెన్ గోపాల్ యెదుట రాజకీయములను గురించి యువనవ్యసించెను.

కుంభకోణం తమిళనాడు కాంగ్రెస్ సంఘముచే కాంగ్రెస్ ప్రచారమునకై నియమింపబడిన కొళందెగారు బెన్ గోపాల్ లో నువనవ్యసించిరి. కాంగ్రెస్ ఆజ్ఞలను తీరనానినాచి; ఆప్రతిపాదనమునకు బలము చేయవలసినదని యతడు ప్రజలకు కోరిక. కాంగ్రెస్ నాయకుల కెన్ని పోరాటాలున్నను వారి కాయకత్వము అంగీకరించినచో స్వాతంత్ర్యము శీఘ్రముగా చేకూరువలె యతడు చెప్పెను. బాగోలి సత్యాగ్రహద్యమమునకు సాయము చేయవలసినదనియు నెనుక వింపుమును బహిష్కరించవలసినదనియు అతడు ప్రవచనం చేసెను. (ప్రీ. వెన్)

నైమన్ సంఘ బహిష్కరణము

తిరుపతి మునిసిపల్ సంఘములో చర్చ

తిరుపతి, జూన్ 18:- ఈ ఉదయమున జరిగిన మునిసిపల్ సంఘసభలో నైమన్ సంఘమునకు నిషేధనపంపవలెనా లేదా యనునంతయు చర్చజరిగెను. 15 సభ్యులలో 9 మంది మాత్రమే హాజరయిరి. వ్యవస్థాసభ్యులు తాము సంఘములకు తోడ్పడ జాలమని చెప్పి, కొంతవచ్చి జరిగినతరువాత సంఘమువచ్చుటకు కొద్దికొరలుమందుగా నివహయము చర్చించిన తరువాత నది చర్చ నాపుజేసెను. చర్చయంతయు ఆంధ్రమున జరిగెను.

రత్న వేలు మొదలియూర్ సురక్షించిరి

తిరుపతి, జూన్ 18:- రెండుకొద్ది మేజేజరు సభ్యులగు ను. పి. రత్న వేలు మొదలియూర్ యూరోపియన్ స్కూలులెరి, వారి జ్ఞాపకార్థమై బెంచీకొట్టు ఈ రోజు మూడుమిడిలను. (ప్రీ. వెన్)

చీనావిన్నపము

శ్రీమద్భిక్షు

చీనా జాతీయ ప్రభుత్వము వారు ప్రపంచ జాతులకు చేసిన విన్నపము, సహేతుకమై యొప్పుచున్నది. చీనా జాతీయులను రెవరినను యిట్టి విన్నపమును సఫల పరుపక మానరు. చీనా నిజము తల యెత్తకుండ జేయ నెంచు వారలకు మాత్రము యీ విన్నపము సచ్చదని జెప్పవచ్చును. చీనాలో స్థిరమగు నేక ప్రభుత్వము లేదనియు, అంతఃకలహములు మొదలుగ గల వనియు, అంతవరకు చీనాలో నెట్టి ఒడంబడికల గావించ వీలులేదనియు, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారికి, తదితర ప్రభుత్వములవారికి జెప్పచు, కాలయాపన చేయుచుండిరి. తమ దేశమువారిని రక్షించు నెఱుంగుతో విదేశములవారు నైన్యములను నౌకాదళమును వాయువిమానములను దెచ్చి, ఆయా ప్రదేశములందు నెలకొల్పి బల ప్రదర్శనము గావించుచుండిరి. ఇట్టి చర్యలు చీనాజాతీయ వాదులకు కంటకముగ నుండెను. ఎట్టి స్వతంత్ర దేశమయినను ఇట్టి యవమానమును భరింప బోదు. ఇంతవరకు ఉత్తర చీనాసేనలకును దక్షిణ చీనాసేనలకును మధ్యపోరాటములు జరుగుచుండెను. ఉత్తర చీనాసేనలు పూర్తిగ నోడింపబడినవి. వీరు పికింగు, టియన్ టిన్ ను సగరములను గూడ విడనాడి, మంచూరియాకు వెడలిరి. ఉత్తర చీనాసేనల నాయకులగు ఛాంగు సోలినుగారు చనిపోయినట్లు, చెప్పుచున్నారు. అందుచే చీనాలో నిష్పక్షు ఏక ప్రభుత్వమే ప్రబలి యున్నది. విదేశీయుల హక్కులను రక్షించి, వారి ధన ప్రాణములను కాపాడుటకు, చీనాజాతీయవాదులు ఆయత్తులై యున్నారు.

చీనాజాతీయవాదులు విప్లవమునకు బూనుటకు క్రొత్త ప్రజారాజ్యమును స్థాపించు చిహ్నమే, ముఖ్య హేతువు. మిలిటరీ సంబంధముగ వారు లిపును ముగిసినవి. జాతీయవాద ప్రభుత్వము వారు దేశ పునర్నిర్మాణమునందు నిమగ్నులై యున్నారు. డాక్టరు సోయతు సేనుగారు సూచించిన ఆదర్శములనే వీరును అనుసరించుచున్నారు. ప్రజాస్వేచ్ఛను సంపాదించుటకును, స్వతంత్ర చీనా నాథాంముగ జేసికొని ప్రపంచ శాంతిని సమకూర్చుటకును వీరు తలపెట్టిరి. ఇకముందు పైనిక పరిపాలన మంతరించును. సివిలు పరిపాలనము నాగరిక పద్ధతుల ననుసరించి కొనసాగును. పెక్కు సంవత్సరముల క్రిందటనుంచియు, చీనా విదేశీయుల శృంగుములలో నున్నది. వీరు అక్రమముగ ఒడంబడికలను చీనా కంటగట్టిరి. రెండు సంవత్సరముల నుండియు, యీయొడంబడికలు అక్రమమని, విదేశీయు లంగీకరించుచు క్రొత్త ఒడంబడికల గావించుకొనుట

కష్టపడిరి. కాని ఏదియో సాకుజెప్పి, ఇంతకాలము నుండియు ప్రాద్దుబుచ్చుచుండిరి చీనా-విద్య విపుడు సమకూరుటచే, సకముమగు ఒడంబడికలను సమానత, పరస్పర గౌరవముల నాధారము చేసికొని, నిర్మింపవలయునని చీనా జాతీయ వాదులు కోరుచున్నారు. ఇది జరుగుచో చీనా వర్తకము వృద్ధి జెందును. లా ఆర్డరులు తిన్నగ కొనసాగును. విదేశీయుల హక్కులు సురక్షితముగ నుండును. చీనా జాతీయవాదులు అంతర్జాతీయ బాధ్యతలను విడువబోరు. చీనా సమస్య అనుకూలముగ పరిష్కారమగుచో, ప్రపంచ శాంతికి గూడ నిది మిగుల లాభించును. వెనుక నెటుల జరిగినను, చీనావారికిమీద విదేశీయుల క్రింద పరాధీకులై యుండుట కంగీరింపబోరు. విదేశీయుల కెక్కుడు హక్కులనిచ్చి తాము తక్కువవారమని ప్రకటించుకొనరు. స్వతంత్ర దేశము లితర జాతులపట్ల నెటుల మోగుచున్నవో, వీరును అటులనే మెలగెదరు. విదేశీయుల ప్రత్యేకపు హక్కులను వీరు తొలగించి శాంతిని తమ వారితో సమానముగ జూచెదరు. ఇల్లులుగకనే, పండుగ కాలేదనునట్లు, చీనా జాతీయవాదులు పికింగు నాక్రమించినమాత్రాన చీనాలో స్థిరమగు ప్రభుత్వ మేర్పడినదని జెప్ప వీలులేదనియు, ఏ నైన్యాధిపతియైనను మరల కల్లోలమును పురికొల్పవచ్చుననియు, అందుచే విదేశీయులు మరి కొంతకాలమువరకు వేదియుండవలసినవచ్చుననియు మద్రాసు మొయిలుపత్రిక హెచ్చరించుచున్నది కాని, విదేశీయుల జోక్యమువలననే ఇంతకాలము అంతఃకలహములు బెరిగెను. ఇకముందునును విదేశీయులు చీనాకు స్వేచ్ఛను పూర్తిగ నొసగనిచో, మరల అంతఃకలహములు బాడమవచ్చును. సంపూర్ణ స్వేచ్ఛయే అంతఃకలహములను మాన్పి ప్రజలలో బాధ్యతను బుట్టించును. చీనాలో ప్రజాస్వామ్యమేర్పడిన నాటినుండియు, అది బెరుగుటకు విదేశజాతులవారు అవకాశ మొసగక గోయిరి. ఇక నయినను అట్టి యవకాశమిచ్చి, విదేశీయులు వైదొలగుట మేలు. చీనా జాతీయవాదుల విన్నపము సఫలము గాంచు గాక!

దేశభాషామూలవిద్య

దేశభాషా మూలవిద్యయొక్క ప్రాశస్త్యమును, పూనా మహిళా విశ్వవిద్యాలయ పట్టపదానోత్సవ సందర్భమున, అభ్యర్థులుగ నవాగు సయ్యదు మానూదుజుగుగారు తేటపరచిరి. వీరు వైభాము సంస్థానమునందు విద్యాశాఖాధ్యక్షులుగ కృషి సలుపుచున్నారు. ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయము నందును, మహిళా విశ్వవిద్యాలయమునందును, దేశభాషా మూలవిద్య జయప్రథముగ కొనసాగుచున్నది. దేశభాషల ద్వారా విద్యగలపుట జాతీయ విద్యకు ముఖ్యంగము. విదేశభాషలో విద్యగలపుడు, ఇదియే జాతీయవిద్యయనుటకన్నను, అనుచితము వేరుండదు. ఆంగ్లభాష భాతీయుల మాతృభాష ఎన్నటికిని గాకరదని, మానూదు జుగుగారు స్పష్టపరచిరి. దేశభాషలలో విద్యగలపుట అస్వాభావికమని, విద్యాధికులు తలచుచున్నారు. నిజ మాలోచించిన ఇంగ్లీషుభాషలో

విద్యగలపుటకన్నను అస్వాభావికము వేరుండదు. జర్మనీ, ఇంగ్లీషు భాషలు సన్నిహిత సంబంధము కలవయినను, ఆంగ్లవిద్యార్థులకు జర్మనీ భాష ద్వారా విద్యగలపుచో, ఎంత విరుద్ధమని భావించురో, దెలుప సక్కరలేదు. ఆంగ్లభాషకును, దేశభాషలకును అట్టి సన్నిహితసంబంధ మేమూలను కనుపింపదు. అయినను, ఆంగ్లభాషలో విద్య చేర్చుటయే సహజమని తెలుపువారు గలరు. దేశభాషామూల విద్య సాధ్యమనియే గాక, అదియే అన్నిటికన్నను సులభమనిడగూ, ఉస్మానియా, మహిళా విశ్వవిద్యాలయములు తేటపరచినవి. ఆంగ్ల విశ్వవిద్యాలయము తగుశ్రద్ధ వహించుచో, ఇక్కార్యమును గట్టెక్కింప గలదు. మరియొక సత్యమును గూడ నవాబు సయ్యదు మానూదు జుగుగారు తేటపరచిరి. హిందూదేశమున ఐకమత్యమును వ్యాపింప జేయుటకు దేశభక్తికన్నను శ్రేష్ఠమగు సాధన వేరులేదని, వీరు దెలిపిన సంగతి, సత్యమనుటకు సందియము లేదు. విద్యాధికులగు స్త్రీలును, పురుషులును తాము నేర్పినవిద్యకు ఫలముగ అంత లైష్కమ్యములను పోద్రోలుటకు ప్రయత్నింప వలయునని, నవాబుగారు హెచ్చరించిరి. దేశదురదృష్టవశమున, విద్యాధికులే వైకమ్య ప్రవర్ధకముగ యుద్యమములలో పాల్గొని, దేశపురోభివృద్ధి కడ్డపడుచున్నారు. ఇట్టిస్థితి ఎంతత్వరలో దొలగిన సంతమేలు. విద్యాధికుల చర్యలవలన, జనసామాన్యము తప్పుదారుల ద్రోక్కి, ఐకమత్యమును భగ్నపరచుచున్నాడు. దేశభక్తినే ప్రధానాశయముగ బోధించుట, పాఠశాలల ముఖ్యకర్తవ్యము.

బహిష్కారావశ్యకత

పైమనుకమిషను బహిష్కారము నేమాత్రము విడువగూడదని, సరోజినీ దేవి గావించిన హెచ్చరిక చాల ముఖ్యమయినది. ఇతర భేదములెన్నియున్నను, జాతీయవాదమానమును దొలగించుకొనుట కెల్లరుచు చేతులగలుప నవసరము కలదు. మితవాదనాయకు లింతవర కీవిషయమున చలనము జూపకుండుట, గొప్ప విశేషమని జెప్పవచ్చును. దేశమున కిది పరిష్కారమయ మనియు, ఈ సమయమున దేశమును వికనాడుట శ్రోహమగుననియు, సరోజినీ దేవి చెబుచున్నది. డి. బి. టి. రంగాచార్యులు గారు పత్రికా ప్రతినిధిగో ముచ్చటించుచు, పైమనుకమిషనుతో ప్రత్యక్షముగ గాని పరోక్షముగ గాని, సహకారము సలుప వీలు లేదనియు, సహకారము సలిపెదమని ప్రకటించినవారు ప్రజాహిత జీవితమునందు ఊహపలేనదనివారనియు, ప్రభుత్వము వారు అవలంబించు వైఖరి, అతివాదులను బలపరచుచున్నదనియు, రాజకీయపక్షముల సన్నిటిని ధిక్కరించుటవలన బ్రిటీషు ప్రముఖులకు తీరని నష్టము వాటిల్లుననియు, మందలించిరి. మితవాదులందరును యీకీర్తిని మందలించినను, పెడచెవిని బెట్టువారు తుదకు విచారింపవలసినవచ్చును. కాని, పరిస్థితులు చేయబారినవిమ్మట, విచారపడినను ప్రయోజనముండదు.

ఒడ్డుయరుగారి ప్రతాపము

ఒడ్డుయరు, డమరుసేనాకుల ప్రతాపము నింకను సంస్కరించువారు ఇంగ్లండులో గలరు. జలియన్ వాలా బాగ్ వధ జరుగనిచో, తెల్లవారికి

యేమయ్యేదోయని, కాపైను పాస్తరుగారు వితర్కించినట్లు. డయరు నేనాని నలిపినవధ జరుగనియెడల, దేశమునం దింతయశాంతి ప్రబలియుండదు. అన్ని పక్షముల వారికిని బిటిషు పరిపాలనపట్ల విశ్వాస మీతిగలన నశించియుండదు. జలియన్ వాలాబాగ్ వధ, తెల్లవారిని రక్షించె ననుట వల్ల మిథ్య. హిందూ దేశమునందు ప్రబలిన దుస్థితికంతకును, డయరు ఓడ్యయరులే కారణమని చెప్పవచ్చును. ఓడ్యయరు ఆత్మస్తుతి గావించుకొనిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు గోరిన మొత్తముకన్న నెక్కుడు సైనికులను తాము సంపాదించితిమని, ఓడ్యయరుగారు గోర్వీక్తుల బలికిరి. కాని, వీరు పయోగించిన పద్ధతులు ఎంత ఏహ్యములో నీతిదూరములో పంజాబు విచారణసంఘమువారు బయల్పరిచిరి. హంటరు సంఘము వారును గ్రహించిరి. ఇప్పటికయినను, మానముదాల్చి యూరొనక, ఓడ్యయరుగారు సిగ్గువిడిచి తమను దా బాగడుకొనుట, ఎంత సాహసమో యూహింపవచ్చును.

లండను : కాంగ్రెసుసంఘము

శ్రీమహా శ్రీనివాసయ్యంగారి ప్రోత్సాహమువలన లండనునందు కాంగ్రెసుసంఘమును స్థాపించియుండుటవలన, విశేషోపయోగమును నంది తలచెదము. కాంగ్రెసు క్రీడు సంగీకరించి, కాంగ్రెసు తీర్మానముల ననుసరించి కృషి నలుపువారి సంఘమునకు సభ్యులుగనుండురు. లండనులో నివసించు భారతీయులలో కాంగ్రెసు అభిమానులు పలువురుగలరు. ఇట్టివారు కాంగ్రెసునందు జేరి కృషి నలుపుట కవకాశము లేకున్నది. నూతనావకాశము జైకొని, లండను భారతీయులు కాంగ్రెసు ఆశయములను వ్యాపింపజేసి, పాలక దేశమునందు తమ స్వేచ్ఛా ప్రియత్వమును గనబఱచుట సమంజసముగ నుండును. కాంగ్రెసుకు సంబంధించిన వాఙ్మయమును ప్రచురించి, నత్యమును వెల్లడి జేయుటకు వీరి కమూల్యావకాశము గలదు. అసత్య ప్రకటనములను వీరు ఖండింప గలరు. లండను కాంగ్రెసు సంఘము, కాంగ్రెసు ఉద్యమ వ్యాప్తికి విశేషముగ తోడ్పడునని నమ్మెదము.

ఆసియా కార్మికులు

కార్మికోద్యమము అంతర్జాతీయ జేమమును గోరుచున్నను, ప్రాచ్యపాశ్చాత్య భేద మంతరింపలేదు. శ్వేతకార్మికులు, నల్లకార్మికుల నేవగించుట తలపించుచున్నది. తెల్లవారి మనములను రంకు భేదమధికముగ వేధించుచున్నది. కాలనీలలో తెల్లకార్మికులు, నల్లవారల యెడ వైషమ్య భావము జూపుచున్నారు. ఇట్టి సందర్భములలో ఆసియా కార్మికుల సభను కలకత్తాలో ప్రత్యేకముగ సమావేశ పరచుటకు, జపాను, ఇండియా ప్రతినిధు లంగీకరించుట సహజమై యుండుచున్నది. శ్వేతకార్మికులలో ఇంపీరియల్ దృక్పథము తొలగలేదు. రంగుభేదము తగలేదు. సమానభావ మింకను నాటుకొనలేదు. ఇవి నెఱవేరువరకు, ఆసియా కార్మికులు తమ బాగును తాము జూచుకొనుట, కర్తవ్య మగుచున్నది.

కీ. శే. గోపబంధుదాసుగారు

ఉత్కలనాయకులును, దేశభక్తులునగు పండిత గోపబంధుదాసుగారి మరణము, దేశమునకు తీరని

వర్గాకిమిడి తాలూకా; రయితులసభ

22-6-28 న తుంగతంతవర అగ్రహారమందు సమావేశమగును

తాలూకాయండలి రయితుసోదరు లెల్లరు దయచేయ ప్రార్థితులు

ప్రవా యశేశ్వరశాస్త్రి,
ఆహ్వాన సభాధ్యక్షుడు,

నాగులకొండ పెంకటాచలం,
కార్యదర్శి.

లోటు గలిగించుచున్నది. గోపబంధు దాసుగారు, దేశ సేవకై తమ జీవితమునంతను ధారబోసిరి. తామనివారణకై కద్దగు ఉద్యమమును వ్యాపింపజేసి, జన సామన్య శ్రేణిమును కొంతవరకు బాజిరి. వీరు లాహారు నేవకసంఘమునందు సభ్యులుగ జేరి గావించిన సేవ, ఎల్లర ప్రశంసకు పాత్రమయ్యెను. వీరు జాతీయవిద్యావ్యాప్తికై కృషి నలిపి, నత్యవాది విహార మను జాతీయపాఠశాలను స్థాపించిరి. వీరు తమ ఆసినంతను దేశమున కిచ్చివైచిరి. దేశమున సందర్భాత్తి జరిగించినపుడు, గోపబంధుదాసుగారివంటి స్వాధీరహిత నాయకులు ప్రజలమధ్య నుండక బోవుట, గొప్ప దురదృష్టమని తేల్పవచ్చును.

అట్లేరు జనరలు అన్యూరెప్ప సానయిటి

ఇది దేశీయ ఇన్స్పరేషన్ సంఘము. 1927 సంవత్సరములో దీ.కి 2283 పాలినీలు చేకూరెను. వీరి మొత్తము 38 02,000 లయ్యెను. వెనుకటి సంవత్సరముకన్న నిది 18705.00 రూపాయి లధికమయ్యెను. ప్రీమియము రాబడి వెనుకటికన్న 94152 రూపాయ లధిక మయ్యెను. మొత్తపు రాబడి 69884 లధిక మయ్యెను. నూటికి 10 చొప్పున డివిడెండును బంచివెట్టుటకు డైరెక్టరులు సమ్మతించిరి. 66 గురు పాలినీ హోల్డరులు చనిపోవుటచే, 122918 రూపాయిల నీయవలసి వచ్చెను. ఇటుల దినదినాభివృద్ధి గాంచడి దేశీయ లైఫ్ ఇన్సూరెన్సు సంఘమునకు భారతీయులు ప్రోత్సాహ మొసగి, ఇయ్యది శాశ్వతముగ నిలుచునటుల తోడ్పడ ప్రార్థితులు.

బార్దోలీ

బార్దోలీ అధికారులు నిర్బంధములే లాభకరమని తలచుచున్నారు. సత్యాగ్రహ నాయకుని గూడ అరెస్టుచేసిదరని వదలిగనున్నది. గవర్నరు గారితో ఉత్తరప్రత్యుత్తరముల జరిపిన, మున్నీ గారు తమ శాసనసభ్యత్వమునకు రాజీనామా నిచ్చిరి. ఇంతకన్నను తా మీయదగిన జవాబు వేరులేదని వీరు చలచిరి. గ్రామోద్యోగులు బుద్ధిపూర్వకముగ రాజీనామా నీ నులేదనువార్త యసత్యమని తేలెను. బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు అవలంబించెడి నిర్బంధములవలన, పరిస్థితులు మరింత విషమమగును గాని, చక్కబడజాలవు. రయితులలో అశాంతి దగ్గజాలదు.

“ఇటాలియాన్” విమానము

“ఇటాలియాన్” విమానము ఆగ్నితిక్కునముద్ర ప్రాంతములలో వెక్కడ దిగినో యితవరకు చెలియలేదు. జనరలు నొబైలుగారిని రక్షించుటకు వెక్కు విమానములు బయలుదేరెను గాని, ఒక్కటియు వారిని కనుగొనలేకపోయెను. ఒక విమానమును మూత్రము నొబైలు నేనాని పూచెనట గాని, యీ సేనానిని విమానము మాడలేదట. ఈ సమాచారము ననుసరించి, నొబైలు గారిని కనుగొనుట కింకను ఆశ గలను. అంతవరకును, వీరు సురక్షితముగ నుండురని తలచెదము.

విదేశవార్తలు

లండనులో శ్రీనివాసయ్యంగారి

యువస్వాసము

(బీము నర్సిసు)

లండన్, జూన్ 18:—భారత జాతీయోద్యమమును గూర్చి శ్రీనివాసయ్యంగారిట్లు అదివారము బర్మింగ్హాములో నువ్వకిచ్చిరి. రాచకీయసాంఘికవిషయముల రెంటిని దెల్పిరి. భారతీయులు స్వరాజ్యమునుబడమ కృతకీర్త్యులై యున్నారని వారిని ఎవరును వారిగవ్యాసానమును జేయక ఆధ్యంతరతెట్టకాలరనిరి. బ్రిటిషు ప్రభాస్వాద్యులవారు భారతీయుల తోర్కల సంగీకరించరని ఉభయములకు లాభకరమనిరి. నైపుణ కమిషనును బహిష్కరించుటకు అందరును నిశ్చయించిరి. విదేశీయుల పాలనమునండి తప్పియకొనటకు సంకల్పించుకొనిరని చాటుటకు భారతీయులు ఏకగ్రీవముగ నైపుణ కమిషనును బహిష్కరించుటయే దృష్టాంతము. హిందూమతాల్పములు ఇద్దరుకు నైపుణ కమిషను బహిష్కరణ యనకు ఏకగ్రీవముగ బూనుకొనుటయే భారతీయ శాసన విజృంభించుచున్నదని చెలుపుచున్నది. రెండు సంఘముల వాదనలు రాజకీయ భారతీయతతో అత్యుత్తమమనటచే బహిష్కరణము సిద్ధిభవ వరదోధన అయినది.

సర్ మైకేలు ఓడ్యయరుగారి

ప్రగల్భములు

లండన్, జూన్ 19:—మొలలు జోయకవాలాబాగు విషయములో సర్ మైకేలు ఓడ్యయరు గారు నుదియ్యరు నేనానియు వారుజేసినటుల ప్రచురించినచో ఇండియాలోనున్న శ్వేత యువగతి ఏమయ్యేదో అవరమృత్యురకే అంకయని టిక్కానీయరు జూన్ 18 లేదని సర్వినసభలో కప్రపోష్టకగారు దెలిపిరి. ఇండియాలో అతిష్టకాలములో మైకేలు ఓడ్యయరుగారు గవర్నరుగనండిరి. ఆయన నిరియో కష్టమునొచ్చి పనిచేయవలసియందెను మీరందరును ఆంధ్రసరమునుగూర్చి విచేయున్నారు. ఆపందర్భమున సర్ మైకేలు ఓడ్యయరు, డయరు నేనానులను రిట్టిపోసిరి. వారిని గూర్చి ఎన్నయో అసత్యములను ప్రచురించిరి.

మైకేలు ఓడ్యయరుగారుగూడ పథలో నువ్వనగింది స్వముల నొవ్వనగింది పు స్కీపీతులు గగ్గరకేర్తి శత్రువులతో దూరపరెననియు అల్లు జేసినచే శత్రువులు నీవు గట్టివాడ నుకొనెదరనియు నుడివిరి. అపుడే వారు సీతక్కకు మరలెవనిరి. (సంతకము)

యూరప్ లో సైనికముల లెక్కలేండు చేకూర్చినది. మొత్తము 25,00,000 మంది జేకూర్చిరట. తాను ఆడివటాను తప్పనివాడగుటచే ప్రజలు ఆతెనుటాను విశ్వసింది ట. అటు సైన్యములలో జేసినవారిందరును తమంతట తామే నిర్బంధములేక తన కర్తవ్యమునకు సంలించి జేరట. ఇందు లో 180000 మంది ముసల్మానులు బాహ్యురట.

వీరిందరును తర్కికి విమతులే అయినను ఇది మతియదముగా గు,వీరు మీదేశమునకై పోరాడుచున్నార గాన లెండు,రమ్మని ప్రోత్సహించిననుచున్నాడు. 180000 మంది ముసల్మానులు ఎలసైత, మెనపాచేమియా తొలపుకే తుకుమ్మలపై పోయి, వారు తనముటకు నమ్ముకట్టి అట్లుచేసిరట. తానుగూడ తనముటకు అన్నదానిని నెరవేర్చెనట. ఇండియాలో ప్రజలకు భూమిని ఇస్తామంటితో వారు ఏవగనైననులే సవరమున్నాడు. ప్రభుత్వమువారు తనను నైతికము తయారుచేయవలెనని యాడుగ 200,000 ఎకరముల భూమిని తన స్వాదీనులలో నుంచి యునుమునండి తిరిగివచ్చినవారికిచ్చి యధికారమునిచ్చినజేసెదమనిరట. ఆ ప్రకారము ప్రభుత్వమువారు తామే భూమిని ఇచ్చిరట. ఒకరందరును తమంతట తామే జేరట.

రాయలకమీషను

శ్రీలను నియమించుట
(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, జూన్ 18:—శ్రీలను నియమించుట సమాన పౌర పత్యములు గావలెనని పోరు జాతీయ సంఘములు ప్రాంతికము మనుల శ్రీలనుగూడ సర్వరాండ్రుగ జేర్చవలెనని కోరిరి. ఇప్పుడు జేర్చుటకు ఏర్పాదయి. ఆలస్యమైనదనచో వారిని సాంకేతిక విషయములకు పరిశోధన పట్టుటకుగాని, సలహా నిచ్చుటకుగాని నియమించుటలెనెనెరి.

ఇటాలియా విమానము గన్పించినదని, నోలైలు అను వాయవ్యవార్తా దినపత్రిక చెబును.

చీనా ప్రభుత్వమువారి

ఆదర్శము

చీనా విప్లవ సంకల్పములు

అంతర్జాతీయ శాంతిసాధనము

హ్యంగ్, జూన్ 18:—చీనా జాతీయ ప్రభుత్వము వారు ప్రపంచములో స్నేహితులగు నున్న జాతులకిట్లు చెబుచున్నారట:—మన విప్లవము యొక్క ప్రధానోద్దేశ్యము క్రొత్త రాజ్యమును నిర్మించుటయే. చీనా విప్లవ సైనిక కాలము అంతరించినది. చీనా పునర్నిర్మాణమునకు ప్రయత్నించుచున్నారము. దాక్షిణ్య పక్షమున శ్రీలనుగూడ మూడు నెలలను అవలంబించుటకు సలహానిచ్చుచున్నారని చీనా ప్రజలు స్వార్థకృత్తమున గడించుట, చీనా అందరితో సమానముగ నుండుట, ఆంతర్జాతీయ శాంతిసాధనమునకు ప్రయత్నించుట మున్నగువాటికై కృషి చేయుదుము. సైనిక ప్రభుత్వమును తొలగించెదరు. కమ్యూనిస్టు ప్రచారమును నివారించుదు. 80 సంవత్సరములనుండి చీనా ఆపమాన ఒడంబడికలచే వెడలబడిచుచున్నది. ఇది అంతర్జాతీయ శాంతిసాధనమునకు విరుద్ధము. 1926 నుండి చీనాతో సమాన ప్రతిపత్తితో ఒడంబడికలను జేసికొనుటకు రాయబారములను జరుప నిచ్చునుచున్నారమని ఆంతర్జాతీయములవారు చెబుచిరి. చీనా ఇప్పుడు సైన్య ప్రభుత్వముగ ఏర్పడినది. రాజ్యాంగపరిషత్తుల నుండి ఇప్పుడు సమాన ఒడంబడికలను జేసికొనుటకు రాయబారములను ప్రారంభించినది. ఇది సమయము. అందుకే వారవారి సామ్రాజ్యాధికారమును మన్నించవలెను. ఇది నిర్ణయమైనపిదప చీనా ఆంతర్జాతీయ పరకము బ్రాహ్మణ్యపు సౌకర్యములు విస్తరించును. విదేశీయ సామ్రాజ్య విదేశీయములను నిర్మూలన జాగ్రత్తగా గావించెదరు. సమాన ప్రతిపత్తి గల ఒడంబడికలను జేసికొంటిమిగా యని ఆంతర్జాతీయ బాధ్యతలను నిర్వహించుట. నూతన చీనా ప్రభుత్వ కార్యక్రమమును మిత్రులగు అన్ని జాతులవారు సాంఘికతతో ఆలోచించి తోడ్పడెదరగాక

చీనా జరిసేతులు నెమ్మదిగ నున్నవి

హ్యంగ్, జూన్ 17:—ఉత్తర చీనా జరిసేతులు స్పష్టముగ ఏర్పడుచున్నవి. పేకింగ్, టిబెట్, సింగ్, తుంపు, సే నెలను పెంగ్ గూర్చి ఏ గు గారు పాటింగు పో ప్రాంతమునకు మరలి వివాదము నెను దక్షిణ టిబెట్ లో జాతీయ చీనా సైనికులను వెనుకకు మరలించుచున్నారు. బహిలీ పరిపాలనాధికారమును ఎ.సో.కా. నే నానికప్పగించిరి. హెబింగు నేనలను విశ్వాసమును బురికల్పిన సంకల్పపు సేనాని టిబెట్ ప్రభుత్వాధికారిగా నియమించిరి. దీనివలన పరిస్థితులు మామూలుగ నెమ్మదియగుచున్నవి. దుకాణములకు దోచుచున్నారని చీనా రాజధానిని హ్యంగ్ కింగుకే చూపుచున్నారని

చాంగ్ లిను గారు దివంగతులై

హ్యంగ్, జూన్ 17:—చాంగ్ లిను గారు దివంగతులైరి అందుకు బంగళాకిరించిరి. అందుచే మంచూరియా తమకు తోడ్పడునని జాతీయవాదులు అత్యుత్సాహముతోనున్నారు. చాంగ్ లిను గారు అనుచరులను మంచి యుద్ధోగముల నిచ్చెదమని అభిప్రాయపడుచో వారందరిని జాతీయవాదులతో జేర్చి దరను సమృద్ధిగా బయలుపెడతారు. కాని హ్యంగ్ సేనలకు మంచూరియా పరిపాద్యు కోరిన విషయమునున్నారు

ముకుందేన్, జూన్ 18:—చాంగ్ లిను గారు చనిపోవుటచే ఆలెనకా తమకు చాంగ్ లిను గారిని పెండ్లిను అధికారిగా నియమించిరి.

ఇటాలియా విమానమును వెదకుటకు నిశ్చయించిరి. ప్రయత్నములను మానరు.

ఏథెన్సు లో పొగాకు

పనివాండ్లనమై

ఏథెన్సు, జూన్ 17:—పొగాకు పనివాండ్లనమై భయంకరముగ ఏర్పడినది. సోనికాలో నీటిపనులను సమైకారులు నాశనమునర్పిరి. అందుకు సమైకమైనదరను భయముచే విద్యుచ్ఛక్తి కార్యాలయమును పోలీసువారు కాపాడుచున్నారు. పోలీసువారు సమైకమైనదరను దీక్షానిరలు. చాలమంది హత్యలైరి. పెక్కిమంది క్షతగాత్రులైరి.

లంకా మైగలో రెండు ఫరములతో రాజీనామా కుదించెననియు పనివాండ్లు పనిలోజేరవలయునీతిపనివాండ్ల జాతీయ సంఘ కార్యదర్శి చెబుచున్నాడు.

సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ మాండుగారు

పీఠ బిరుదమును బడయుటచే ఇకమిదట ల్యాండ్మన్ మెల్బేటు ప్రభువను పేర వ్యవహరించెదరు

“హరోవకారం, ఇదం శరీరం”

సానుసారాలగు ఆంగ్ల యంత్ర సముద్రమునకుమికి అంతరించుట బోలో, జూన్ 17:—ప్రెంచ్ కిక్ క్రికెట్ అను నాటకము ఇక్కడ సముద్రము వార బోవుచుండ కుక్క అలచే సముద్రములోనికి కొట్టుకుపోయెను. దానిని గాపాడుట కారకు ప్రయత్నించు కాలవారి ఆత్మగూడ నీటి కొట్టుక పోయెను. అచట నీయన్న సానుసారాలగు ఆంగ్ల బాలిక లెడ్లకు కన్య నీటడుమికి ఆకిని రక్షింప ప్రయత్నించు ఇద్దరు ముగిరి పోయిరి పాప మామాలికకు తల్లి ఎదుటనే జలమరణము ప్రాప్తించెను జాని ఎటులనో దుఖము నాపుకొనలేకపోయినను భరించి యూరంబెను. ఆమె మిత్రము కన్య ముగిరి నీట బడలేదు. ఆక్కడనే ఇంకొక ఆంగ్లేయ ముగిరి దుమికి పీరినందరిని రక్షింపబోవ ఆత్మకి గాయములు కలిగెను.

ఇటలీ వాణిజ్య సంఘము

సానే రాష్ట్రీయ సభ లేర్పడుట

రోము, జూన్ 18:—ఇటలీ వాణిజ్య సంఘము సానే రాష్ట్రీయ సభ లేర్పిరి. వీటికి అధ్యక్షులగు మేజిస్ట్రేటు డును. ఉపాధ్యక్షులగు ఆయా కాళాభ్యుత్తులగు దేశీయ వాణిజ్య కార్యరేషనల ముఖ్యుని నియమించెదరు. సభ్యులను చాలమందిని పరివాండ్లు యజమానుల సంఘములే నియమించెదరు. వ్యవసాయము, పరిశ్రమ, వాణిజ్యము కార్మిక విషయములు అన్నిటిని ఎక్కువ పాదుతో పరిష్కరించుటకు వీలునను తెలంపుతో ఇట్లు చేయుచున్నారు.

లండనులో ఒక గదిలో విండు సృత్యము జగగుచుండెను. వైస గూర్పున్న పడుచోకటి కప్పుచుండి బారిపడి అనువులను బాసెను.

జనీనా ఆంతర్జాతీయ కార్మిక సభవారు కనీసపు జీతములను నిర్ణయించుట ఒక నిధాన మంగీకరించిరి. సభ జరుగదనగా జరిగెను.

106 ఏండ్ల మనిషి

యూరపు సంచారము

లండన్, జూన్ 18:—రెడ్ ఇండియన్ నాయక డోక దు 106 ఏండ్లవాడు, యుద్ధ సృత్య నైపుణ్యమును అంతమునలి వాడెను ఓడమీద జూపించెనట ఓనీజీ అను తెగకు నాయకుడు. అతనితల్లి 147 ఏండ్లు తల్లి 187 ఏండ్లు జీవించెనట. ఇండియన్ జాతివారి వేషముల ఆచారములనుగూర్చి యూరపు ముఖ్య నగరములకు దురద్యసించెదరట.

అమెరికానుకు రెడ్ ఇండియన్లకు సురము అంతరించెనని తెలుపుచు 1876 లో గ్ర్యాంటు సేనాని వచ్చుట ఆతనికి చెబుచునట.

సచ్చే నెలలో లండను నగరమున ప్రపంచములో నున్న ముద్రపడి శస్త్రచికిత్సా నిపుణులందరను సమావేశమై రావపుండు నివారణనుగూర్చి ఆలోచించెదరు.

లండనులో ఎవరో 10,000 పానులను ఎడ్వర్డురాజా స్మారకచిహ్నముగ ఏర్పడిన ఆస్పత్రికి గుప్తదాన మొసగిరి.

పెరిషియలో జర్మను ప్రాచీన వస్తుపరిశోధకుడు ధూగర్పును రాజసంధిమును కనుగొనెనట.

డాక్టరు బెనెంటుగారు

లండన్, జూన్ 17:—పెరిషియ ప్రేక్షకులలో ట్యాటోనుపతి, వెడ్జిక్ టిమ్ పు, కృష్ణమూర్తిగారు మరెందరి డివ్యుజ్ఞాన సమాజసభ్యులను పెక్కిమంది ఆహ్వానించిరి. 25 తేదీ నుండి క్విన్సహాజు భారతదేశమునుగూర్చి యువసభ్యులకు ప్రారంభించును.

పెరిషియా ఆస్త్రియా

జెకోస్లావియా ఒడంబడికలు

పెహార్, జూన్ 18:—పెరిషియా ఆస్త్రియా జెకోస్లావియా ప్రభుత్వములు తాత్కాలికముగ ఒడంబడికలను సంధిచు జేసికొన్నవి. పూర్వమున్న శాస్త్రీయ సానవిచారణసౌకర్యములు ఆస్త్రియా జెకోస్లావియా ప్రజలకు లేవు.

జర్మనీ ప్రభుత్వమువారు అమాన్యు రాజాగారికి బహుమతిగ సోసిన విమానము, అమాన్యుగారు కొన్న ఇంకొక రెండు విమానములు ఆఫ్ సెనానమునకు బహుమతిచెసెను.

లండనులో భారత కాంగ్రెస్ సభ

లండను భారతీయుల ఏర్పాటు

లండన్, జూన్ 17:—లండనులోనున్న భారతీయులు కృష్ణమూర్తిగారు సమావేశమై కాంగ్రెస్ సభ ఏర్పాటుజేసిరి. శ్రీనివాసయ్యంగారు రావభు నాథు అధ్యక్షులను వహించిరి. 28 గురు కాంగ్రెసువలెను నంగీకరించి ఆ ప్రకారము నడుచుకొనెదమని సంతకము జేసిరి. సకల శ్రద్ధాగా రోకరు అందున్నవారు ఈ ప్రక్రియ ప్రతిపాదించుటకు సామీపించును.

సర్ జాకాబ్ లిల్లూగారిని న్యూఢవుండ్లండు గవర్నరుగ నియమించిరి

ప్రారంభ గ్రంథమును నిరూపించు సందర్భమున క్యాంటన్సీ ప్రధానమంత్రియగు బకింగ్ హాం నుండియునకేగి సార్వభౌమ సందర్శించెను. పతకధరువు లంకను 27 తేదీని ఆలోచించెదరట.

వాయవ్య ప్రచారమునకు 1927 కార్యక్రమములకు 487728 పౌ.లయినవని బ్రాడ్ కాస్టింగ్ కంపెనీవారు చెబుచున్నారట బ్రాడ్ కాస్టింగ్ సంఘమువారి ఆదాయము 900000 పానులు.

ఇంగ్లండు రాజా వార్తాపాదని మైలాపలో ప్యాసిస్టులు కొట్టిరి. ఇటలీలోయున్న బ్రిటిషు రాయబారి ఆ ప్యాసిస్టులను ఆరెస్టుజేసి శిక్షించవలెనని. బ్రిటిషు విదేశాంగ కార్యాలయము వారి నివేదనమునుగూర్చి చర్యను దీసికొనరట. అంతము ఖ్యమైనది గాదు.

మంగళవారమునాడు కామస్సు సభాభ్యుత్సాహిక కప్రాకొటిటి రాయిగారి నెన్నుకొనెదరు.

మార్చెటుడగర్ విమానములో భువ ఒకటి తొలగిపోవుటచే విమానము నేలకూలి బద్దలైనది. నలుగురు చనిపోయిరి, 8 గురు క్షతగాత్రులైరి.

ఈజిప్టు మంత్రివర్గ కలలోలము

వాప్తుపక్షము వారే సంపూర్ణ బాధ్యతను

వహించెదరట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

కెయిరో, జూన్ 19:—లిబరల్ పక్షమునకు జేందిన అధికమంత్రిరాజీనామా నిచ్చిను దీనితో కొయలిషు మంత్రివర్గము అంతరించునని. వాప్తుపక్షము వారే బాధ్యతనంధున వహించెదరని ఆల అవారంప్రతిక చెబుచున్నది.

గ్రీస నాకాదశము ఏథెన్సు పొగాకు పనివాండ్లసమైక్య తోడ్పడుచున్నారన్న వార్త అసత్యమునుచున్నారు.

నేడు ఆక్స్ ఫర్డులో శ్రీనివాసయ్యంగారు స్వరాజ్య కాంగ్రెస్ పక్షమువారి ఉద్దేశ్యము విధానమును గూర్చి యవస్థనించెదరు. బోరి లిబరల్ కార్మిక పక్షములు వారికి ప్రాశంసలకు ఆహ్వానము నంపిరట. జేయిలీ మెయిలీ గొప్ప పత్రికనియు తనకు చందాదారులుగూర్చియు ప్రకటనలకు మంచి పత్రికనియు గొప్పలు చెప్పుటచే మార్కెంగు పోస్టు పత్రికకు కోపమువచ్చి జేయిలీ మెయిలీ పత్రికను నిరసించుచున్నదట. ప్రకటనకు ఆది మంచిపత్రిక గాదనుచున్నది.

సర్ ముడిమనుగారి అంత్యక్రియలు

ప్రభుత్వ కార్యాలయములన్నియు మూయుట

సార్వభౌమని సానుభూతి సందేశము

నెయినిటూరు, జూన్ 18:—సర్ ఆలగొండకు ముడిమనుగారియొడ గౌరవము జూపుటకై నెయినిటూరుపాత తల్లెడు సేద అంత్యక్రియలందు పాల్గొనిరి. దుకాణములన్నియు మూయబడినవి. వ్యాపారములెల్ల నిలిచిపోయినవి. చర్చిలో ప్రార్థన జరిగినపిమ్మట గవర్నరుగారి శవము బండిపై కట్టినవాటికి ఉత్సవముతో గొంపోయిరి. శవవాహనములో అక్షింపగవర్నరు సర్ ఆహమ్మదు సయ్యదుఖాన్ సర్ లాయుడుఅబ్దుల్ నవాబు యూసఫ్, రాజా జగన్నాధబక్షిశిరిగ, మహారాజగమర మహాజిత శింగ, మున్నగువారలుగలరు గానీ బార్లబంబర్లుగారు వైస్రాయి గారిసానేయించిరి. ఒక మైలుసామెను ప్రజలనడచిరి. సివిలు మిలిటరీ ఉద్యోగులందరూ, భూస్వాములు, అధికారేతర పెద్దలు రాజా యోహానానింగ, రాబ లాలా సీతారామ గారు సంగి రాజ సభాధ్యక్షులు, వీరభద్రాశన సభాధ్యక్షులు, స్వరాజ్యపక్ష నాయకులు గోవింద వల్లభపంత్, శ్రీ త మంత్రిలు రాయి రాజేశ్వర బి, ఉస్మాన్ షాహీద్రుగారు, దేశియ సంస్థానాధీశులు మున్నగు వారి వచ్చియొచ్చిరి.

సంయుక్త రాష్ట్రముల కేంద్ర స్థానముగ లక్నోనగర మున గవర్నరుగారి మరణవార్త కడుచిచ్చము గలిగించినది. ప్రభుత్వ కార్యాలయములు, బ్యాంకులు, పబ్లిక్ టెన్డర్లు గవర్నమెంటు మూయబడినవి 19 వ తేదీన 7. రిజిస్ట్రార్ చట్టాను 24 వ తేదీన క్రైస్తవ చట్టాను ప్రారంభం జరుగును. కాన్పు రునందు 18 వ తేదీన ఆర్మీ కార్యాలయము, పోస్టు కార్యాలయము మూయబడినవి. సాయంత్రమున చట్టాను ప్రారంభం జరిగెను.

సార్వభౌమనిసహాయము

ఇండియా ప్రభుత్వ కేంద్రస్థానమున గవర్నరుగారు ముడిమనుగారి మరణవార్త విచారణచేసిన ప్రభుత్వ కార్యాలయము లన్నియు మూసివేసిన భవనము దిగువగ ప్రలాప గర్జన, క్రైస్తవ చర్చియందు వాద్యాన్నియు జరిగిన ప్రార్థనలను వైస్రాయి గారు, రాబ లాలా గవర్నరు దంపతులు, భారత సేనాధిపతి, యితర ప్రభుత్వోద్యోగులు వచ్చియొచ్చిరి. వైస్రాయి గారు వైబియల్ సుండి చదివిరి. సార్వభౌమని సందేశమును చదివిరి. ఇతరవర్గాల బండిరూడి వరాముగ వార్తలు వచ్చి యుండెను.

వైస్రాయి గారు జాతిసార్వభౌమనకు 17 వ తేదీన యాదినన వార్త నంపిరి:—

సర్ ఆలగొండకు ముడిమనుగారు, సంగి రాష్ట్రముల గవర్నరులు అసభ్యులగు మరణించిరిని చెప్పుటకై తమిం విచార మునున్నది. సార్వభౌమ డిక్షిట్ జబాబు పుచ్చెను. సర్ ఆ. ముడిమనుగారి ఆశీర్వాదమున వైస్రాయి విచార సాగరమున ముంచిని. అప్పటి యెండిండి ఇండియాకు ఆమూల్యముగ సేవచేయుచు దిన గవర్నరుగారుగోల్పోయిన సంగి రాష్ట్ర ప్రజలను సానుభూతి దేయ చేసెను. గవర్నరు కాక పూర్వము 19 ఏ.డబ్ల్యు. ముడిమనుగారి శిరములో పడినది.

భారతదేశ ప్రభుత్వములకు డిక్షిట్ గవర్నరు సర్ ముడిమనుగారు స్వాగతము ప్రభుత్వ కార్యాలయములలో డిక్షిట్ యు మధ్యాహ్నమునండి మూయబడినది.

భారతసంభాషణకు ల. గా. డి. పటేలుగారి న ప్రతిభా విజయ సందర్భంగా డిక్షిట్ దెలిపిరి— సర్ ఆలగొండకు ముడిమనుగారి శిరమున వార్త కంటికిని కేసెను వారు ఎన్నటి ప్రభావానుభవముగ ముగ్ధులైకాలము అభ్యుదయ సాయమును అభివృద్ధికి సూచించు సభా సభ్యులమును జయ సముగ జర గుట వారంతయు తోడ్పడిరి.

అలహాబాదు కోర్టునందు ప్రశంస

అలహాబాదు 18—అలహాబాదు హైకోర్టు చట్టాధ్యక్ష ప్రభుత్వ కార్యాలయముల సర్ ఆలగొండకు ముడిమనుగారి స్వాగతము మూయబడినది. డిక్షిట్ పరమేశ్వరుల సూచనము క్రిక్షిక్షేమన గవర్నరుగారినిగూర్చి స్మరించిరి. వారిని ప్రశంసించు ప్రధాన న్యాయమూర్తి ప్రస్తుత ప్రజలకు పరిస్థితులను చూచు, వారుజేయవలసిన పనియెంతయో మిలియండ్ల గవర్నరు గారు గతించుట విచారకరమనిరి. వారిశ్రమమును కీర్తించి సానుభూతిని తెలియజేసిరి. ముడిమనుగారిలో పరివహనోద్యోగమునందు పనిచేసిన సర్ తేజబహదూరు సెహ్రా గారు ముడిమనుగారిని ప్రశంసించు మాటాడిరి.

కలకత్తా, హైకోర్టునందుగూడ ముడిమనుగారి ఆకాల మరణమునకు దుఃఖముచెప్పుచు ప్రధాన న్యాయమూర్తిగారు మాటాడిరి. సర్ ముడిమనుగారు యాకోర్టు రిజిస్ట్రారుగా 1905 సం॥ పనిచేసిరి.

సర్ ముడిమనుగారి మరణము సందయుక్త రాష్ట్రములకే గాక ఇండియా కంతకు విచారకరమైనదని చెప్పుచు బొంబాయి

గవర్నరుగారు సంగి రాజా తాత్కాలికపు గవర్నరుగారికి తండ్రి నంపిరి. కాశీలో కార్యాలయము లన్నియు 18 వ తేదీన విచార మూచనగ మూయబడినవి.

ఉదకమండలము, 18:—సర్ ఆలగొండకు ముడిమనుగారి మరణవార్త యిచ్చుట ప్రభుత్వవర్తమనందు పలువుర విచారసాగరమున ముంచెను. వారి మిత్రులుగొంద రిటగలరు. వీరు దీర్ఘ వ్యాధిగ్రస్తులయిన టైమ్స్ రసకానలేదు.

నైమను కమిషనుకు సాక్ష్యము

యూరోపియనుసంఘపు యత్నము లక్ష 50 వేలు వసూలుజేసి తమహక్కులు

పోకుండ వాదించుట

కలకత్తా, జూన్ 18:—యూరోపియను సంఘము వారు రాయలు కమిషనువారికి చాఖులు జేయునన్న సాక్ష్య ప్రత్యము పూర్తికావచ్చినది. దీని కొంతకాలమునుండి తయారు జేయుచుండిరి. షిత్తుప్రత్యము పూర్తియైనది. ఈ విచారణ చాల ముఖ్యమయిన దగుటచే తమ సంఘమునకు యెట్టి కొరం తయారగుటకుండి కమిషనుయెదుట పాదించుటకు గొప్ప యంగీ ఘ కీలు నియమించి నిశ్చయించిరి. షిత్తుప్రత్యము కె. కె. గార్స్ నియమించుకొని చెలియునున్నది. మొదట షిత్తుప్రత్యము ను విని గ చాఖులకు ఆభిప్రాయము గాగూర్చుకుంటే యింపిరి. వారిశాఖిప్రాయములను సూచనలను చేసిన సాక్ష్య ప్రత్యము వక పేజీల గ్రామి కె. కె. కె. దానినింకను ప్రకటించలేదు ముందుగ వర్ణులకందరికి దానిని తెలియజేయుదురు ఈ కమిషను ముందు తమ సంఘముగూర్చి వాదించుటకు ఇతర విషయల వనిజే చాటుకును ఏప్రిలునందే సంఘముచేత యెము ప్రాసం జేయుచున్నారో అట్టిటికి రూ. 50,000 వసూలుచునది. కలకత్తానుండి 27 కేల, వాదనలుగూడి 8 వేలు చేరెను. వీరకొన్న లక్ష 50 వేలు టెండర్ల కరూలు కాగలవు కమిషనుయెదుట వాదించు న కీలు బర్తులకేగానీ, గూతన రాష్ట్రానికి కరూలు నుండి యూరోపియనుల హక్కులకు కావలసినది. కమిషను యెదుట సాక్ష్య ప్రత్యమును సాక్షులకు, తమ వాత సార్వమెం నెట్టు మిలేయెదుట వాదించుటకు, నైమను కమిషను శిఫార్సులపై వార్త మెంటుచేత కాసరము గావించు లోపున తమ కమిషనులకు గావలసిన హక్కులు సస్యల వద్ద ప్రచారము జేయుటకును దాని ప్రత్యము సరియొగించుటకును. ఇచ్చట గూడ సమర్థుల కీర్తనలుచున్నవి. క్షణతొ పని జేయగల పద్ధతులను కార్యనిర్వహక వర్తమనందు నియమించుటలందిరి.

(ప్రీ. ప్రె.)

బొంబాయి, జూన్ 18:—నైమనుకమిషనువారికి ప్రాప్తమైనదయిన ముఖ్యమైన విషయాలను తీసుకొని తీపుర సమన్వితానో క సాక్ష్యప్రత్యము నొసంగుటకు సూచి ఆలోచించు ప్రాసాలో జరుగనున్న పద్ధతులు. బి. మేర వారు మహమ్మదు గారు అధ్యక్షుల వినోదము.

కీ॥ శే॥ కోట లక్ష్మయ్య నాయుడుగారు.

మరణ శాసన సూర్యముగా చేసిన భూరి విరాళములు

కోట లక్ష్మయ్య నాయుడుగారు గత మేనెల 25 తేదీన మరణమునందు ప్రవచించిరి. వీరు స్వతంత్రులనై టైపురీ బహదూరుగారిరి. వీరు గుంటూరు కౌన్సిల్లో పాల్గొని అందు కంపెనీలో పోక గుంటూరు కౌన్సిల్లో తీసుకొని ప్రారంభించి తమవార నీ కంపెనీకి దెజాకేలో ఏజంటుగానుండి వీరప స్వంతముగా గుంటూరునందు ప్రాసం వర్తకము నారంభించిరి. ఈ వర్తకమున వీరు మిక్కిలి లాభివృద్ధి నొందిరి. సుమారు 20 ఏ.డబ్ల్యు. 9 లక్ష 10 లక్షలరూపముల వాణ్ణించిరి.

వీరు తమ జీవితకాలములో అశోకవారములకు కార్యములకు గూర్చి విరాళములు చేసెను. కిష్కజ్జాన సమాజమువారికి గుంటూరునందు ఒక చక్కని భవనమును కట్టించి యిచ్చిరి. వీరికి కద్దనందు చాల ఆభివృద్ధి గలిగియుండెను. హిందూదేశ స్వనసాయదారుల కీ కద్దనవ్యయము విక్సిలై యువయోగకర ము వీరికి దృఢమగు నమ్మకము గలిగియుండెను. ఈ యదృశ మాభివృద్ధికిగాను వీరు స్వర్ణములకు కొంచెము పూర్వము రూ. 20,000 ల నో ప గి ఆ మొత్తము వై ని వచ్చి షడ్డీ కలన గుంటూరు నందు నూరుకుటుంబముల వారు కద్దనను తయారుచేయుటకు పనిని కల్పించి తమూలమున వారికి సౌఖ్యమును కేవలపాదమును కల్పించిరి.

కీ. శే. లక్ష్మయ్య నాయుడుగారి మరణశాసనము వీరు స్వర్ణములకు కాక పూర్వమే రిజిస్టరు చేయించబడి యుండు ప్ర

కటించబడినది. అందు ఒక లక్ష రూపాయలు ప్రబోధయోగములొక ప్రత్యేకపబడినది. ఈ క్రింది ప్రకారము ఆ మొత్తము వినియోగపరచబడెను రూ. 25,000 లు తాకిక విద్యాభివృద్ధికి, రూ. 25,000 లు మత విద్యాభివృద్ధికి, రూ. 25,000 లు వైద్య పర్యవేక్షణకు, రూ. 25,000 లు వీరల కప్పుడప్పుడు అన్న ప్రదానము గావించుటకును నిర్ణయించబడినది.

సామితి ఆహ్వానము లక్ష్మయ్య నాయుడుగారి ధర్మ పత్ని, జి. ఆర్. నాయుడుగారు వీరి ఆల్లులు, ది. బి. పి. సి. ఎతిరాజులు వాయుడుగారు ఎమ్. ఎల్. సి. కోట కృష్ణ స్వామి నాయుడుగారు, లక్ష్మయ్య నాయుడుగారి సోదరుడు, ఎస్. అరుణాచలయ్యగారు నాయుడుగారి సోదరులు నొక బ్రాహ్మణులు వీరందరూ మై మొత్తమును వినియోగము గావించుటకు కార్య విధానములు గు గ నియమించబడిరి. వీరు వర్తకాధికారులను ప్రస్తుత నామము ప్రకారమే 'కోట లక్ష్మయ్య నాయుడు కండ్ సన్స్' అని కొనసాగించబడవలెనని కూడ నీ మరణ శాసనమునందు గలదు.

ఉదకమండలవార్తలు

(ప్రత్యేక విలేఖరి)

విద్యార్థుల దేహసరిశ్రమగూర్చి రంగారామిగారి ఉపన్యాసము

ఉదకమండలము, జూన్ 19:—వీరసాగరు పోటీ పం చెములు ముగియు సందర్భమున ది. బి. టి. రంగారామిగారు సర్ సి. సి. రామసామి ఆయ్యగారును యువకలకమంచి సలహా నొసంగిరి. ప్రతిష్ఠిక్తియు తనవృత్తియై క్రిష్ణులను జాతియొక్క యొక్క యెదుర్కొనుటకు తనపరిశ్రమ నొసంగువద్దయ్య రావలెను. అందునిమిత్తమై సూచనలకొనసాగు నొసంగు విద్యకన్న కేరకపటలము నొసంగు విద్య ముందు గెచ్చించువలెనని. కల్పి ముదేశ ఉలందు విద్యార్థులందు ఆటలలో సెక్కిన పాల్గొనరు. మరదేశ ఉలందుగూడ ముప్పదియేండ్లకు పూర్వమువలెగాక యిప్పుటి విద్యార్థు లెక్కిన దృఢమగనే యున్నారగాని యింకను ఎంతో అలినృద్ధి జరుగవలసియున్నది. ఈ సందర్భమున మన ఇండియా పోటీయిటాడు ప్రపంచమునకెట్టివి ఓడించి ఖ్యాతి గాంచుట ప్రశంసార్హముగ విశ్వకావలసియున్నది. ఇండియాలో ప్రాక్టీస్ చేయుటకు రెంటి ననువదలించి విద్యార్థులకు ముండవలెను. క్రొత్త నియమించుట నీ న ముద వాను వ్యా యు ను విద్యా సంఘము వారు చరమధానము నూచింతురని నమ్మెదను. భారతీయులు స్వదేశ వర్తకములకింకముండలేదని ఆపహాస తోలెండుకొనవలెను" అని రంగారామిగారు పిరి.

కీ॥ శే॥ ముడిమనుగారినిగూర్చి చెప్పుచు బొంబ కాసన సభావారములకు నుండిన వీరు రాజకీయములందు అధికారేతర సభ్యులలో నెద్దడు వారాదుమరదేవుడు సాంఘిక విషయములందు అత్యంతమైది జూ విడియారని వీరు గూర్చి యంతర్వ్య రణానే విచారించవలసివచ్చునని తలంపెనై తిసిరి.

సర్ సి. సి. రామసామి ఆయ్యగారు, ముడిమనుగారి ర జరితిరి ప్రశంసించుచు స్వర్ణవిద్య ములను వారెన్నడు గర్వ పడియుండ లేరనియు ఓటమికి శిరస్తాపించు వాడనియు బర్గి ప్రాదేశ ప్రధానములనుండి ప్రాప్తకేళిములవానితో బాన్సి చెప్పుచు తూర్పుదేశములలో ఆటల క్రిడిట్స్ ము ప్రత్యేక క్రిక్టాడుఖ్యముగలవలెనని, పల్లెనుచేపు వ్యాధియను వదితులు, ప్రకాశవ ద్రవములంతయు సంఘములను నాధారము జేకొన సాంఘిక భావమును పెంపొందింపవలెనని, మన కిప్పు డిట్టివాడగా ఆట్టి ఆచారములే ఆవశ్యక ములనియు చెప్పిరి.

తిరువాంకూరు జూనియరు మహారాణిగారు గిన్న విందు గావించిరి అనేకమంది అతిథులు ఆహ్వానింపబడిరి. భువారా నంతరము నృత్యము జరిగెను.

నేచాధిపతి బద్దనగారు నీలగిరి జూలయి మాసములో వచ్చెను. జూలయి 12 వ తేదీన టెంకగూరువచ్చెను. 25 వ తేదీకి ఉదకమండలమువచ్చి 80 వర్షము నుందును. వారినినోచా ర్థము తయారౌతులు జరుగుచున్నవి.

కలకత్తా కాంగ్రెసు అధ్యక్షుల

వరదరాజులనాయుడుగారి సూచన

నీలం, జూన్ 19:—డా. వరదరాజులనాయుడుగారు పరికలకత్తా యిట్లు వ్రాయుచున్నార:—"కలకత్తా కాంగ్రెసు నైమనుకమిషనుకు ఎల్లవిషయములందు పూర్తిగ నెదుర్కొనవలసి యుండును. అన్ని పక్షములవాడుగొరవించు అనుభవముగల నాయకుని అధ్యక్షునిగ నెన్నుకొను బద్ధవసరము. కావున పండిత మోతీలాల్ నేహ్రూగారు తగినవారని నాయ భిప్రాయము. కాంగ్రెసుసంఘము లన్నియు వారికే ఏకగ్రీవ ముగ ఎన్నుకొనవలెనని కోరుచున్నాను. (ప్రీ. ప్రె.)"

లిపోవా నమెపరిస్థితులు

సంధి ప్రయత్నములు విఫలము లగుట

8,000 జనపనాథ పనివాడు పనులనుండి తీసివేయబడి

(ఫీ. (పెన్.) కంఠివాద)

కలకత్తా, జూన్ 17:—ఈస్టు ఇండియా రైల్వే సమైక్య ఆంధ్రము చేయుటకు జరిగిన ప్రయత్నము లన్నియు విఫలము లైనవి. పైకాగా జమీందారుగారు ప్రయత్నము చేసిన పనారాలో సమైక్యత లండను పనులలో చేర్చుకొనబడు దురనియ్య, అపక్ సాల్, జంపల్ లో పనులలో నుండి తీసివేయ బడినవారు తప్ప తక్కినవారందరిు చేర్చుకొనబడును రనియు ఏజంటు చెప్పెను. ఖాళీల వచ్చినప్పుడు తీసివేయబడినవారు చేర్చుకొనబడుదురు. పనివారి కక్షయన మైత్రాగారు యీ క్రిందివరులను చెప్పిరి. (1) పనివారి కష్టములను విచారించి, ప్రతి క్రియ లను చేసే దానిని ప్రతి మూలకము గా ఏర్పాటు చేయు వనలేను.

(2) ఏ కార్యకర్తలలోను పనివారిని సమైక్య చేసినందులకు చాధించరాదు. పనులలో చేరువారికి ఒకవారము జీతము ముందర యివ్వవలెను.

అపక్ సాల్, అండాల్ కట్టణములలో పనులలో నుండి తీసివేయబడిన వారిని మరల చేర్చుకొనబడు మని ఏజంటు చెప్పుటవలసి, సంధి జరుగలేదు.

మైత్రాగారు తక్కిలకు గావించిన ప్రకటనలో, సమైక్యతకు చాల కష్టములు గలగలమైనందున దీనిని సంధిచేసికొనుట మంచిదిని తలచి తమ కోరికలను తగ్గించి చెప్పిరి మనియు, అందునింజుగానుగూడ తమ పక్షమున ప్రయత్నములు చేసినవియు, ఏజంటుగారి కఠిన్యములన సంధి పాపగ లేదనియు చెప్పెను. నిన్న జరిగిన సమైక్యకారుల సభలో పనివారి వరకులు చర్చించబడెను. ఎన్నికష్టములు వచ్చినను సమైక్య వాసనాగించెద మని తనివారు కృతఃక్షయై యున్నారు.

కలకత్తా, జూన్ 18:—చెల్లింగ్ టాక జనపనాథ మిల్లు యజమానులు యజమానులను రిలీజు పనిగాక రిక్త రిలీజులు తనిచేయి మని ఖాళీలను నిర్బంధింపట్టినందున 8,000 పనివారు పనులలో నుండి తీసివేయబడిరి.

కాంతిరామందల్ వై కేసు

కలకత్తా, జూన్ 18:—కాంతిరామందల్ వై మాల్లు గారు తెచ్చిన వాజ్మనులో డెప్యూటీ మేజిస్ట్రేటు గారు కాంతి రామందల్ వై పనులను జారీ చేయించిరి. (ఫీ. (పెన్.)

అపక్ సాల్ లో ఎంతమంది తనిలో నుండి తీసివేయబడిరి.

కలకత్తా, జూన్ 19:—ఈస్టు ఇండియా రైల్వే పని వారి సంఘ కార్యదర్శియగు మైత్రాగారు చేసిన ప్రకటనలో అపక్ సాల్ నందు పనిలో నుండి తీసివేయబడినవారు 188 కార నియు, కంపాతమునాడు 2000 మంది కూలివారిపై నోటీసులు జారీకాబడినవినియు జెప్పెను. ఇదిలో ఏజంటుగారి కఠిన్యము ను సమైక్యకారులు ఖండించినవియు, ధనభావ్ సీతారాంపూర్ ఓంధల్ కార్యకర్తలలో పనివారు సామర్థ్యానికావును సమైక్యచేయాలని తెలియుచున్నదనియు అతడు ప్రాసెను.

(ఫీ. (పెన్.)

జమీన్దార్ల పురం సమై

లేబర్ సంఘముయొక్క ప్రయత్నములు

విఫలములగుట

జమీన్దార్ల పురం, జూన్ 18:—లేబర్ సంఘము కార్య కర్తల మునుండి చెనుకకు తగ్గినది. ఈ వారము లో పనివారి నందరిని తమలో కలుపుకొనుట కు సంఘమువారు బ్రహ్మ ప్రయత్నములు చేసిరి. కాని వాటి వలన లాభమేమియు జరుగలేదు. జోషీ యచ్చటికివచ్చుట నిశ్చయము లేదు.

దాన్ వాన్ కోశ్వమను జరుపుటకు నేడు వగరపంక్త రన జరిగెను. చామండి హజరయిరి. జేకబుధుని త్యాగము నకును దేవర్ కిరిని పంపు రనిని కొనియాడిరి. (ఫీ. (పెన్.)

విూగు వాయుకత్వమును వదులుకొనుదు

హామిగారివద్దకు రాయబారము

జమీన్దార్ల పురం, జూన్ 18:—తెనెలిక్, లెజ్కో, హచ్చిన్ గంగారం హామిగారి బంగారాలో వారిని కండికొని, యజమానులకు వారి (హామి) మీద నమ్మకము లేదుగనుక వరికు హామికత్వమును వదులుకొనిన బాగుండుననియు, తని వాకి కష్టముల త్వరలో నివారణ యగుననియు ముఖ్యచేసిరి. నీకి ప్రత్యుక్తముగా హామిగారిట్లు చెప్పిరి.

అందరికన్న ముందుగా నుండవలెనని హామి కోరిక లేదు. సంధిచేయుటయే హామి యిష్టము. నేను యజమానులకును పని వారికిని సంధిచేయుట కెన్నియోసాకులు ప్రయత్నించిరి. కాని హామి మర్యాదగా జవాబైన నివ్వలేదు. ఇప్పుడు పనివారి యెడల సామర్థ్యానికావును యితర ఫలములందుగూడ జరు

గుచున్న సమైక్య యజమానులు మెల్లముండి ప్రయత్నమునకు తగవలెనని నూచించుచున్నది. ముఖ్యదితల ప్రజలకు కాధ్యత లెరుంగని నాయకుల దాక్షిణ్యమునకు వదిలి నేను వనుకకు తగ్గ బాలను. నేను సంధికి చేర్చువరకు లివి.

1. పీట్ మిల్లు, బాయిలరులో తనిచేయువాడగు, పూ ర్యపు హక్కులమీద తనిలో చేర్చుకొనబడవలెను. వారి కష్ట ములు స్వరలో నివారించబడవలెను.

2. తగ్గింపబడినవారు మరల పనులలో చేర్చుకొనబడవ లెను. ఇంక పనివారిని తగ్గించుట మానవలెను.

3. సమైక్యచేసినందుకు పనులలో నుండి తొలగింపబడిన వా రందరు మరల చేర్చుకొనబడవలెను. వారి ని కష్ట పైట్టు కూడదు.

4. ఆ యా కా ఖ ల ప్ర తి ని ధు ల తో జేరి పనివారి కష్టములను యజమానులు నివారించవలెను. రాయబారు లీ వరకులకు యజమానులయెడలు పెట్టి మరల మాటలాడుటకు హామిగారివద్దకు వెళ్లవలెను.

(ఫీ. (పెన్.)

కాన్సుల్ సమై అంతమైనది

కాన్సుల్, జూన్ 18:—ఎలిజ్ విల్లులో సమై అంతమైనది. మజ్ దూర్ సభా ప్రతినిధులకు, విల్లుయజమాను లకును ఒడంబడిక కుదిరినది. ఈ రోజు చాల కాలము తెలువ బడినది. పనికివచ్చిన ప్రాత పనివారందరు చేర్చుకొనబడిరి. జూన్ 21 తారీఖున అన్ని కాలలలోను పనిసాగును.

సంధిపరతులు

(1) పనివారు బాగుగా పనిచేసే యెడల మానవజీవిత నే జీతము, బోసను మొదలగునవి పనివారి కివ్వబడును.

(2) క్రొత్త ఒడంబడిక చేసికొనదలచు వారికి నిరాకరింపబడిన జీతములో సగము జూన్ 24 తారీఖునను మిగిలినది జూలై 1 తారీఖునను యివ్వ బడును.

(3) జూన్ 25 తారీఖులోగా వచ్చు ప్రాతపనివారి నందరిని పనులలో చేర్చుకొనవలెను.

(4) మజ్ దూర్ సభవారు 15 రోజులు నోటీసు యివ్వ కుండా రేయిబడు సమైకు తమసాయముండదని యొడంబడిక నిచ్చిరి. యజమానులకు తమయిష్టముయినవారిని తనిలో పెట్టు కొనబడు హక్కున్నదిగూడ సభివా రొప్పుకొనిరి.

(5) పనివారికక్షయన మజ్ దూర్ సభ మాటలాడవచ్చు ననియు, వాకుచెప్పదానిని యజమానులు బాగుగా విచారించె దనియు విల్లుయజమాను లొప్పుకొనిరి.

జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారు రగు మజ్ రోగారు సంధిచేయుటలో చాల శ్రద్ధవహించిరి.

(ఆ. (పెన్.)

బొంబాయి మిల్లు సమై

పనివారి బెడరింపు

బొంబాయి, జూన్ 18:—

బొంబాయి మిల్లు యజమానుల సంఘమువారు యా మధ్యాహ్నము ప్రేక్షియమనియనల ప్రతిఘటన కలసి సమై విషయమై చర్చించిరి. జీతములు, ఎన్ని గంటలు తని యొండ తలసినది అనువాటి విషయమై మిల్లు యజమానులు చేసిన నిబంధనల విషయమై చర్చజరిగినని తెలియచున్నది.

జి. వి. పి. రైల్వేపనివారి బెడరింపు

బొంబాయి, జూన్ 18:—సమైదారుల కాలగు వర కులను ఒక్కొక్కటి బోయినయెడల జి. వి. పి. రైలుమీద బొంబాయినుండి లోనవాలవరకు సమైచేసెద మని పనివారు బెడరించిరి. ఈ వరకు లేమనగా.

1. దాక్తురపరీక్ష తీసివేయవలెను

2. గజెటులో ప్రకటింపబడు సెలవుదినములకు నిండు జీతమివ్వవలెను.

3. కనీసపు జీవనభృతి పనివారి కేర్పాటుచేయవలెను.

4. సమయగా జీతమును హెచ్చించుట (ఆ. (పెన్.)

జోషిగారిబిల్లును లేబర్ కార్యద్య బివ్వకొనుట బొంబాయి, జూన్ 18:—జోషిగారు ఇండియా పీనల్ కోడ్ 43 సెక్షనును సవరించుటకు తేనున్న బిల్లు తనివారి కష్టములను నివారించగలదని బొంబాయి లెజ్ స్టేషన్ లేబర్ సంఘ కార్యదర్శి ప్రకటన గావించినారు. (ఫీ. (పెన్.)

మసీదులయెడల వాద్యములు

సత్యాగ్రహము జేయ ఆర్యసమితివారియత్నములు

దిల్లీ, జూన్ 18:—అఖిలభారత ఆర్యసమితివారి ప్రకటన గావించిరి. మసీదులయెడల వాద్యము తగవు విషయమున సత్యాగ్రహముజేయ 10000 మంది నాయకులు రూ 30,000 జర పెట్టుబడెను. ఆర్యసమితిసంరక్షణసంఘము, శారాయలస్వా మిగారి ఆధ్వర్యక్రింద సమాజకేసుయి ఎచ్చట సత్యాగ్రహము ప్రారంభించవలెనో నిర్ణయించుట. (ఆ. (పెన్.)

ప్రకటన

అమలాపురం డి|| ము|| కోర్టులో

O. S. 57/1928

వాదులు:—మమ్మిడివరం గ్రామంలో నివసించియున్న పియా మహమ్మదీయ మతముల తరపున రిప్రజెంటేటివులు. 1 మీర్ హసన్ సాహేబు, 2 మీర్. జాబలాల్ సాహేబు, 3 మీర్లా. మొగల్ లాక్ సాహేబు, సా|| మమ్మిడివరం.

ప్రతివాదులు:—1 రాజులపూడి ఆదికారాయుడు, 2 యీ వెంకన్న, సా|| మమ్మిడివరం.

తూర్పు గోదావరి డి|| అమలాపురం తాలూకా ముమ్మిడివరం గ్రామంలో నివసించియున్న పియా మహమ్మ దీయులలో చనిపోయినవారిని సహాధిచేసుకొనబడు గాను, సదరు వెంకన్న దావా ప్టానుదాఖలా ఎ మార్కు గోరిఫలమున్న సదరు గోరిఫలములోని సదరు మతముల చట్టాన్ని వారిని తీసుకువెళ్లుటకు మార్గముక్రింద ఎ 1, ఎ 2, మార్కుల ఫలములన్న చరకాలము క్రితం ఏర్పాటుకావడి అత్రకారం వాదులు వగయిరా పియా మహమ్మదీయ మతములకు హక్కు భుక్తములు జరుగుచున్నదనిన్ని సదరుమార్గ ఫలములో ఎ 2, మార్కు మార్గఫలమును ప్రతివాదులు ఆక్రమంగాను అసధికారముగాను ఆక్రమించి పునాదులు క్రిస్తి ఆధ్వర్యము పెట్టుచున్నందున సదరు ఎ 2 మార్కు మార్గఫలము వాడులకు వాడులలో బాటు, సదరు గ్రామంలో ఉన్న పియా మహమ్మదీయ మతములకున్న గలహక్కుభుక్తములు నిగ్రహది పించి సదరు ఎ 2 మార్కు ప్రదేశమునుండి ప్రతివాదులకు తొలగించి వాడులకు స్వాధీనం చేయించగలందులకు మొదలగు ప్రార్థనలతో సదరు గ్రామంలో నివసించియున్న పియా మహమ్మదీయ మతముల తరపున సదరువాదులు మున్నరు రిప్రజెంటేటివులుగా చేరుముందుగా కోర్టువారి పెర్మిషను పుచ్చుకొని సద రువెంకన్న దావాచేసివున్నార. సదరుదావా 28-8-1928 తేదీకి ప్రతివాద్ నేటుమెంటుకున్నా యంజంక్షన్ పిటిషన్ కా పైని కొంటరుకున్నా వాదాదా చేయబడినది. సదరుదావా లో యింకా వాదులుగాగాని ప్రతివాదులుగాగాని చేరదల చినవారు యెవరయినా వున్నయెడల వెంటనే సదరుకోర్టుకు ఖుద్దుగాని క్రమముయిన ప్టీషను గారిద్వారాగాని హాజరయి ప్రాతిమాలముగా తెలియపరుచుకో వలసినదని యందుమాల ముగా అందరికి తెలియజేయవలెను.

అమలాపురం, } గిడుగు సూర్యనారాయణ, }
'ది 7-8-28. } 4852 వాది ప్టీషరు.

మహాను అందు నదరక మరాటా

రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇన్ కార్పొరేటు చేయబడినది)

నోటీసు

1928 సం|| జూలై నెల 4 వ తేదీన అటుపిమ్మటి దిన ములలో ఆర్జునం స్టాండింగ్ పోస్ట్ ఉదయం 8 గంటల లగా యరు; యాధికవ నమోదుపరచిన పనికిరాని వస్తువులకు బహి రంగ ఏలం జేయుదురు. పాతపనములు, డబ్బూ, వి. టాంకులం స్టీలు, బారల్లు, డబ్బీలు, (డ్రమ్ములు, గడియారములు, చెద్య సంబంధమైన వనికలు, రంపకీసాలు, సిమెంటుపీసాలు, వ్రా వకం బాడీలు, వివిధ సెలాల పి. వి. గొట్టములు, డిజ్ ఓడ్ ప్రాప్ లైట్ లెటర్లు, ఫెర్ బిక్కులు, కాప్ గార్డు, ఎలక్ట్రికల్ స్టోర్స్ వగైరాలు రొట్టె చెల్లించినవారలు మాత్రము పొంద నగును.

ఏలంవస్తువుల అమ్మబాదితాల, వరకులు వగైరాలు, తదితర వివరములు, యం. యన్. యం. రైల్వే కంపెనీ లిమి టెడ్ ఆఫీస్ కంట్రోలరు అఫ్ స్టాన్సువద్దకుండి పొందవగును. పాటదార్లకు ఉచితముగా ప్యాసు లివ్వబడవు.

సి. జి. డబ్ల్యూ. కార్లక్

ఆఫీస్ కంట్రోలరు అఫ్ స్టాన్సు.

భార్యలీనత్యాగహ విషయమేమి?

ఈ విషయము సరిగా తెలియుట లేదని చాలమంది వ్రాయుటచే అతినంగ్రహముగా నిది వ్రాయబడినది. దీనిని గూర్చి సవిస్తరముగా నీ పత్రికలో మొదటినుండియు ప్రకటింపబడుచునే యున్నది. కాని వానిని సరిగా చదువుటకు తీరుబడిలేనివారు యీ నంగ్రహచరిత్రను చదివినచో విషయమును బాగుగా గ్రహింపగలుగుదురు. సత్యాగ్రహ మొనరించుచున్నవారికి సహాయము చేయదలచువారికిది చాల ఉపయోగకరము. ఇప్పుడు భార్యలీనత్యుల ధీరులై కష్టముల సనుభవించుచున్నందున దేశీయులకు వారిపట్ల సభిమానము చాల హెచ్చుచున్నది. కాన నీనంగ్రహ చరిత్రను ప్రకటించుటవనరమే యగును (మో. క. గాంధీ)

భూమిలను మరల సెటిలు మొంటుచేయఁ జేయుచుండిరి. కొన్ని యేండ్లకుండి ప్రభుత్వమువారు ప్రజాభిప్రాయమును శాసనసభలలో తీర్మానములను గూడ తృప్తికరముగా రంగీకరించిరి. "భూమి శిస్తును హెచ్చించు విషయమునుగూర్చియుక చట్టము చేయబడుట అసంభవము" అని సార్వమొంటు సంయక్త సంఘమువారు సూచించియుండిరి. "సెటిలు మొంటులను శాసనసభల తీర్మానముల ద్వారా క్షణక్షణమును దుబునుగూర్చి ఆలోచించుటకొక సంఘమును నియమింపవలెను. అరితిగా కొంతము చేయబడుచున్నది. సెటిలు మొంటు చేయబడుదు. కొంతగా శిస్తును హెచ్చింపబడుదు" అను తీర్మానము 1924 మార్చిలో బొంబాయి శాసనసభలో విక్రియి హెచ్చుమందిచే నామోదించబడినది. ద్వితీయము వారా ప్రకారముక సంఘమును (లాండు రివిన్యూ ఆఫీసు మొంటు కమిటీ) నియమించిరిగాని అంతవరకు సెటిలు మొంటు చేయబడుదను సూచనను తృప్తికరముగా ఒకటి రెండు నోటిగా చాల తాళుతాళిలో సెటిలు మొంటు చేయఁచునే యుండిరి. ఈలోగా ఉపసంఘమువారు నివేదికను ప్రకటించిరి. "1924 మార్చిలో నామోదించబడిన తీర్మానము ప్రకారము ఉపసంఘమువారు నివేదికను సమర్పించి త్వరగా చట్టమును చేయవలెను 15-8-24 రుచువారి హెచ్చింపబడిన పన్నులను విమూల చేయగూడదని ఉద్దేశ్యము కాజ్ఞాపించవలెను. అను తీర్మానము 27 మార్చిలో మరల సర్వోధిక సంఘానుకూలచే బొంబాయి శాసనసభలో నామోదించబడినది. అరితిగా నోటి తీర్మానము ముపసాహించబడినది. అది దానిని శాసనసభవారముక పరిష్కరింప యీ లేదుగానిలోగా ద్వితీయము అన్నులను హెచ్చించు పనిమాులేదు. ఈ చట్టము మోదించబడినను దానిని తీరస్కరింపవలెనను నుద్దేశ్య తో వారు తమ పనిని సాగించుచునే యున్నారు. అటుల పన్నులను హెచ్చింప గూడని తాలూకాలు చాలగలవు. వానిలో భార్యలీ యొకటి. పన్నులను హెచ్చించుట కిదియొక ప్రధానముగా నాక్షేపణ.

క్రొత్త భార్యలీ రివ్యూను సెటిలు మొంటును జయకరుగా రుచువారిచే అనుమతమును 1925 నవంబరులో పంపించెను. 100 కి 80 వంతున హెచ్చింపబడినది జయకరుగా రుచువారిచే. దానికి సెటిలు మొంటు కమిషన్ రుచు అందర్నకుగా రంగీకరింపలేదు. 100కి 25 వంతున హెచ్చించవలెనని ఆతడు సూచించెను. ద్వితీయముగా రివెన్యూనుగూడ తీరస్కరించి 100కి 22 వంతున పరిమించిరి. వెనుక తాళికావలను 5,14,762 రూపాయలు చెల్లవలసియుండెను. ఇప్పుడు 6,20,000 చెల్లవలసివచ్చెదనది.

భార్యలీ తాలూకా వ్యవసాయదారులు దీనిని తేలికపి పన్నులిదివరకే చాల హెచ్చుగానున్నదిగాని మరల హెచ్చింప గూడదనిరి. మొదట 5 యకరములవరకును భూమిగలవారు 10879 మందియును 6-25 కలవారు 5986 గురును 26-100 కలవారు 829 గురును 101-500 కలవారు 40 మందియును కలరు.

మొత్తముగా హెచ్చుమంది 20 యకరములకుంటే సెటిలికి హెచ్చుభూమి లేదు. కాన చాలమంది స్వయంక గానే వ్యవసాయము చేయుచున్నారు. అంతకుంటే చాల హెచ్చు భూమి కలవారు యితరులకు కవులు కిచ్చుచున్నారు. 16815 మంది 127045 యకరములను సాగుబడి చేయుచున్నారు. దామాషా నోల్కొకడు రివెన్యూ కల భూమి గుర్తుచున్నారు. తక్కిన 869 మంది గొప్ప భూస్వాములు సనుభవించుచున్న శిస్తుల ప్రకారము యీ 16815 మందికిని శిస్తునిర్ణయించుట శాస్త్రమువారు. లాండు రివిన్యూ కోడు 107-వ సెక్షను ప్రకారము 16815 మంది భూముల ధరలను లాభమును బట్టియే శిస్తును నిర్ణయింపవలెను. "ఉద్దేశ్యము నిర్ణయించి భూముల ధరలను వారి రిపోర్టు బట్టి నిశ్చయించుట చాల తగ్గిరాయనది. వాదసరికి ఆధర గలది యున్నదిగానిని 5 యకర

NEW EDITION REVISED AND ENLARGED ENGLISH-TELUGU POCKET DICTIONARY

By Late PROF. P. SANKARANARAYANA M.A., M.R.A.S.,

ఇంగ్లీషు-తెలుగు పాకెట్ నిఘంటు

ప్రాఫెసర్ పి. శంకరానారాయణ ఎం. ఏ. ఎం. ఆర్. ఏ. ఎస్. గారిచే రచించ బడినది.

Copies can be had of:-P. RAJAGOPALA ROW,

No. 29, Strotten Muthia Mudaly Street, G.T., MADRAS.

And from all leading Book-sellers in the Presidency.

మల భూమి గలవానికి శిస్తును హెచ్చించుటకు తగినంతలాభ మొందవలయును. మేము దీనిని రుచువారిచే నెదము. 100 కి 50 వంతున లాభమువచ్చునని అంగీకరించినను గూడ శిస్తును హెచ్చింపవలెనని 100కి 25 వంతుననే లాభము వచ్చునని అంగీకరించినచో యిప్పుడున్న పన్నులను గూడ తగ్గించవలసి యుండును" అని వ్యవసాయదారులు తెలుపుచున్నారు.

సెటిలు మొంటు అధీపకు జయకరుగా రుచువారిచేయలేదు. వ్యవసాయదారులు తమ అభిప్రాయమును తెలుపుట కెట్టి ఆరాధనను నియ్యలేదు. అతడు క్రద్దగా సర్వశిక్షను. మొట్టొకటాయమునై ధరకట్టి 100 కి 80 వంతున హెచ్చించవలెనని వ్రాసెను కావున అది నిజమైనదిగాదు. మరియొక సెటిలు మొంటు అధీపకు అందర్నకుగా రుచువారిచేయలేదు. వ్యవసాయదారులు ప్రజాప్రతిభల చెప్పినమాటలకు క్రద్దగా విన్నవి. జయకరుగా రుచువారిచేయలేదు. ధరకట్టచాల పొడవులు. అది గొప్ప ఆశ్రమము అని అందర్నకుగా రుచువారిచే వ్రాసిరి. ఆ కారణమున మరల సర్వ జడగుట న్యాయమే యందగు. అందర్నకుగా రుచువారిచేయలేదు. వారి పట్ల వ్రాయలేదు. ఆతడు క్రద్దగా సర్వశిక్షను చేసెను. అటుల సెటిలు మొంటు చేయబడుదని ఉద్దేశ్య తో భార్యలీ తాలూకానుకూలచే అక్షేపించియున్నాము. ఆ లెక్కలు సరిగా తనిఖీ చేయబడలేదనిగూడ అక్షేపించబడినది. ఈరెండు జయకరుగా రుచువారిచేయలేదు. అందర్నకుగా రుచువారిచేయలేదు. సెటిలు మొంటు సూక్ష్మముగా వివరముగా రుచువారిచేయలేదు. ఒక్కొక్కరులకుబట్టియే పన్నులను హెచ్చించగూడదు. మరి ఒక్కొక్క విషయములనుగూడ ఆలోచించవలెనని మన్యులలో నున్నది. శిస్తుల లెక్కలను సరిగా పరిశీలించబడినందున. ఆ శిస్తులను పకారము హెచ్చించుండి శిస్తులు చెల్లువచ్చును. సమాప్తమే శిస్తులను శాధారణమునైనను, లేదో నలు లాభారపదముగాని సుప్రముగానున్నది శిస్తులయ్యునను మూడు యెండు యెండు వ్యవసాయముచేయబడిన భూమియెంతయో తెలుపుచుబట్టి లెక్కలను తయారుచేయలేదని జయకరుగా రుచువారిచేయలేదు. రాక్షేపించెనుగాని వ్యవసాయముచేయని భూస్వాములకొనిన మొత్తము భూమిలో పగము భూమియున్నది హెచ్చించబడినది. అందర్నకుగా రుచువారిచేయలేదు. 7 ఏండ్ల లెక్కలు (42928 యకరములు) ఒక హెచ్చులెక్కలని అందర్నకుగా రుచువారిచేయలేదు. జయకరుగా రుచువారిచేయలేదు. 28995 యకరముల వ్యవసాయము చేయనివారి వ్యవసాయమునందలి అవగా మొత్తము 100.కి 18 వంతున హెచ్చించి అతడు సూచించెను. ఇది చాలవలది విజయ కావున వీరికి 8 రోడ్లునుగూడ పడియెనని కావు. కావున దొరతనమువారు 100-కి 22 వంతున నిర్ణయించుట అక్రమము. అని వ్యవసాయదారులు తెలుపుచున్నారు.

- 1. ఈ హెచ్చు శిస్తును నిర్ణయించవలెను.
- 2. మరల విచారణచేయుటను నిష్పాక్షికమున స్వతంత్ర సంఘమును నియమింపవలెను. అంతవరకును శిస్తులు చెల్లింపగూడదు అని భార్యలీలో సత్యాగ్రహము ప్రారంభించివారు ప్రమాణము చేసిరి. (ఎం. యండియా 14-6-28)

గోపబంధు దాసుగారు గతించుట

రూ 50,000 ఆస్తి మరలమునకై దానముజేయుట కలకత్తా, జూను 18-వరకు గోపబంధు దాసుగారు తమ సత్యాగ్రహ క్రమమునందు నిన్నును రాత్రి 7-30 గం. నని పోయినట్లు సాక్షి గోపాలునార క్షణపునున్నది. గర్భ మార్చి నెలలో లాహోరునుండి తిరిగి వచ్చుచున్నపుడు వీరికి టైపాయిడుజ్వరము వచ్చెను. బాగయ్యెను. కలకత్తాలో ఒరియా కార్మికుల సంస్థలగూర్చి పనిచేయబోయి తిరిగి వచ్చినవరకు టైపాయిడుతి రిగించెను. చివరకు ప్రాణములు గోల్పోయెను. వీరి కింపును కుమార్తెలు గలరు. వీరు నడవించుచున్న పత్రిక "సమాజ్" ముద్రణాలయము ప్రజాసేవక సమితివారి కొసంగిరి. దానికి వీరు ఉపాధ్యక్షులగునుండి. వీరి ఆస్తి రూ 50000 మరలవిషయమును కార్యములను వినియోగింప ఒకట్రుప్ప నేర్వరవిరి. (ఫ్రీ. కె. కె.)

పెరంబూరు ఆరుంధతి సేవకసభ

సైమనుకమిషను

10-9-28 యారోజనందు ఆరుంధతి సేవక సభవారి వలన శ్రీమతా పి. ఆర్. గోవిందుస్వామిగారి అధ్యక్షత క్రింద సైమను కమిషను వారికి కొన్ని మెమోరాండములు రుచువారి అయిన తోడనే నాటికంపేర్చు. మరినాటికి కావలసి వలె కార్యములకు తోడ్పడ వలెననిన్ని, గౌరవశీలర్ కమిషనర్ శ్రీమతా స్టేటర్ దొరవారు మనసభకు కావలసినంత పర్యాయం చేతురని యాసభవారు దొరవారికి కొనియాడుచు సభ ముగింపుజేసిరి. పి. ఆదిమూలం.

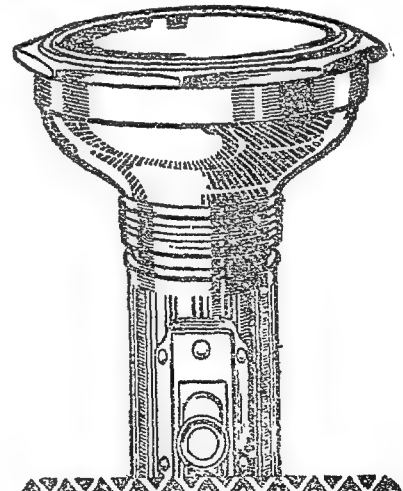
అరుంధతి సేవకసభవారి పంచాయతీకోర్టు తీర్పు

12-6-28 యారోజనందు ఆరుంధతి సేవకసభవారి వలన ఆరుంధతి మహావిభక్త ప్రభుమతే శ్రీ. మ-రా. శ్రీ. యెం. వీరాస్వామిగారికిన్ని సేవకసభ డైరెక్టర్ మురారీశ్రీ పి. పాశ్చియాగారికి కలిగిన సుసహాయములపై శ్రీ శ్రీ శ్రీ సేవకసభ కార్యదర్శులకు మొదలై యాసభవారు యువజవల ప్రాశస్త్యుని నానివ్వక యువవరల అవనంజరచి తీర్పు జేసిరి.

14-6-28 యారోజనందు ఆరుంధతి సేవకసభవారు శ్రీమతా పి. ఆర్. గోవిందుస్వామిగారి అధ్యక్షత క్రింద మ-రా. శ్రీ. వీ. యెం. స్వామిగారు మనవరల కొలయ్య అను సోదరు తీరవరలరు రూ 100 0-0 రుచువచ్చియుండిరి. నాటిక జుడి రూ 80-0-0 అయివుండిన్ని పై కొలయ్యవారు బహుబీదల నిమిత్తము సర్ది తోపుచుచేయించి అసలు యిచ్చెట్లు తీర్చుకొందిరి

అరుంధతి సేవకసభవారి పర్యటనము

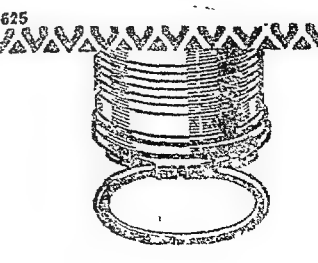
15-6-28 యారోజనందు ఆరుంధతి సేవకసభవారు ముద్రానుకూడి మధుర, తిలకపూరు, తిలకపూరు, కుంభకోణం, పరింగిపేట యంతాకొన్ని గ్రామములు ప్రచారములు సల్పి బోవుచున్నారు. పి. ఆర్. గోవిందునాది.

మీరు వెల్లువోట్లు క్లెన్లను ఎవరెడీ ఫ్లాష్ లైట్ ను వంటి తీసుకొని వెల్లుడు. ఎల్లప్పుడును చాల ఉపయోగపడును. మీరు మీ ఎవరెడీ మును గురించి దాని మీద ఆధారపడవచ్చును. ఆనెకవిషయముల వివిధ ప్రజలు.

AMERICAN EVEREADY ఫ్లాష్ లైటు, బ్యాటరీలు

చాలా ఎక్కువకాలమును

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1928 సం॥ జూన్ 19-వ తేది మంగళవారము

1. ధాన్యములు

విద్యుత్తుబస్తాలు

మసూమ తెనాలిని ,, వత్త42 కలరి	రు	18 0 0	14 0 0
నెల్లూరిని ,, డిటో	,,	14 4 0	15 0 0
ధిల్లి ,, డిటో	,,	15 0 0	17 0 0
రాగులు త. 164 బస్తా 1-కి	,,	11 0 0	12 0 0
సువ్వులు ,,	,,	18 0 0	22 0 0

2. ధాన్యముపవ్వలు

కందులు బస్తా 1-కి ర 305	,,	15 0 0	16 0 0
చెనగలు ,, డిటో	,,	12 14 0	13 8 0
చెనలు ,, డిటో	,,	14 0 0	16 8 0
మినుములు ,, డిటో	,,	14 0 0	17 0 0
తొలములు ,, ర 195	,,	11 0 0	11 8 0

3. నూనెపప్పులు

నవ్వులునూనె తా 1-కి	,,	145 0 0	150 0 0
నెంజ్య మ 1-కి	,,	14 0 0	21 0 0
మినుకొ పేరు నెనగపప్పు తా 1-కి	,,	50 0 0	52 0 0
చేతితోకొట్టిన ,,	,,	48 0 0	46 0 0

తేదీ నెనగనూనెగానగ తా 1-కి రు 112-0 మినుకొ నూనె 107
అనుచును తా 1-కి 108 0 0 108 0 0

4. చిల్లరపప్పులు

చాయవసుపు తా 1-కి	120 0 0	125 0 0
కూరవసుపు ,,	95 0 0	100 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరుది) తా 1-కి	77 0 0	84 0 0
దనియాలు ,, తా 1-కి	91 0 0	105 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి	రు	40,45
కాశా ప్తిపాయకట్టు ,,	,,	50,55
జెల్లము తా 1-కి	రు	28 0 0 50 0 0
అస్కాచక్కర బస్తా 1-కి	,,	29 9 0 29 15 0
చింతపండు తా 1-కి	,,	28 0 0 60 0 0

5. ఇనుము

పట్టారకం తా 1-కి	,,	29 0 0	81 0 0
చురం ,,	,,	24 0 0	80 0 0
రత్నం ,,	,,	28 0 0	80 0 0

6. నూలు

నెం 20 తేన్ని నెంహం యాటి	రు	7 14 0
నెం 8 ,, కట్టారి	,,	4 9 0
నెం 24 ,, లాకి	,,	6 0 0
నెం 20 1/2 రెట్టెస్త్రీలు	,,	7 2 0
నెం 40 బామ్మరు, 10 పా	,,	11 4 0
నెం 44 సాండా	,,	5 11 0
నెం 40 రాడి	,,	9 15 0
నెం 4 తేన్ని మసీదు	,,	4 8 0

7. దూది

బోండావస్తా బాదవ 1-కి	రు	288 0 0
----------------------	----	---------

8. లోహములు

వండి 100 కులం 1-కి	రు	68 12 0 04 0 0
బంగారు కులం 1-కి	,,	21 0 0 21 2 0
పవరకు 1-కి	,,	18 7 6
ఇత్తడి తా 1-కి	,,	280 0 0 284 0 0
కాగి తా 1-కి	,,	268 0 0 270 0 0

రంగులు

1. తేలు స్పిట్టలండు అలివరంకా నెంహం

పిపా 1-గ్రీథాడి 20 కి	రు	68 0 0
,, నీలిరవ, 1 కి	1 12 0	
,, 14 రకులం	1 11 6	
,, 28 రకులం	1 11 0	
,, 56 రకులం	1 10 6	
,, 1 అందకు	1 10 0	

2. తేలు స్పిట్టలండు అలివరంకా నెంహం (టర్కి రెడ్డు)

కాగో 8, 2	1 0 6	
కాగో 4, 2	1 2 0	

ముతుమతీ వివాహము

మేనెల 20 బుధవారంనాడు శ్రీకాంపెన్ల సుబ్బారాయ శాస్త్రిగారు వాసివదానికి జవాబు.

1. అయ్యో, కృతయాగధర్మము తిట్టాటకాదు. అదిపురుషార్థముకాదు. ధర్మమును వల్లదించుట పురుషార్థము. అసభ్యవాదమునకు మిఠిలీపెద్ద లాభకరములు న్యాయముకాదు.

2. మివాన్సపారాంశములు ఇవి.

1. సమావేశము కర్మాంతరము గాని వివాహంగముకాదు. శేషమామముతో వివాహము పూర్తికాదు. అనిమివాన్స 82 పంక్తిలో.

దీనికి శాసనాధానము: చతురీసమావేశము వివాహంగము కాదు. గర్భాధానాది కృత్యానాన క్రియలలో నెందులో చేరును? "గర్భాధాన పుంసవన సీమంతోన్నయన్వ జాతకర్మకామక రవాన్వ ప్రాశస్త చాలోపనయన చత్వారి తదప్రతాని స్నానం సహధర్మచారిణీ సంయోగః పంచాశాం యజ్ఞాశాం అనుష్ఠానం ..... ఇతిసప్తసోమసంస్థా" ఇత్యేలేచత్వారికేత్యం స్మారాః అనిగోతమదు నలై సంస్కారములు చెప్పినాడు. అందులో సమావేశము చేసినా నంతర్వాసము చెప్పుదురు? లేకస్వతంత్రము? మిగు నిర్ణయించితేకాని మివాదము నిలవదు. నామరీతునలదిన్న వివాహంగమే అని కారణమేమంటే సమావేశం వధ్వాసమా మైథునార్ధంకేయనం అని గుదర్పమదు వివరించునపుడు పధ్వాశ్చ ముపయోగించినాడు

దక్షిణదేశ ప్రతులలో ముతుసమావేశము చేయునపుడు "వివాహ సమావేశం ముతుసమావేశంచ కరిష్యే" అనిసంకల్పము వ్రాసియున్నాడు చూడండి దీనివల్లకూడా వివాహంగమే. ఆప సుబుడు సూత్రములలో వివాహాక్రమము వ్రాయుచు ముగించకనే "శేషం సమావేశనే జపేత్" అని జపము విధించి అభివర్ణనము విధించి ముతుసమావేశము విధించినాడు. ఇదిగ ర్భాధానంగము వివాహంగమా? కర్మాంతరమా? మిరన్నజపము కర్మాంతరముకాదు 40 కర్మలలో శేషికాదు గనుక మరుగ శేష మామముతోనే వివాహము పూర్తియైతే ప్రజాప తిస్త్రీయ..... ఆనందం తస్యాగ్నే భాజయేనామం "అనే వివాహము ప్రారంభంలో "ఇహ" అంటే వివాహకర్మలో అనిభావ్యకారణము వ్యాఖ్యానించినా దు? సప్తమి కేమి అర్థము? వివాహకర్మలో ఆ సంద మెచటగలదు?

ఇక తైవినిగ్యవ్యాంశా "ఉర్వంతిరాత్రాత్పంచస" అని తిరాత్రవ్రతాన న్నామందే మైథునము విధించినాడు. శేషమామం దారి కంగము అనకతప్పదు. తిరాత్రవ్రతంతో వివాహము పూర్తికాదు కదా? సంభవముతోపూర్తి సంభవము సమావేశము జపేత్ దానిపూర్వాంగము శేషమామము. నారద త్రైలో సమావేశంతు అస్మిన్నే వాచరరాత్రే నియమేనభవతి అన్నాడు. కొందఱు మతోకానియున నెనా సమావేశము చేయవచ్చునన్నాడు. కాని సమావేశముతో గాని పూర్ణ వివాహము కాదు.

మరియు మునుస్మృతిలో అన్వతౌ ముతుకాతన మంత్ర సంస్కార కృత్వేతి: అని అన్వతసంస్కారమునల్ల పతిత్వము వస్తుందన్నాడు. అన్వత సదము ముతుభిన్న ముతుసాదృశ్యము చెప్పిన. ముతుపదము మైథునయోగ్యతను సూచించును అమైథునము వివాహసమావేశంమే. పతిత్వము ఇందునిధేయము. వివాహముతోనే పతిత్వసిద్ధి చెప్పవలెనుగాని కర్మాంతరముతో పతిత్వసిద్ధి చెప్పరాదు.

2 రెండవసారాంశము ఆరోహోరు మిత్యాదిమంత్రజపమే సమావేశసంస్కారము గాని సంభోగము కాదు. అని 45, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000

టనువలె సంవేశపదమునకు పైధునారము చెప్పక తీరదు.

3. సారాంశము కన్యకకు సప్తపదితో పితృగోత్రని పృతియందు భర్తృగోత్రమున ప్రవేశము కలుగును. అని.

దీనికి శాసనాధానము "అట్లుకాదు. చతురీకర్మానంతరమే భర్తృగోత్రప్రాప్తి చూడండి. గోవిల్గవ్యాంశ తర్కాలం కారవ్యాఖ్య 303 వ పుటవేదం.

కొన్ని కాగితాలు సప్తపది అయి జరంగుతీదర్శనముచేసి పదుపు వడనకు నమస్కరించవలెను. అనిచెప్పి ఆచట పితృగోత్రముతోనే సంస్కారము చెప్పినాడు. గ్రంథము విభులముగా నున్నది. చతురీకర్మతోగాని భర్తృగోత్రైక్యము కాదు.

5. నిషేకముంటే ఇది రజస్వల కాకమునుపు చేయు నది అనిన్నీ గృహ్యకారులు చెప్పినారనిన్నీ మిఠిలీకాదు. ఏగృహ్యకారులన్నాడు. రజస్వల కాకమునుపు వత్సీసమాగమము (బ్రహ్మహత్యాపాతికత్యుల్య మః) ప్రాగ్రజోదర్శనాత్పత్తిం శేయాన్తత్యా పతిత్యధః వర్జితకారణ కుక్రస్య బ్రహ్మహత్యామ వాప్నుయా" త్తని నిర్ణయనింధు. ధర్మసింధు గ్రంథమునకు గతి చేయి!

శంకసంహితలో—గర్భవృక్షుల్లతాజ్ఞానే నిషేకం పరి కీర్తితే: తతస్తు వృందనాత్కార్యం సవనంతు వివక్షతై: "అని ఉన్నది. దీనిని బట్టి యుక్తుభధమసమావేశముందు చేసిన వివాహసమావేశము పధ్వానర సంస్కారముమాత్రమే అగుటచేత తిరిగి గర్భవృక్షత కలుగగానే గర్భసంస్కారము చేరేచేయవలెను. అది నిషేకము. ఈవిషయమున వ్యోతిషులు భిన్నాభిప్రాయాలు. వారుకూడా రజోదర్శనపూర్వము నిషేక మనలేదు.

16 దినములు యుక్తుకాలము చాటినతరువాత చేసినవత్సీప్రథమసమావేశము నిషేకమనియు 16 దినములలో చేయునది గర్భాధాన మనియు వాదించుతారు. శాంతముగా విచారిం చండి. కనుక రజస్వల కాకమునుపు సమావేశము దుష్టము అ కాస్త్రీయము. ఈవా ము ముగిసినపిమ్మట కాసినకల్ప కావ్యము విచారింతము అందు గమనించవలసినది ఒక్కొక్కయము. కన్యాత్వనిష్పత్తి యొప్పటికన్నా అది తక్కినది రిదనాత విచారిం తము. ఎవరికొందనంత అర్థము వారికవుతుంది. ముఖ్యంగానే లనివ్వండి.

బంతుపల్లె మల్లయ్యశాస్త్రి.

కాన్యతీర్థ,

కర్ణాటక.

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ అర్చకమహాజనసభ,

హిన్నూరు

ఈనెల 21, 22 తేదీలందు జరగనున్న యామహాసభకు. అధ్యక్షులుగా నుండటకు అమృతలూరు సంస్కృత కళాశాల ప్రధాన అచార్యులవారు గీర్వాణాంధ్ర ఆంగ్లము విద్యాధి ర్శిబులును అనుబ్రహ్మశ్రీ విద్యాకా నాగలింగం వెంకటేశ్వర శాస్త్రిగారు దయతో అంగీకరించిరి. కర్నాటక ద్రవిడరాష్ట్ర ములనుండియు శుభ్రసిద్ధ తండ్రితులు పలువు రకుదించెదరు. పలుమండలవాసులలో చాలామంది ఆహ్వానములు చేరక యుండవచ్చును. యాఆహ్వానమును చిత్రించి అర్చక స్వామీ లందరు దయచేయ ప్రార్థన.

చావలి బాలసుందరరావు

కీర్తిశేషులైన శ్రీదాపులూరి సుబ్బారాయ్

చౌదరిగారు, ఇంటూగు.

శ్రీయత దాపులూరి సుబ్బారాయ్ చౌదరి గారు 14వ తేదీ రాత్రి స్వర్గస్థులైన తెలియజేయుట కంతయు చిం తిల్లు చున్నాను. శ్రీసుబ్బారాయ్ చౌదరి గారు ఇంటూరు గ్రామములో పలుకుబడి గల పెద్దరాయుడు. నర్సరవత్ లేక గ్రామవాసులెల్లరు వారిశేషమువంటి కృతాన వాటికకు వర్ణిరనిన, వారి పలుకుబడి, సుస్పృహయను తెలియనగు. స్వర్గయోగ నమనలన కుటుంబమున వృద్ధిపలముట యటుండ, గ్రామవాసు లకు ఆందు ముఖ్యముగా పంచములకు అండయ్యెయ్యండి తోడ్ప డుచుండిరి. వారిమరణము ముఖ్యముగా పేదలకు, పంచములకు దీనితోటని చెప్పవచ్చును. వారి ఆత్మకు కాంతి గలుగునాక యని కోరెదను.

జంపాల సాంబయ్య.

ప్రశ్న

భవిష్యత్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు జరులు వ్రాయుటకు రు. 1-0-0 పై ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0 ప్రశ్న వ్రాయుకాలమును తెలిపవలెను. గాంధీ జ్యోతిషనిలయం, తిరుత్తణి.

గోపాలకృష్ణయ్యగారు

ప్రాశస్త్య రంగనాయకులుగారు [ఆశుభర్ష]

శ్రీ గోపాలకృష్ణయ్యగారు నిర్యాణము జేసివారన్న వార్త విని హృదయము నడవ మొందుచున్నాను. ఆయన తనవీరయు ధీమతు జరుపుకొన్న బహుపురములో వాహ్యులమొసంగు నప్పుడు శ్రీ నింగుడునందుండి ఆంధ్రవైదికద్వారా వినుచు ఉద్బాంధుమండేసివాడను. వారిని ప్రధమపరికినికొనుభాగ్యము నుంజూతునకు వారు వెళ్ళుచున్నప్పుడుకలెను. అనర్థముగ సార ధీమతునివిషయములగుర్చి వారుమ్మ దుబునువిని చాలకంతు బొందిరిని. అప్పునిరేకుపండ్లను దాళిధీశతకపు పద్యమునకు పోతి న్న రచితముగ సప్తమ స్కంధములోని పద్యమునకు పోల్చితూ చి పోతన్నను: లుని పారవేయవారి సాహసము పొండిత్యము పో తన్నను ప్రేమిండు నా కాశ్చర్యము కలిగించెను. "తప్పనిపరిగా రీ పు రామనగరునకు రావలయును. నీతో చాలని మయములు చర్చింపవలసియున్నది. నీలోకంత సత్రాకల దని తెలియుచున్నది" అని నన్ను సత్కరింపుచుమ్మలాడెను. కాని వారిపొండిత్యము శ్వేతలత్రుబుధిపాకడ వాక్పటిమ విమర్శ నా కాశలముగాంచి వాక్కుఁగూర్చి నేనే నిగ్గంది ఆలోచనా ప్రపంచముందలి జాచిన్నితనమును వారుబయల్పెట్టువాకేమో యె వ్వువీరి జేంది వారిని మరెప్పు డొంటరిగా కలుసుకొనలేదు. వారి రామనగరునకు వెళ్ళలేదు.

రెండవవారు వారిప్రియమిత్రులగు శ్రీనరసింహ రావు గారియంట కలిసికొంటిని. పంజాబునకు కేసరియండగా ఆంధ్రులకేల జరికేసరి యండగూడదు? (ప్రకాశం పంతులుగారు మనకు చాలజులేయని నిర్మత్యముగ మాట్లాడిరి. "పాశనకట్టు పల్లెరిలే యనుకొంటి. అనాయంతనమే గుంటూరు పల్లికులై బ్రతి బహిరంగోత్సవమునందు పంతులుగారిని ఆంధ్రకేసరియని పత్కరించిరి. ఆంధ్రవైదిక, పంతులుగారిధీశ్వరిని చేజిజేసినది. ఆపట్టినండి యిప్పటివరకు గోపాలకృష్ణయ్యగారికి ఆంధ్రరత్న ము అనుదెగురు నిజముగా తనకు కావలసినదేనుకలంపు లేదని యే నాభావము. ప్రజలకు బిరుదు లంకటాచార్యునకు తమహ కర్షించుననుకొందు.

తుదివారు, ఆయనతోబాటు, రాజశంకర్ కళాశాల యందు ప్రాశస్త్య గా నొక కష్టముండిన శ్రీ ప్రాశస్త్య రాధాకృష్ణగారితో బాటు, గుంటూరులో కట్టకొంటిని. అప్పుడు వారు, మాయిద్దరికి, ఇంగ్లీషుపదవతిపై కలహంము లాసగి సత్కార మొనర్చిరి వారి బంధుమిత్ర సత్కార సంపదగూర్చి యెందరో వేషము వింటయే కాని, ఆదిమమనకు, అద్దాని ననుభవించు నప్పుడు కలగలేదు. ఎక్కడికాదులు, వనదేశమున ఆయనబంధువుల సత్కరించినట్లు, వారికి నుచ్చటగు మాటల జెప్పినట్లు, వారిమనఃస్థితి రంజింప జేయునట్లు చేయగలరా?

అదినమన, వారిచే రంగుఁబడిన, రాజకీయ నాయకుల శతకమునండి నుచ్చటగు, స్వతంత్రపుటలోచనాయతములు, నిర్భయ, సద్భాషిణ్యముతో నాయకుల హృదయముల పరిపూ రులమును కొన్నిపద్యములఁ జదివి, ప్రాశస్త్యగారిని, నన్ను మరితెలుల నానంజింపజేసిరి. ఆనాయంతంమే తనన్నే పోతుడగు ప్రాశస్త్యగారిని, గుంటూరు పొరులకు పరిచయము జేయుచుం డిరి. అందరు శిష్యులకేష్టులగు యాత్రాత్మ స్వరూపి నోటినుండి యేదివచ్చునా యనుకొనుచుండిరి. గోపాలకృష్ణయ్యగారు టై యూచిరి. చిరునవ్వు నవ్విరి. సొపుగ చేతివై, రెండువ్రేళ్లను జేర్చిరి. చల్లగా ఈదినము నుదినము. అమెకా అధ్యక్షత వహించినది. ఇండియా యువనవ్యనియమన్నది యనిరి. కేల కొలది యా ప్రజలు, ఆరిపోయినదే యనుకొనువారందరు లేదు లేదు. జ్యోతి కలగు, కలదని విర్రవీరి, ఉత్సాహ యెంది, నిమిషములకొలది తనయత్నమొందిరి.

సూచనలు

శ్రీ గోపాలకృష్ణుని రాజకీయచరిత్రకంటే, ఆయన చేసిన సంభాషణలు, ఉపన్యాసములు, వ్రాసినవ్యాసములు, ఇచ్చు తరములవారి కమితములు. వారి సంభాషణలు రత్నములు వారి యుపన్యాసములు, ద్రౌపదికవియొక్క రాజకీయపు వ్రాతలవలె, మనభావ కలంకారములు. వారి వ్యాసములు చిరుతొగమునందు, దిట్టకవికి చురుపుకెప్పుడు. వానినన్నిటికేర్చి ముద్రించి, ఆంధ్రులకొసంగుటపాడి కొరదా దెబ్బలు, శతకములు, తిట్లు, భూమణలు, అన్నియు, అమూ ల్యములు. రాజకీయరంగము కృష్ణుని గోల్పోయినను, ఆంధ్ర భాషామతల్లికిగూడ నాకొరంతిను కల్గించుట పాడిగాదు. ఆయన తత్విక, చమత్కృతి, భాషాపొండిత్యము, రాజకీయ విమర్శన జ్ఞానము, సాంఘిక తత్వవిచారము అన్నియు "మాకు కావలె"నని అనుగుట ప్రతి యాంధ్రుని ధర్మము.

* * * *

ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు 10-8-28 తేదీయందు పరమపదవి నొందిరనుగా ర వివరతోడనే హృద యమంతయు వేదనాపూరితమైనది. గోపాలకృష్ణయ్యగారు అస హాయోద్యమము విన్నందునములలో నీరాలపేరాల నీ రుతు నాయకుడై ప్రజలు తమగృహములను ఆన్వలను ఆస్తియువీడి యూరులైట కాపురముఁ ద్యునటులజేసి తమపట్టుదలయు సద్ధి మముయొక్క ఘనతయు చేతనంతటకు చాటిరి. అసహాయోద్యమవి నములలో నొక నాడు నేను వారినిదర్శించి కంపంతలయొక్క దుస్థితియు వారిని సంస్కరింపు మార్గములను ప్రస్తుతముచేయ వలసినకర్తవ్యమును గాంధీవహత్యనతో ముచ్చటించవలయున ను నాకు గలశోకము వాటికి దెలువగా వెంటనే యుత్సాహము తో నాయభిప్రాయములతో శీఘ్రమిచ్చి నన్ను గాంధీవహత్య నికి పరిచయముగలిగించిరి. తదనంతరము యాకావంతుల సం స్కరణము కొంతవరకు సాగించినపక్ష మరలవారిని దర్శిం పగా యీసంస్కరణ విట్లుచేసిన లాభములేదనియు ఆందరిని బ్రాహ్మణ్యముగా మర్చివేయ వలయుననియు, అట్టిపక్షికాద్ది రోజులలో నేను బూనుకొనెదననియు ఆదమజమున వివం టివారిసహాయము నాకుగావలసియున్నదనియు ఉత్సాహము న తమయందేర్పేమును జెల్పడిం రి.

రాజకీయ వాతావరణముందే ఘన త వ్యాపించిన చాలునని సంతసించక చెల్లాచెల్లె పడియున్న హిందూసంఘము నకంతకు వీధోయొక్క గొప్పసంస్కారమును గలుగజేయవలయు నని వారిభువాశయము అట్టివ్రజవంకల్పము నేను అమాయకు రాలగు తనపతీతికమును తనచిన్నకొమరుని విడిచి ఆ సంగతు డైనందుల కాంధ్రానియంతయు విచారమునైనను మనంగ కమానదు. వీరపతనముమన ఆంధ్రదేశమున కంతటికిని గొప్పన వ్వుచుచేకూలేనది. వీరుబ్రతికియున్నప్పుడు వీరిశోకము నెరవే ర్చి వీరుతలంచిన రామనగరునందలి శ్రీరామదేవాలయము పరి పూరి జేయించియున్నచో వీరియాత్మి ఎంతసంతసించెడిరో! వీరు దేవాలయమును కట్టించుటలో పంచములు బ్రాహ్మణుల మొదలగు అన్నివర్ణములవారికి ప్రవేశమును గలుగజేయవలయు నని వారిదృఢవిశ్వాసము. వారు సత్యపుత్రయొడగా నెరవేర్చ బాలని కొరంతయంతయు దీర్చి వారి యాత్మకు శాంతిగలుగునటు లజేయవలయును. దులేనిదెట్లుగల సముద్రమున ముగియు న్న వారి పతీతికమునకు నాసానుభూతిని దెలుపుచు గోపాలకృష్ణయ్య గారి పద్మతాత్మక శాంతిగలుగుగాకయని భగవంతుని ప్రార్థించు చున్నాడు.

హైదరాబాదుతిలకమ్మ.

ఆంధ్రరత్న నిర్యాణము

- గీ|| ఆ దర్శనాతమ ప్రబలకల ఖాద్ది హించి సావకలను నీకవతేని | నామనా దీచి మ్రోంపవులకు స్వాతంత్ర్యంబు | నంయకండ "ఆంధ్రరత్నము" యొకతె | యమరపురికి 1.
గీ|| ధాంతంబుకాన్పగ్గక | జాడలేక మ్రోంపవులయొక్కట్టుల నరియలేక స్వర్గలోకముంబులు | జూరగొనగ నగితే "ఆంధ్రరత్నము" | యమరపురికి. 2
క|| చీరాలప్రజలకింతే వారాదిపాలకులతో | పోటాపోటికా యేరినా జీజగతిని ధీరజోదార | భారతీయప్రాదా 3
గీ|| భారతీయులము క్తికి | పరితపింపు యపవీరయొక్కట్టుల | కడలబోము రామదండునుఖుఁబున | కమకబోము "ఆంధ్రరత్నము" నీకాంతి | గోరు దేము. 4
గీ|| యమనగరిపరప్రాంతయు | వ్యాసనానల మోగు చిగిరింప, గోవులు | మారలెత్తి మురలి వాయించువేణుగో | పాలబాల "ఆంధ్రరత్న" మ్మన కొసంగు | మాతృకాంతి. 5
(శ్రీ)వేణుగోపాల పుస్తక భండాగారమువారు, జేయూరు, తెనాలితాలూకా)

* * * *

క|| శ్రీపావన చారిత్రుడు | బాపలి కుధరీశు | సర్వ కాస్త్రార్థసాం గోపాండు ఆంధ్రరత్న | గోపాండు వాసివాడె సుగంధాఖని హ!
క|| ఏపాపపుణ్యమెఱుగడు | పో, పావన మనుటలేమి భూపాలనిమా గోపాండు గురరత్నము | నీ పాట్లను జెట్టుకొంటె-నిర్మయత విధి!
చ|| పరమకండించోస్థలం సాలిటికల్పకవిద్రుమంబు, ను

శ్రీరవి యోగవికాసని ని శేషమకాగలకాలవాసనికా భరతగు పుత్రకృష్ణమును భగ్యపవిత్రవర్తమా ర్షినికా గరుణ యొకింతలేక కల
కాలము నాంధ్రుల దుఃఖపుచ్చి హ!
హరి హరి! నీదుపాట్ల నక
టా! దిగ్వివిధ త దివ్యకాలమా!
ఆ వె మాయాంధ్రరత్నము-మారామదానుని హస్తరసప్ర పుల్ల - భాసమాన మోము, మేఃధీర - పొట్టనిడుకొంటినా భూతి గంజరి విధి! బుదిలేక.
ఉ|| బోరన యాంధ్రరత్న కృతి
ముఖ్యులు దిగ్వివిధకండి కుండ నా మారసమానుఁ డి విధివ
నత్సరజ్యేష్ఠపు కృష్ణవస్త్రుని యారవివాహంబునను
కృష్ణుండు చేరెను మోక్షవర్జ్యముకా ద్వాదశ శన్నకృష్ణుఁ డనంతరము ప్రము నొంద కైగడికా.
ముల్లపాం సుందరరాజు.

- * * * *
గీ|| ఆంధ్ర గీర్వా : హూణాడి సాహిత్యసా, ప్రాజ్యంబు నేలేవ రాజర జు, ప్రాచ్య పాశ్చాత్య సంబంధి వేదాంత వా రిధి మధించిన బుధప్రతిభాశుభుడు, జ్ఞానిసాంధూ కైప్రస మూమ్మడియూది, మతపర్యయలఁ గన్న మహిమగుణుడు వివిధ కాగకతా , జ్ఞానులఁ బరి
శోధించినట్టి స కువస్తూ ర్షి
గీ|| దీక్ష విమవని భారతకళాధిపుఁ డిద్దరితుండు గోపాల కృష్ణుడాంధ్ర యత్యకగర్భ రత్నంబు మనల విడిచి
దివికిఁదెనయో, యెట్టి దుస్థితి ఘట్టిలై ఎవ్వారి మదురవ గి-ద్రయంబు యందు నెరవంబులు చింద నాల్గునాడు
గీ|| ఎవ్వారి మోహాకృతి గాంచి లోకంబు మెలు మెలును నెమ్మేము విజయ ఎవ్వారి ప్రతిభ దా-ల్ల దీప్తిలయించు న్వచ్చానిహంబు నేయుయిండు ఎవ్వారి పాగ్ధార మె-లేని వ్యావృష్టై ప్రతివాదులకు భయప్రాప్తిఁ గూర్చు
గీ ఆరెడు భారతవాత్మ బాహరవింద ఘట్టిక దర్శా స్వ శ్చింఖలా ఖ డనప్ర ండ భంజిని వీర మార్తాండు డాంధ్ర రత్న మెటకేక నకట, చీరాలనిభుడు
గీ|| సిరిదినంతకె తల్లిపింపు జాలించి "ఆ మ్మ, యేమిసెల" ఇండు నడిగినావు రాజకీయోద్యోగరాజంబునంతం ద్వి గ్రప్తి యమగ వీడినాడినావు మహావీర్యులగు లోకమా న్నాయుఁడ దలంచి కంకంబును నేలఁగట్టినావు తెలుఁదనీమలకల్లఁ దిలకించి దెగెడు స్థితుల జర్జించి బోధించినావు.
గీ, ప్రస్తుతాంగప్రభుత్వలోపముల నెల్లఁ జాటి స్వాతంత్ర్య వీజములో నాటినావు నేడు విక్రాంతికై మమ్మ వీడివావె, ఆంధ్రరత్న ను, కాంతితో నలనుమయ్యు||
తుమ్మల సీతారామమూర్తిచౌదరి

ఆశీస్సు

(బాలకవి కోగంటి దుర్గా మల్లికార్జునరావుగారు)
వెన్నెముద్దులు దొంగిలి తిన్నవాడు పన్నగముఁ బాన్ముగాఁ జేసికొన్నవాడు కనులవిలుకొనిఁ గడుపారఁ గన్నవాడు మనమామకు శాశ్రువుఁ డైనవాడు కనులములఁ బోలు నేత్రయొగ్గుకృష్ణవాడు కేంబుద్రక్రమలం గల మాస్తములవాడు చాస్తిరాజును గాపాడినట్టివాడు కంఠిబాభాస మాన వక్షమ్మవాడు మారకొనకెప్పు జేణువు నూరువాడు వైన శ్రీ కృష్ణభగవానుఁ డనుడివమ్ము భారతీయుల నెల్లఁ గాపాడుఁగాత

అంధకారము

(ఆంధ్ర పత్రిక ప్రత్యేకం)

చంద్రుడు

నల్లబూరివాడు వంటెనపై నిలుచుండెను. చంద్రుడు నీళ్ళతో ప్రతిభిల్తుండెను.
 పోలీసుభటుడు:—ఏమి చూస్తున్నావు?
 నల్లబూరివాడు:—కింక కనిపించే దేమిటి?
 పోలీసుభటుడు:—అది చంద్రుడు.
 నల్లబూరివాడు:—అయితే, నే నెంతవైకి ఎట్లా ఎక్కాను?

దొంగ

భార్య:—పెట్టకెంత చప్పుడవుతున్నది. దొంగలేమో చూడండి.
 భర్త:—నీకేం నుతిపోయిందా?
 భార్య:—దొంగలంటే మికింత భయమయితే ఎట్లా?
 భర్త:—భయమేలేదు. కొత్తవాళ్ళతో మాట్లాడం అంటే నాకిష్టంలేక, నేను కిందికిపోలేదు.

తెలివి

స్నేహుడు:—నీ హోదాపట్టి చూస్తే, నీ తెలివి ఎంత ఎక్కువగా ఉందోగద!
 వర్తకుడు:—అయ్యా, నేను సాక్ష్యం చెప్పడానికితో ను ఎక్కడ పోయివట్టయితే, మీ తెలివిని గూర్చిగూడా ఇట్లానే చెప్పేవాడనండి.

ప్రేమ

భర్త:—మనవిద్వరహు, తెల్లటి చంద్రకరణాలమీద ఎక్కి, ఆ చుక్కల్లోకి పోదాం. అక్కడ అంతా ప్రేమతప్త ఇంకోటి కనుపించును.

భార్య:—నేను లేపు ప్రయాణంచెయ్యలేను. చూమికి కాయ పరగాయ పెట్టుకోవాలి.

నవ్వు

మొదటిసలును—నవ్వుచూసి నేజిమీద నవ్వు నవ్వు తుంటే, ప్రేక్షకు శేషుడుంటాడు?
 రెండోసలును—నవ్వుచూసి నేను నేజిమీద నవ్వును. ఇంటికి పోయిందాకా, ఆపుకుంటాను.

లోపం

ఉపన్యాసకుడు—భగవంతుడు మనస్సులకు అన్ని సౌకర్యాలు ఏర్పరచాడు. కావలినై కండ్లుమూయవచ్చు. తెరవవచ్చు.

సభికుడు—దేవులు ముయ్యడానికి, భగవంతుడు ఎందుకు ఏర్పాటు చెయ్యలేదండి?

కుక్క

ఒకడు—నీకుక్క నోరు తెరుచుకున్నది. పండ్లుబయట పెట్టింది. నన్ను కరుస్తుందేమో?
 ఇంకోడు—నువ్వు కాస్త వేర్పాడవేసుకున్నావు. అంత మాత్రంచేత, నువ్వు నన్ను తంతావని అనుకోవచ్చువా?

నోటు

యల్లయ్య—కావద్ద చెల్లని నూరురూపాయల నోటు వున్నది. దానిని పెల్లగా, రామయ్యకు ఒదులిచ్చాను. రామయ్య

నూరురూపాయలూ దబ్బున చెల్లించగలవాడేనా?
 యల్లయ్య—అయినకు వెయ్యిరూపాయలు ఇప్పుడే చేతికి వచ్చినవి.
 యల్లయ్య—ఎట్లా?
 యల్లయ్య—మీ రిచ్చిన నోటు పోలీసువాళ్ళ కిస్తే, నేరం కనిపెట్టినందుకు బహుమానం ఇచ్చారట.

కాసుపరీక్ష

ఒకడు—కాసుపరీక్షలో నవ్వు ఏమియిబ్బందిపడలేదే? ఇదివరకు అనుభవమన్నదా ఏమిటి?
 ఇంకోడు—ఇదివరకు ఆరుగురు పిల్లలున్నాను.
 ఘోటో
 బాబుడు—ఈఘోటో ఏంబాగాలేదు.
 ఘోటోగ్రాఫరు—నవ్వు మాత్రం బాగావున్నదా ఏమిటి?

నివాసము

యల్లయ్య—ఎవరయినావచ్చి మీ రెక్కడ వుంటారని వేధిస్తే, వల్లెటూల్లో ఉన్నానని చెప్పాలి.
 యల్లయ్య—అయితే నవ్వు నిజంగా ఎక్కడవుంటున్నా వేమిటి?
 యల్లయ్య—పల్లెటూల్లోనే.
 జబ్బు
 డాక్టరు—నీపెనిమిటి సదా జబ్బుతో బాధపడుతున్నాడు.

యల్లయ్య—ఏమి చెయ్యమన్నారండి?
 డాక్టరు—అయనమనస్సును కాంతిపరచాలి. ఆయన ఏమిపనిచేస్తాడు?
 యల్లయ్య—పోలీసుపని
 డాక్టరు—అయితే, ఆయన చూడనవ్వడు జేబులో ఒక రూపాయిపడేస్తుండు. జబ్బు నిమ్మిల్తుంది.

ఉరి

జడ్జి—నీకు ఉరికిక్క విధింపబోతున్నాను. నవ్వు ఏమయినా చెప్పకుంటావా?
 మరదాయి—అయ్యా, విన్నవన ఎవ్వడు మరవనండి.

ఆపు

ఆపు ఎవరిదని తగాదాపెచ్చెను. వాడి వకేలు బాగా వాడించెను.
 కొత్తవ్యాయాధిపతి—మీ వాదించాలను. వాడిపేర డిక్రీచేస్తాను.

ప్రతివాడి వకేలు—అయ్యా నన్ను విడుదల మీద తీర్పుచెప్పడం అత్యాయం.
 వ్యాయాధిపతి—నాకు నిజం తెలిసింది. అయినా మీరు ఏంచెప్పతాలో చెప్పండి.
 ప్రతివాడి వకేలు గంటనేపు వాడించి, దేశంలో జరుగుతున్న అన్ని విషయాలగురించి మచ్చటించెను.
 వ్యాయాధిపతి—ఇక చాలు. మీవాదమే బలంగా వున్నది. కేసు కొట్టేశాను.

ఆకలి

యజమాని—నీకు ఆకలి ఆకలి అంటావు. ఎందుకు కష్టపడి పనిచేసి ఆకలి తీర్చుకోగూడదు?
 దిన్నగాడు—కష్టపడి పనిచేసినకొద్దీ, ఆకలి ఎక్కువ అవుతుంటుంది

దయ

యల్లయ్య—నీకు జబ్బుచేసినప్పుడు, నీ పెనిమిటి దయగా వుండేవాడేనా?
 యల్లయ్య—చాలా దయగా ఉండేవాడు. పెనిమిట్లల్లే ఉండక నేనీ హితుడుగా ఉండేవాడు.

అపాయం

డాక్టరు—మీ నాయన కులాసాగా ఉన్నాడా?
 బాలుడు—మీకు జవాబు చెప్పితే, అపాయంవుస్తుంది.
 డాక్టరు—ఎందుచేత?
 బాలుడు—వెనక మీరు ఇట్లా అడిగినప్పుడు, నేను చెప్పిన జవాబువల్ల మానాన్నకు ఏభయిరూపాయలు ఖర్చయిన వన్నాడు. మీరు ఖీజా బాగా లాగుతారు. అందుకని ఇప్పుడు ఏసంగతి చెప్పను.

కారణం

అస్సెసరు—అయ్యా నేను కోర్టుకు హాజరగాలేనండి. క్షమించండి.

జడ్జి—ఏం కారణం?
 అస్సెసరు—నేను ఒకరికి మూడుపందల రూపాయలు బాకీ వున్నానండి. నోటుకు ఇవ్వాలి తో మూడు పందల్లరూలు వెళ్ళుకొని. అందుచేత పెకం పట్టుకొనిపోయి చెల్లించిరావాలి నండి. లేకపోతే, ఆయన ఋణాసహితానండి.
 జడ్జి—నీకు నెలవిచ్చాను. పో. నీవంటి అబద్ధాలాడే వాడు అస్సెసరుగా ఉండి లాభంలేదు.

పెండలం

యజమాని—తోట్లో పెండలంధుంపలు తప్పివైకితీయి నీకు అన్నం పెట్టాలి.
 తిచ్చగాడు—అవి ఎక్కడ వుంటవో, నేను ఎట్లాకనుకోగలనండి? వాటిని నాటినవాడిని పిలిపించి తీయించండి.

గుట్టం

ఒకడు—ఈ గట్టాన్ని కొంచెము పట్టుకో. నేను తోడు లికివెళ్ళి భోంచేసి వస్తాను.
 గ్రామముడు—గుట్టం కరువుందా ఒకడు—కరవదు.
 గ్రామముడు—తిన్నుకుందా?
 ఒకడు—లేన్నదు.
 గ్రామముడు—పారిపోతుందా?
 ఒకడు—పారిపోదు.
 గ్రామముడు—అయితే నేను పట్టుకోనక్కరలేదు.

పటాలు

బాలిక—అమ్మా. పటాలు ఎందుకని గోడకు తగిలొస్తావు?
 తల్లి—నవ్వు చూడదానికి.
 బాలిక—నేను చూశానుగాని, ఇక కిందపెట్టు.

అద్దం

వెట్టెయ్య—ఎప్పుడూ అద్దం చూసుకుంటూ గూర్చుంటావే? నీ కింతి గర్వం పనికిరాదు
 పిచ్చెయ్య—నాకేం గర్వంలేదు; నాకు నిజంగా ఉన్న అందంలో, సగంగూడా ఉందని నేను అనుకోదంటేదు.

బాకీ

రామయ్య—నువ్వు బాకీవున్న పదిరూపాయలకోసం, ఇంకా ఎన్నడు కాళ్ళువోప్పిపుట్టేట్టు తిరగమన్నావు?
 సోమయ్య—ఇకమీద పరవాలేదు. మేము మీ ఇంటి దగ్గరికే కాపరానికి వస్తున్నాం.

రోగం

స్నేహితుడు—నీ రోగం నిమ్మిల్తున్నదా?
 వల్లయ్య—కొంచెంగా నిమ్మిల్తున్నది. నాకు జబ్బు నిమ్మింది, అఫీసుకు వెళ్ళుంటేగాని, మీకు జబ్బు ఇయ్యడానికి పిలువలేదని చెప్పినదగ్గరనుంచి, డాక్టరుగారు శ్రద్ధగా మందిస్తున్నారు.

ఎండ

తల్లి—ఎండలో గూర్చున్నావే? అవలకు జరుగు.
 బాలిక—నేను జరుగును నేను ముందుగా వచ్చి మార్చున్నాను. తరు గత ఎండవచ్చింది. అందుచేత ఎండే జరగాలి.

గౌరవం

ఒకడు—నిన్ను అందరూ ఎందుకు గౌరవిస్తారు?
 ఇంకోడు—చేతి రుమాలుమీద పెట్రోలు యక్కునేను కొని తిరుగాతాను. ఆవాసనచూసి నాకు మోటారుకారు ఉండనునని గౌరవంచేస్తారు.

నంకెళ్ళు

మొదటిదొంగ—ఆపెద్దమనిషి శేబులో ఏమందో చూశావా?
 రెండోదొంగ:—సంకెళ్ళవర మాత్రం ఒకటున్నది. ఇక్కడనుంచి వెళ్ళిపోదాం, రా.

పధ్యం

భార్య—డాక్టరు నన్ను ఎక్కువగా తినవద్దన్నాడు. భర్త—బాగుంది.
 భార్య—ఎక్కువగా ఏమీ తాగవద్దన్నాడు. భర్త—అంతకంటే బాగుంది.
 భార్య—నాలుగునెలలు నీలిగిలో ఉండిరమ్మన్నాడు. భర్త—అయ్యా, డాక్టరుకు బుద్ధిలేదా ఏమిటి?

భారతదేశములో
కారికోద్యమము

(സ്വർണ്ണവിലാസി)

కళాశాల- బెజవాడ

Printed and Published by L. Nageswara Iyer, Editor, Andrapatrika Power Press, 6 & 7, Thambur Chetty Street, Madras.